

Narodna štampa mesečno 26 Din, za
reklame 40 Din.

Uredništvo:
Ljubljana, Krištofova ulica 5. Telefon 100,
3123, 3124, 3125 in 3126.
Maribor: Aleksandrova cesta 13. Telefon
št. 440.
Celje: Kocanova ul. 2. Telefon 100. 190.
Rokopisi se ne vračajo. - Oglas po tarifi.

JUTRO

Upravništvo: Ljubljana, Prešernova ul. 54.
Telefon št. 3123, 3124, 3125, 3126.
Izdatništvo: Ljubljana, Prešernova
ulica 4. Telefon št. 3492.
Podružnica Maribor: Aleksandrova cesta
št. 13. Telefon št. 455.
Podružnica Celje: Kocanova ulica št. 2.
Telefon št. 190.
Računi pri pošti št. 56. avdij: Ljubljana
št. 11.842; Praha čisto 78.180; Wien
Nr. 105.241.

Ljubljana, 27. julija.

Francoski ministrski predsednik Poincaré se ni dal pogovoriti splošni želji, da bi umaknil svojo ostavko. Zato je demitijonalna celokupna vlada in s tem dala predsedniku republike možnost, da iz novega položaja izvaja primerne zaključke. Z odstopom Poincaréja se končuje važna doba v povojni zgodovini Francije.

Poincaré je izvršil orjaške naloge, ki jim je bil kos samo on. Ko je pred tremi leti prevzel vodstvo državnih poslov, je stala Francija pred finančnim razsulo. Francoski denar je katastrofalno padel in nočna izmed zaporednih vlad, ki so izhajale iz vrst levičarskega kartela, ni bila v stanu usaviti razkoja. Zaupanje v javno gospodarstvo je bilo izgubljeno, kapital je bežal v inozemstvo, cele dežele se je lotila skrajna vznemirjenost in strah pred bodočnostjo. Ministrski predsednik Herriot, ki je bil še pred dvema letoma tako popularen, je doživel pred Burbonsko palačo razjarjene demonstracije, ki so sumljivo spominjale na pripravljajočo se revolucijo.

V takem trenutku je prišel za državno krmilo nedavno še osovraženi, za nosilca reakcije razkričani Poincaré, ki je l. 1924. podlegel v volilni borbi zmagovalnemu levičarskemu kartelu. In zgodilo se je čudo, da so se okoli njega strnili v enotni patrijotični požrtvovalnosti dotedanji nasprotniki in prijatelji. Poincaré je sestavil veliko vlado narodne sprave, v katero so stopili vsi prominentni parlamentarji razen socialistov in komunistov ter skrajne rojalistične desnice. Zaupanje dežele se je mahoma povrnilo. Poincaré je pričakovanju, ki se je stavilo nanj, v polni meri odgovoril. Prej prazne državne blaginje so se začele polniti, beg kapitala je jenjal, frank se je začel dvigati. Poincaréjevi pravilno zasnovani in z neupogljivo doslednostjo izvajani finančni in gospodarski politiki se je posrečilo brez prehudih bolečin dvigniti francosko valuto na primer-no višino in izvršiti stabilizacijo franka. Državni račun se je uravnovesil, Poincaré je našel celo denar, da je začel redno odplačevati medvojni dolg, ki ga je napravila Francija v Ameriki in Angliji. Strašna mora domačega dolga je popustila. Nič več ni bilo onih dni, ko finančni minister ni vedel, s čim naj plača zapadle obroke. Domači upniki so se pomirili, dežela se je oddahnila in z zaupanjem vrnila k produktivnemu delu. Navzlic neizbežnim velikim žrtvam je Francija zaživela dobo trdnega, zdravega blagostanja.

Ko je bila finančna sanacija države v precejšnji meri dosežena, so smatrali socialistični radikali, da ne morejo več sodelovati z desnico, ki se je protivila od njih predlaganim socialnim reformam ter so zahtevali od Poincaréja, da odslavi Marinovo skupino zmernih republikancev in vlada samo z levico in levim centrom. Poincaré, ki je posebej občutljiv na težave, ni mogel storiti. Tako je prišlo lani do ostavke Herriota in tovarišev Socialistični radikali so se umaknili v opozicijo in se približali socialistom, svojim zaveznikom iz volilne borbe v l. 1924. Poincaréjeva avtoriteta na je ostala neomajana. Pri zadnjih volitvah mu je Francija na eklatanten način ponovno izrazila svoje zaupanje in mu omogočila, da je silajno začeto delo izvajal dosledno do konca. Čeprav se je moral poslej opirati samo na majhen del parlamentarne leve in je v glavnem moral vladati s centrom in desnico, se vendar ni oddaljil od premočrtnih domačih in zunanje politike. V slednji se je prejel kos slej izvajala Briandova koncepcija mirovne konsolidacije, pomirjenja in sprave z nekdanjimi vojnimi sovražniki. Poincaré je Briandovo politiko v celoti odobral in iskreno podpiral. Tako je prišlo do sklenitve Briand-Kelloggovega protivojnega pakta, do obnove prijateljskega sporazuma z Veliko Britanijo, do revizije Dawesovega reparacijskega načrta. Zadnje tedne svoje vlade je izkazal Poincaré Franciji zopet uslugo, ki ga je morda stala nekaj popularnosti, pri kateri pa je pokazal še enkrat, da mu je korist domovine daleko iznad osebne slave. S svojo lucidno logičnostjo in z nepobito argumentacijo je po dolgem trudu, kjer se ni strahil nobenega napora in ni štedil rahlega zdravja, dokazal večini Francozov in parlamentu, da Francija mora ratificirati skrajno nepriljubljeno pogodbo za odplačilo medvojnih dolgov Ameriki in Angliji. Če pravilno razume svoje višje interese. Toda same razprave v parlamentu se ni mogel več udeležiti. Triletno neumorno delo za spas Francije je zrušilo 69 letnega moža jeklene energije, a resno omanjane zdravlja na bolniško posteljo. Ko je parlament odobril ratifikacijo obeh pogodb, se je Poincaré dal pogovoriti od zdravnikov in svojev, da si privoščijo par mesecev počitka in se podvrže resnemu zdravljenju. Odšel je brez poraza, zmagovit v poslednji bitki, za vse čase zasluženo za Francijo. Njegova triletna misija je zaključena.

Francijo čakajo sedaj nove naloge, ki

Burov pride v Beograd?

Želi stopiti v direktne stike z našimi vodilnimi državniki
Senzacionalna izjava predsednika Ljapčeva.

Beograd, 27. julija. Bolgarski minister zunanjih del Burov, ki se mudi v Parizu, je pozval bolgarskega poslanika v Beogradu g. Vakarelskega, naj se informira, ali bi se Burov mogel sestati z merodajnimi činitelji v Beogradu samem. Burov je izrazil željo, da bi v Beogradu prišel v direkten stik s kompetentnimi krogi ter tu skušal rešiti najnovejše spore med Bolgarsko in Jugoslavijo.

Po naziranjih vladnih krogov ni nobene zadržke za take direktne stike. Pač pa se splošno naglašča, da se nahaja Burov po vestih sofijskih listov pred demisijo. Iz tega se sklepa, da bi Burova misija v Beogradu ne mogla imeti zadostnega poudarka in legitimacije, dokler se ne reši vprašanje obstoja sedanje vlade in vprašanje ostavke ministra Burova. Sofijski listi namreč poročajo, da bo bolgarska vlada poda-

la ostavko, čim se vrne minister zunanjih del Burov v Sofijo.

Sofija, 27. julija. a. Danes je posetila ministrskega predsednika Ljapčeva skupina zemljelencev, ki je zahtevala od ministrskega predsednika pojasnila o odnosih Bolgarie do Jugoslavije. Ministrski predsednik Ljapčev je v odgovoru naglašal, da je trdno uverjen, da bo prišlo v najkrajšem času do popolnega sporazuma in rešitve vseh spornih vprašanj, ki motijo sedaj dobre sosedne odnose med obema državama. V političnih krogih sodijo, da je ta izjava ministrskega predsednika Ljapčeva dokaj utemeljena, ker je zunanji minister Burov poslal vladi iz Pariza poročila, ki silijo bolgarsko vlado, da spremeni svojo dosedanje taktiko in se sprijazni s tem, da velesile ne bodo dopustile kršitve mednarodnih pogodb.

Dve socijalnopolitični anketi v Beogradu

Debata o delavskem socialnem zavarovanju in o načrtu novega zakona o obratih

Beograd, 27. julija. p. Danes se je v delavski zbornici vršila anketa o delavskem socialnem zavarovanju, predvsem o bolniškim in nezgodnem. Konferenci sta prisostvovala za ministrstvo socialne politike načelnik dr. Jeremić, za ministrstvo trgovine pa inšpektor dr. Stojadinović. Osrednji urad za zavarovanje delavcev je zastopal dr. Milan Lazar, Okrožni urad v Ljubljani pa ravnatelj dr. Joža Bohinjec. Navzočih je bilo nadalje okrog 25 delegatov delavskih zbornic in drugih zainteresiranih organizacij.

Anketo je otvoril predsednik beograjske delavske zbornice. Delegat zagrebske delavske zbornice Jovan Jakšić je podal obširen referat o potrebi in namenu revizije zakona o zavarovanju delavcev. Podčrtal je važnost delavske zakonodaje, ker je na njej zainteresiranih okrog 700.000 delavcev. Revizija zakona o delavskem zavarovanju bo vsekakor napravila globok vtis ter bo prišla do izraza prej kakor revizija vsakega drugega zakona. Revizija je potrebna iz raznih razlogov, ne sme pa se gibanj v pravcu, ki bi kratili delavstvu sedanje pravice. Brez znižanja davkov se bodo dali doseči znatni prihranki in upravi.

Govorili so nato še dr. Milan Lazar, Živo Topalović in dr. Bohinjec, ki je izrazil svoje pismeke proti eventualnemu znižanju zavarovalnih prispevkov ter opozarjal na vzgled v Češkoslovaški. Anketa je po vsestranski debati fiksirala stališče delavstva, ki bo dostavljeno ministrstvu socialne politike v obliki obširne resolucije.

Sledila je nato anketa o novem zakonu o obratih (zakon o radnjama). Načrt zakona je izdelalo ministrstvo trgovine, v katerem imenu je poročal referent ministrstva trgovine Luka Pavličević, ki je poudarjal, da stremi ministrstvo za tem, da ne spravi vseh poklicov pod skupne predpise, marveč jih skuša po sorodnosti obratovanja kategorizirati. V imenu slovenskih delegatov je govoril tajnik Delavske zbornice v Ljubljani g. Filip Uratnik, ki je predlagal, naj se skupno z opombami današnje ankete predloži tudi novi zakon, kakor ga je izdelala ljubljanska Delavska zbornica. Naglašal je, da je treba pri ureditvi delovnega časa v posameznih obratih posvetiti posebno pažnjo učencem ter jih primerno zavarovati pred izkoriščanjem. Anketa se je solidarizirala z njegovim predlogom.

Zlata maša zagrebskega nadškofa Bauerja

Današnja jubilejna proslava bo izredno svečana — Udeležo se vsi jugoslovnski škofi

Zagreb, 27. julija. n. Na jutrišnje proslavo zlatega mašništva zagrebskega nadškofa dr. Bauerja je prispelo večeraj in danes že mnogo visokih dostojanstvenikov. Vlado bodo zastopali ministri dr. Frankeš, dr. Drinković in dr. Švrliuga, minister pravde dr. Srskić, ki je odšel na kongres čsl. lig v Sarajevu, pa se bo dal zastopati po načelniku Čičiću.

V Zagrebu se je zadnja dva dni zbral skoro polnoštevilno ves jugoslovnski episkopat. Iz Slovenije bodo jutrišnji proslavi prisostvovali ljubljanski škof dr. Jerlič, pomožni škof dr. Rožman, mariborski škof dr. Karlin in pomožni škof dr. Tomažič.

Sklicanje glavne skupščine PAB

Beograd, 27. julija. p. Vlada komisar Privilegirane agrarne banke dr. Gjuričić je danes sklical prvo redno glavno skupščino delničarjev novoosnovanega zavoda Glavna skupščina se bo vršila dne 15. avgusta ob 9. dopoldne v prostorih beograjske univerze z naslednjim dnevnim redom: 1. Otvoritev skupščine. 2. Poročilo vladnega komisarja o rezultatu vpisa delnic in o dosedanjih pripravah in delu na organizaciji banke. 3. Izvolitev upravnega in nadzornega odbora v smislu bančnega statuta. Delničarji morajo najkasneje do 7. avgusta deponirati svoje delnice, ki jim dajo pravico glasovanja. Pri Narodni banki, Državni hipotekarni banki ali pri Poštni hranilnici in njihovih podružnicah.

Prva jugoslovenska vojna ladja v Franciji

Pariz, 27. julija. a. Kakor poročajo iz Marseille, je davi prispela tjakaj jugoslovenska križarka »Dalmacija«. To je prvič, da je jugoslovenska vojna ladja pristala v francoskem pristanišču. »Dalmacija« je prispela v Francijo, da prepele v domovino ostanke srbskih vojakov, ki so padli med vojno v Franciji.

se posebno tičejo njene mednarodne politike. Za reševanje teh se ne zdi nihče bolj poklican kot zvesti Poincaréjev sodelavec zunanji minister Briand. Ta ima potrebno avtoriteto v zemlji, njegova dosledna mirovna stremjenja pa ga usposablja, da ohrani Franciji zaupanje v mednarodni politiki, kjer se je z nastopom delavske vlade v Angliji očitno pojavil nov moment.

Demisija francoske vlade

Poincaré je iz zdravstvenih ozirav podal ostavko kot predsednik vlade — Njegov naslednik bo Briand, ki bo sestavil novo francosko vlado

Pariz, 27. julija. d. Sinočno prvo vest o ostavki ministrskega predsednika Poincaréja je v polnem obsegu potrdil minister Tardieu. Poincaré je sporočil vladi svojo odločitev pismeno in navedel kot vzrok svoje zdravstveno stanje, ki zahteva težke operacije in nekoliko mesecev popolnega počitka. Predsednik sam svojo boleznijo ni pripisoval resnega značaja, pač pa je njegova soproga zelo v skrbeh zanj in ga je zato pregovarila do tega koraka.

Kakor so zdravniki sedaj ugotovili, boluje predsednik francoske vlade na uremiji, vendar bi operacija bila za sedaj še prezgodnja. Vrh tega dvomijo, da-li bi jo Poincaré, ki mu je 69 let, mogel prenesti. Vsekakor so zdravniki predpisali predsedniku, da se mora nekoliko mesecev odtegniti političnemu delu.

Povodom ostavke je bil takoj sklican ministrski svet, ki se je posvetoval o rešitvi krize, nastale z odstopom Poincaréja. Po poročilih iz vladnih krogov sta možni dve rešitvi. Prva bi bila, da Briand enostavno prevzame mesto in posle predsednika vlade, druga možnost pa je, da poda celokupni Poincaréjev kabinet demisijo, nakar bi se sestavila nova vlada z Briandom na čelu. Pri slednji kombinaciji bi nekateri ministri izpadli iz vlade ter bi od dosedanjih ostali na svojih mestih le notranji minister Tardieu, finančni minister Chéron, minister za delo Loucheur in minister za javna dela Forgest.

Ministrski svet večeraj še ni izrekel končne odločitve, marveč je naprosil Poincaréja, da naj ostane na čelu vlade, vendar naj si vzame potrebni dopust. Ministra Barthou in Briand sta bila določena, da sporočita predsedniku vladno željo. Kljub temu se splošno pričakuje, da bo predsednik republike Doumergue v najkrajšem času poizvil Brianda, da sestavi novo vlado.

Pariz, 27. julija. s. Zunanji minister Briand in privosodni minister Barthou sta danes dopoldne posetila Poincaréja, da bi mu sporočila sinočni na seji ministrskega sveta izraženo željo, naj bi še nadalje ostal na čelu vlade. Ministrski predsednik je kljub temu vztrajal na ostavki.

Po današnji seji ministrskega sveta je notranji minister Tardieu sporočil zastopnikom tiska vsebino pisma, ki ga je poslal ministrski predsednik predsedniku republike Doumergue. V pismu pravi Poincaré, da je operacija v njegovi boleznijo neobhodno potrebna in da bo potreboval za popolno okrevanje najmanj tri mesece počitka. Zaradi tega mu je trenutno nemogoče na primeren način izvrševati svoje funkcije. Tako da mora na svoje največje obžalovanje podati ostavko. Z ozirom na okolnost, da se bo v kratkem sestala konferenca v Haagu, namerava predsednik Doumergue skrajšati razgovore s predsednikoma senata in zbornice ter številnimi voditelji parlamentarnih skupin. Kakor se zatrjuje, bo že danes zvečer designiral novega ministrskega predsednika in bo izbira po vsej priliki padla na zunanega ministra Brianda.

Pariz, 27. julija. s. Vlada je na današnji seji ministrskega sveta izročila predsedniku republike Doumergue demisijo celokupne vlade. Predsednik republike je takoj prišel posvetovanja za rešitev krize ter je pozval k sebi predsednika zbornice in senata. Predsednik je prepričan, da bo lahko še tekom današnjega dneva poizvil ono politično osebnost, ki ji bo lahko poveril sestavo nove vlade.

Razgovori predsednika Doumerguea o sestavi nove vlade so se nadaljevali tudi dopoldne. Razen predsednikov obeh zbornic je Doumergue pozval k sebi predsednika velikih komisij in najvažnejših frakcij v parlamentu, med njimi Malvyja, Paul Boncure, Cazals, Leona Bluma, Louisa Marina in Franklina-Bouillona. Vse pozvane osebnosti so se enodušno izrekle, da naj bi postal Poincaréjev naslednik zunanji minister Briand, ker utelešuje idejo miru in evropskega pomirjenja. Predsednik finančne komisije senata Clementel je izjavil, da je Briand primerna oseba zaradi tega, ker uživa mednarodno zaupanje in imajo celo natežje rešitve izgleda, da bodo sprejete, če jih on predlaga. Splošno se zagotavlja, da bo ta kriza hitro rešena. Splošno se pričakuje, da bo predsednik Doumergue že danes po zaključenih razgovorih poveril Briandu sestavo nove vlade. Kot člani bodoče vlade se poleg Chérona in Tardieua imenujejo radikali George Bonnet, Daladier, Durand in Duraufour, radikali levičar Danielou in levičarski republikanec Pietri.

Sestava vlade neverjena Briandu

Pariz, 27. julija. g. Po razgovoru s predsednikom republike je izjavil zunanji minister Briand novinarjem, da je sprejel nalogo za sestavo nove vla-

de, ker pod danimi okolnostmi te ponudbe ni smel odkloniti. Napel bo vse sile, da izvede svojo težko misijo srečno. Briand namerava sestaviti koncentracijsko vlado, v katero naj bi pred vsem stopila tudi radikalna stranka. Ker so radikali stali kot pogoj prevzema notranjega ministrstva, je skoraj gotovo, da bo dobil Tardieu v novi vladi drug portfelj. V zvezi z vladno krizo je zanimiva secesija, ki se je pripravljala v Marinovi skupini. Levo krilo te skupine se bo pod vodstvom senatorja Francoisa Marshalla najbrže odločilo od Marina ter v bodoče tvorilo bolj levičarsko orijentirano novo strankino skupino, ki bo morebiti tudi vstopila v novo vlado.

Bodoča Briandova vlada bo tedaj segala od levega krila Marinove skupine do radikalnih socialistov. V opoziciji bodo prišli v poštev samo socialisti, skrajna desnica in neznamen del Marinove skupine. Kot bodoči notranji minister se imenuje radikalni socialist Steeg, ki je zelo priljubljen. Možno je, da bo Tardieu prevzel pravosodno ministrstvo, ki je, kakor znano, po tradiciji zvezano s podpredsedstvom ministrskega sveta. Z radikalne strani se čujejo glede tega ugovori, češ da je treba preprečiti, da bi Tardieu, ki je še vedno orijentiran močno na desno, za časa odsotnosti bodočega ministrskega predsednika vodil predsedstvo na vladnih konferencah in na sejah ministrskega sveta.

Socijalistična kritika

Pariz, 27. julija. g. Socijalistična zbornica na frakcija je sprejela dnevi red, v katerem žigosa odstop vlade kot nasilje. Vlada, ki je bila že obsojena na odstop, je iz strahu pred porazom napravila zadnje geslo brutalno. Bolezen ministrskega predsednika nikakor ni opravičila za tako postopanje, temveč je obtežila okolnost, ker bi bila dolžnost vlade, da bi parlamentarnega zasedanja ne bila zaključila, ker bi bilo lahko mogoče v par dneh zopet otvoriti parlament. To zlorabo ustavne prerogative vlade se lahko tolažijo samo s pomanjkanjem lojalnosti in z bojazljivostjo. Socijalistična frakcija opozarja na to, da je vlada objavila, da bo z dodatnimi krediti za mesec julij dovolila vrsto davčnih olajšav. Vlada je objavila uradnikom, da bo prilagodila njihove prejemke draginskimi razmeram, objavila je političnim kaznjencem v Alžaciji amnestijo, toda na vse to še vsi čakajo.

Nemški glasovi o izpremembi

Berlin, 27. julija. g. Odstopu francoskega ministrskega predsednika Poincaréja pripisujejo tukaj velik pomen. Splošno presojajo dogodke z vidika, da sedaj Poincaré ne bo imel nikakšnega vpliva na konferenco v Haagu, kar bi se najbrže ne bilo zgodilo, če bi bil ostal ministrski predsednik, dasi bi ne bil osebno navzoč v Haagu. Tukaj ni znano, ali pomeni odstop Poincaréja tudi zaključek njegovega aktivnega političnega delovanja. Vsekakor prevladuje mnenje, da se bo Poincaré po okrevanju zopet vrnil v politiko. Ni nezanimivo, da nemški tisk sedaj ne slika Poincaréja več v tako črni barvi kak pred dvema leti, ko so videli v njem najhujšega nasprotnika Nemčije. Kot popolnoma naravno se navaja, da je postal Briand njegov naslednik in vse zaupanje se splošno obrača do dosedanjega francoskega zunanjega ministra.

Napetost na Daljnem vzhodu ponehuje

Moskva, 27. julija. g. Dasi se rusko-kitajski spor označuje še vedno kot zelo resen, se tukaj opaža omiljenje napetosti. Vsi zmernejši elementi delajo na to, da bi prišlo do mirne ureditve in smatralo, da je vojna nevarnost odstranjena. Strah, da bi pomenila vojna med Rusijo in Kitajsko samo ojačenje Japonske, je gotovo mnogo pripomogel, da se je položaj omilil. Zinovjev objavlja članek, v katerem dolži imperialistične države, da stoje za Čankajškom. Pisek pravi, da bi nikakor ne presenetilo, če bi se pozneje na poslaništvis Anglije, Francije in Amerike našle listine, ki bi dokazale, da so te države intrigrirale proti sovjetski Rusiji.

Harbin, 27. julija. g. Tukajšnji inozemski konzuli gledajo sedaj z veliko večjim zaupanjem na krizo in računajo, da bo prišlo do mirne poravnave spora. V upravnih krogih vzhodno-kitajske železnice razmišljajo možnost, da bi sovjetsko unijo pomirili s tem, da bi bil kak sovjetski državljani imenovan za vodjo tukajšnje politične, drugi pa za enega izmed generalnih ravnateljev železnice. To imenovanje bi se moglo izvršiti le s pogojem, da bi se ti funkcionarji vzdržali vsake politične propagande. Kitajske čete drže med tem mejo še vedno zaprto.

Oprostilna sodba v sarajevskem bančnem procesu

Sarajevo, 27. julija. d. Danes je bila pred okrožnim sodiščem v Sarajevu izrečena razsodba v velikem procesu zaradi poloma Muslimanske trgovske in obrtne banke v Sarajevu, kjer je propadlo nad 20 milijonov dinarjev. S polomom tega denarnega zavoda je bila najbolj prizadeta in oskudovana vakufska uprava, ki je izgubila nad 9 milijonov Din. Sodišče je oprostil vse obtožene, med njimi tudi bivšega ravnatelja Omanovića in člana upravnega sveta. Sodišče utemeljuje oprostilno razsodbo s tem, da ni dokazov za osebno krivdo obtožencev. Upnikom in tožiteljem je sodišče prepustilo, da vložijo v kritje svojih izgub redne civilne tožbe.

Na 10 let obsojen komunist

Beograd, 27. julija. p. Pred Državnim sodiščem za zaščito države se je danes vršila razprava proti delavcu Mirku Bukovcu iz Zagreba, ki je bil obtožen, da je razmoževal in razpečaval komunistične letake in brošure. Po zaključni razpravi je bil Bukovac obsojen na 10 let ječe.

Zborovanje vovodinskih mest

Novi Sad, 27. julija. d. 29. t. m. se bo vršil v Vrhu občni zbor Zvezne vovodinskih mest. Zbor bo vodil novosadski župan dr. Branko Borota. Razpravljali bodo zlasti o udeležbi ameriškega kapitala na investiciji v vovodinskih mestih in pa o subvenciji za posamezna mestna gledališča.

Škodove tvornice zgrade ladje-delnico v Splitu

Praga, 27. julija. h. Kakor poroča »Nova doba«, se barišo Škodove tovarne resno z načrtom za zgradbo velike ladjedelnice v Splitu. Komisije so leta 1927 ogledale krajovne prilike in izjavile, da bi bilo splošno pristanišče iz strateškega in gospodarskega ozirja zelo prikladno za tako tovarno.

Povratek „Jutrovčkov“ s Sušaka v Slovenijo

Prva kolonija „Jutrovčkov“ se je sinoči v redu odpeljala iz Martinšice in prispe danes v Ljubljano.

Sušak, 27. julija d. Končno je nastopil za prvo kolonijo „Jutrovčkov“ dan tuznega slovesa od nebeskosinjih valov Jadranskega morja in od dobrot počitniške kolonije na Martinšici. Že ves dan je vladalo v koloniji naših malčkov nenavadno živahno vrvenje in vse se je pripravljalo, kakor da bi odpotovali na vse zgodaj dopoldne in ne šele proti večeru. Vsem se je videlo na obrazu, da bi kar najraje ostale na Martinšici še do novega slovesnega leta.

Mnoge „Jutrovčke“, so zadnje dni prišli obiskat njihovi roditelji. Našli so jih pri najboljši volji, vse razigrane, črne kakor zamorčke. Mnogi roditelji so prišli da sami spremljajo svoje malčke s počitniške kolonije domov v Slovenijo.

Na kolodvoru ni bilo treba dolgo iskati vozove za naše koloniste. Ljubljanska direkcija je poslala na Sušak za dve cela vagona. Da ste videli to našo živo kri, kako se je razmeščala po vozovih, kako si izbirala udobne koticke za povratek k dobrih

mamicam in bratcem, na ljubljene domove v Slovenijo! „Jutrovčke“, ki so se odpeljali s ponočnim vlakom preko Karlovca v Ljubljano, spremljajo številni njihovi roditelji in pa tajnik „Jutra“ g. Prunk, ki bo poskrbel, da bo povratek ravno tako udoben in ugoden, kakor je bila pot v Martinšico. Nadejamo se, da bodo „Jutrovčki“ prestali vožnjo do Ljubljane v najboljšem razpoloženju in brez najmanjše nezgode.

Za prihodnjo kolonijo, ki odpotuje iz Ljubljane v nedeljo zvečer, je na Martinšici že vse poskrbljeno. Malčke bo spremljal iz Ljubljane do Sušaka zopet g. Prunk. Na postaji na Sušaku jih sprejmejo voditelji naše kolonije na Martinšici. Prtljago odpelje poseben voz, a otročki se podajo na Martinšico s posebnim motornim čolnom. Uprava Martinšice je dala „Jutrovci“ koloniji 10 sob na razpolago, tako da bo za drugo kolonijo preskrbljeno še lepše in boljše, kakor se je imela prva.

Živahna debata v angleški zbornici povodom odpustitve egiptovskega komisarja

Konservativca Baldwin in Churchill sta ostro napadla vlado radi prisiljene ostavke lorda Lloyda — Nova angleška politika v Egiptu

London, 27. julija d. V teku včerajšnje seje spodnje zbornice je Baldwin interpelliral vlado in zahteval pojasnil o stvari ne-nadnega odstopa angleškega zastopnika v egiptski vladi lorda Lloyda ter zahteval preciznega odgovora, da li namerava vlada popustiti pri svojem stališču napram zahtevam egiptskih nacionalistov. Na interpellacijo je odgovarjal Henderson, ki je poudarjal, da odgovorja na to ne bo odstopila v ničemer, kar bi utegnilo škodovati britske interese. Nato je prešel na odpuštl lorda Lloyda ter izjavil, da on sam ni imel ž njim nikoli nikakih sporov, pač pa je razvidel iz spisov, da se je lord Lloyd v svojih poročilih Chamberlainu posluževal vedno najostrejšega tona in da je Chamberlain vsako pot šele po dolgem boju prodrl s svojim mnenjem glede raznih vladnih za-

dev. Delavska vlada ne more biti manj liberalna napram Egiptu nego je bila konservativna vlada, zato je mnenja, da lord Lloyd ni bil pripravna oseba, ki bi lahko zastopala novi politični kurz v Egiptu.

Za lorda Lloyda se je energično zavzel Churchill, ki je med negrestanimi vpadi delavskih poslancev ugotavljal, da je angleški komisar v Egiptu moral odstopiti zaradi silnega pritiska s strani londonske vlade. Ta pritisk pa je izhajal uradništvo zunanjega urada, ki je nasprotno lordu Lloydu do odkrite sovražnosti.

Predsednik vlade Mac Donald se je zavzel za napadeno uradništvo ter napovedal, da bo njegova vlada na novo uredila odnose napram Egiptu, pri čemer bo obrambna Sueškega prekopa popolnoma zalame-na kljub popustljivosti politiki v Egiptu.

Rumunska upravna reforma

Rumunska poslanska zbornica je sprejela zakonski načrt o novi upravni razdelitvi države. S tem se upravna decentralizacija, kakor si jo je postavila za program narodnoararistična stranka, bliža realizaciji in kakor vse kaže, je zmagala definitivno.

Silna kampanja, ki so jo zoper njo vzdignile opozicijske stranke, se je popolnoma izjalovila. Kampanja je imela, kakor je podoba, dvojni smoter. Pred vsem je hotela napraviti vtis na regentski svet in pridobiti za afront zoper nacionalnokmetko vlado. Opozicija je nedvomno upala, da se ji bo posrečilo porabiti kritično priliko tako važne notranjepolitične reforme in pod devizo, da je enotnost države v nevarnosti, strmoglaviti zasvoženo vlado. Načrt se je popolnoma ponesrečil; regentski svet je soglašal z vladnim zakonskim osnutkom, kar je zelo demonstrativno naglašal ministrski predsednik Maniu v zbornici, ko je zakonski predlog stavil v razpravo. To je za rumunske razmere zelo važno dejstvo, zakaj kakor je bila praksa dosedaj, bi se bilo kaj lahko zgodilo, da bi opozicija čez noč dobila na najvišjem mestu zaslovlje, čemur bi sledila demisijska vlada, nove volitve pa bi mogle po znanih metodah priversti popolnoma drugačno večino v parlament nego je sedaj.

Ta načrt se opoziciji ni posrečil. Morda tudi sama ni računala z uspehom, dasi je mobilizirala za kampanjo velik aparat in spustila v javnost zelo učinkovita gesla. Svoj odpor zoper nacionalno-araristično reformo je uravala sedaj po drugih metodah, ki za rumunske razmere tudi niso nove.

V znak protesta zoper zakonski predlog je zapustila zbornico. In sicer je storila to celotna opozicija, sestoječa iz liberalov, Avarescove ljudske stranke in pristašev Lupija. Prav za prav samo prva stranka nekaj pomeni, ostali sta precej brezpomembni politični skupini. Svojemu odporu zoper narodno-araristično upravno decentralizacijo je dala s tem opozicija zelo močan povdarek. V parlamentarnem poslovanju samem sicer abstenenca ne more imeti učinka, zakaj vlada razpolaga v njej s tako močno večino, da ji prisotnost opozicijskih poslancev ni potrebna. Ali opozicija gotovo ni nameravala samo onemogočiti v parlamentu sprejetje zakonskega predloga in sploh normalno nadaljnje zakonodajno delo, marveč hoče več.

Pred vsem je eksodus s strani liberalov povračilo narodnim cararistom, ki so se pred nedavnim zoper liberalno vlado in večino borili z isto taktiko abstenence in direktne propagande med prebivalstvom samim. Narodnim cararistom se je taktika obnesla. Ni mogoče reči, da bi jih hotela sedanja opozicija ravno posnemati; vsekakor pa se vidi, da računa s tem na večji efekt. Parlamentarnim potom so ji vsakršni uspehi onemogočeni; ako gre v abstenenco, ne izgubi ničesar, zelo pa je mogoče, da vendarle pridobi prej ali slej. Zakaj v notranji politiki Rumunije se more vedno računati na presenetljive skoke. Upravna reforma se bo začela preizkušati in morda kljub svojim dobrim stranem v eni ali drugi točki ne bo zadovoljila, vsaj ne vseh. Eventualne pomanjkljivosti bodo seveda liberalci napihovali in svojo propagando koncentrirali na strmoglavljenje stranke, ki je reformo izvedla. Vrh tega je bil v Rumuniji vedno v praksi sistem dveh strank, ki sta se menjavali v režimu. Sedaj so na mesto konservativcev stopili moderni in radikalni narodni cararisti in vrstni red izpred vojne dobe se lahko obnovi. Na to očividno računajo liberali, ki upajo s svojo krepko propagando in abstenenčno politiko ero nacionalno-ararističnega režima še izdatno skrajšati.

Za enkrat pa ni videti, da bi se liberalni načrti kaj kmalu mogli izpolniti. Kako malo zaležejo njihovi argumenti, se je najbolj pokazalo v parlamentu, kjer je zastopnik madžarske narodne manjšine pokazal svoje nezadovoljstvo z upravno reformo. Da je bil liberalni očitke protidržavnosti, izdajanja nacionalnih interesov itd. upravičen, bi se moralo zadovoljstvo pri narodnih manjšinah pokazati vse drugače. Tako pa se samo vidi, da je reforma izvedena z vidika miselne uprave, ali dosledno na rumunski nacionalni osnovi.

Bukareški parlament je zakonski predlog glede upravne reforme sprejel. S tem je problem decentralizacije stopil v štadij realizacije in za vse nove države bo interesanten nadaljnji razvoj funkcionaliranja državnega aparata.

Nove bolgarske izmišljotine

Beograd, 27. julija. p. Zunanje ministristvo je zvečer izdalo naslednji komunikacije: V nizu raznih vesti, ki jih razširja bolgarski tisk o obmejnih incidentih, objavljajo vsi današnji bolgarski listi poročila o odkritju trupel pri selu Dolnje Mevlje v srezu dragomirskem. Po teh vesteh so našli 13 t. m. ubitega moža, ženo in troje otrok neke kmečke družine. Ubijalec dole neko odkril. Pooblašeni smo izjaviti, da se to vesti absolutno brez podlage in izmišljene v očividni tendenci propagande in sistematičnega klevetanja naše države s strani bolgarskega tiska.

Ukaz o imenovanjih pri mornarici

Beograd, 27. julija. p. Kralj je na predlog ministra vojske in mornarice podpisal obširen ukaz o napredovanju in imenovanju v vojski in mornarici. Ukaz se nanaša večinoma na imenovanja v mornarici.

Češkoslovaško pismo

H. Praga, 26. julija.

Naša politika stoji v znamenju tropične vročine, kakršne ne pomnijo niti najstarejši ljudje. Listi so izračunali, da morajo državljani naše republike letos prenašati razliko 80 stopinj C. Pozimi smo namreč imeli 40 stopinj pod ničlo, sedaj pa jih imamo isto toliko nad ničlo. Edina politična senzacija, značilna za te vroče pasje dni, je intervju v stilu kavarinškega razgovora, ki ga je dal nedavno socialist Bechyně uredniku „Lidovih Novin“. Njegove izjave so bile takoj predmet živahnih diskusij v javnosti in v tisku, kljub temu, da imajo značaj prave pravcate halucinacije. Bechyně živi očividno pod trenutnim dojemom nedavnih orlovskih dni ter je, pozabljajoč lepše tradicije in trdne principe svoje stranke, v omejenem razgovoru pokrenil vprašanje, bi li ne bilo ugodno za socialiste, da gredo v vladno koalicio s klerikalci. Socialiste silno vleče v vlado, toda današnja koalicio ne uvaža njihovi ponudbi, zato skušajo doseči svoj namen s črno-rdečo koalicio. Zanimivo je tudi, da je kmalu potem podoben predlog prišel iz narodno-socialistične stranke.

Ta kombinacija je morda ravno zavoljo svoje bizarnosti izzvala pozornost predvsem v socialističnih strankah. Glasila socialnih demokratov so sicer Bechynjevo pobudo dobiti dolgo ignorirala in je večinoma niso niti zabeležila, toda na javnem shodu v Taboru je nastopil stari socialno-demokratski delavec senator Habrman zelo ostro proti Bechynjevemu predlogu, pri čemer se je Habrmanovemu mnenju pridružil tudi senator Jaroš. Socialistično glasilo v plzenskem okrožju, kjer ima stranka svoje najsilnejše pozicije, je zabeležilo odklanjajoče stališče obeh senatorjev in pristavilo: »Kaj prav za prav hočemo? Ali to, kar nas uči Habrman, ali to, kar danes predlaga Bechyně. Socialna demokracija nima povišala, da bi v čemurkoli likvidirala in slabila svoj kulturni program za ugodnosti trenutne politične konstelacije.« Značilno je, da smatra list koalicio s klerikalci samo kot možnost, da bi bilo ustrezno nekoliko neučakanim bilodom za ministrske stolce, kar nima prav nikakega pomena za stranko, pač pa znači kompromitiranje programa in tradicije socialne demokracije sploh.

Zelo močne odmeve je našla ta izjava samo v klerikalnem tisku, toda samo v toliko, v kolikor se je dala izkoristiti za strankarsko propagando. V ostalem smešijo tudi klerikalni listi Bechynjev predlog. Z neprikrito ironijo povdarjajo, da bi se takoj pokazale velike težkoče za sodelovanje dveh tako različnih si strank.

Vladna koalicio je doslej vedno dosledno odklanjala podobne predloge, češ da je dovolj močna za izvrševanje svojega dela, da je doslej še vedno dosegla potrebne sporazume v koalicio sami in da nima prav nikakega povišala izpremeniti temelj sednjega vlade, tem bolj, ker nima jamstva, da bi s tem dosegla kaj boljšega. Iz principijelnih razlogov in s točno argumentacijo je nastopil proti Bechynjevemu predlogu tudi dr. Kramář. Agrarna stranka pa stoji od početka republike na stališču, da je njeno mesto samo v vladi in da bi jo najbolj udaril tisti, ki bi jo izvalil v kako opozicijo, kakor je to formuliral predsednik stranke Švehla. Agrarci v Bechynjevi pobudi vidijo samo napad na agrarno stranko in na njeno pozicijo v vladi ter smatrajo predlog za poskus, kako bi se dala agrarna stranka za vsako ceno iztisniti iz vlade. Zato povdarja stranka na shodih in v tisku z največjo odločnostjo, da se nikakor ne da iztisniti iz vlade, ker brez nje ni mogoča nikaka koalicio. Vodja nemških agrarcev minister Spina je na javnem shodu nastopil s podobno argumentacijo: Današnja koalicio popolnoma zadostuje še za dolgo dobo; v njej ni nikakih diferenc in položaj še nikakor ni zrel za kako spremembo.

Ko bi današnja vladna koalicio ne stala ravno pred Tukovim procesom, bi bila zelo slaba, toda ne sme se pozabiti, da je njena slabost v tem, ker obsega tudi slovaške klerikalce. Zelo negotovo je namreč, kako bo ta stranka reagirala na Tukov proces. Madžarski listi živijo, ki jih je v stranki mnogo in katerih vpliv se ne more podcenjevati, bi utegnili izsiliti kako akcijo stranke. Boljši ljudje, pravi Slovaki so iz te stranke že odšli ali pa so bili izločeni iz nje, tako da je položaj v stranki zelo nejasen. Razen cele vrste umazanih procesov, ki jih ima stranka pred seboj, so se v njenem tajništvu dogodili celo vplomi in tatvine, da bi bili uničeni dokumenti, ki bi stranko lahko kompromitirali. V splošnem so slovaški klerikalci v vladni večini zelo problematični zavezniki, kajti oni hočejo svojo pozicijo samo izkoristiti, država pa ima od njih samo škodo.

Med Tukovim procesom lahko nastane tak položaj, da bi slovaška klerikalna stranka zaradi krize v svoji notranjosti, ogrozila temelje današnje koalicio. Baš zato je črno-rdeča koalicio popolnoma nemogoča, ker je ravno en del klerikalnega bloka tako nezanesljiv, da občutno slabi celo klerikalno pozicijo. Predlog za črno-rdečo koalicio je tedaj popolnoma protiprirodna kombinacija, ki tudi v narodu samem nima prav nikake zaslovlje.

Po bolgarskem potresu

Sofija, 27. julija. a. Zemljadrniška banka je darovala 100 milij. lelov za pomoč seljakom, ki so bili prizadeti od potresa, poklav in drugih vremenskih katastrof.

Poravnava ali nadaljevanje konkurza Slavenske banke?

Zagreb, 27. julija r. V ponedeljek ob 3. popoldne se v Zagrebu v palači Slavenske banke v Vlački ulici nadaljuje razprava zbora upnikov o poravnalni ponudbi upravnega odbora. Za razpravo vlada v vseh gospodarskih krogih veliko zanimanje, ker bo v ponedeljek padla odločitev glede poravnave oziroma nadaljevanja konkurza Slavenske banke. Kakor se čuje, bo večina upnikov, ki so bili v četrti zastopani po drugih, prišla na ponedeljkovo razpravo osebno, da se sami prepričajo o položaju in po tem glasujejo za poravnavo ali pa za nadaljevanje konkurza.

Novice z Bleda

Bled, 27. julija p. V kraljevem gradcu Suvoboru so pričakovali povratek Nj. Vel. kralja že za konec tega tedna. Po zadnjih vesteh iz Beograda pa izgleda, da se kralj ne bo tako kmalu vrnil na Bled. Za enkrat vsaj še ni nič sigurnega, kdaj bo mogel zapustiti prestolnico.

Nj. Vel. kraljica se je od poroda že tako popravila, da se čuti popolnoma okrepljeno in se je v zadnjih dneh že čisto šetala v suvoorskem parku. Novorojeni kraljevič se zelo lepo razvija. Za krst so v teku velike priprave. Vrši se bo najbrž šele sredi avgusta.

Davi se je vrnil iz Beograda na Bled upravnik dvora major Pogačnik, ki se je mudil več dni v Beogradu po službenih poslih.

Kongres jugoslov.-čsl. lig v Sarajevu

Sarajevo, 27. julija. d. Danes ob 3. popoldne so prispeli z osebnim vlakom iz Bosanskega Broda v Sarajevo delegati jugoslov.-čsl. lig iz Češkoslovaške, Hrvatske, Slovenije in Srbije, da prisostvujejo jutrišnjemu kongresu v Sarajevu. Na postaji so jih sprejeli člani JCLige v Sarajevu s svojim predsednikom dr. Ado Andrićem. Sprejemno so prisostvovali tudi predstavniki civilnih in vojaških oblasti ter veliko število meščanstva. Po pozdravnih govorih in odgovorih so se gostje peljali z avtomobili v svoja stanovanja. Delegacije iz vzhodnih krajev države prispe nočjo preko Ulica. Kongres bo odprt jutri ob 10. dopoldne v veliki dvorani magistrata.

Razkol na dijaškem kongresu v Sarajevu

Sarajevo, 27. julija. d. Tudi današnji drugi dan kongresa vseučiliških študentov iz Ljubljane, Zagreba in Beograda je potekel viharno. Opozicija ni hotela priznati včerajšnjega poročila verifikacijskega odbora. Ker je bilo postopanje opozicije čedalje nezdržnejše, je vodstvo kongresa pozvalo policijo v dvorano. Policija je kmalu odstranila opozicijske udeležence kongresa, kakor je kongres sprejel poročila upravnega odbora in mu izrekel absolutorij. Zatem so bile izvoljene sekcije za izpremembo statuta, za gospodarsko finančno vprašanje in za zunanje-notranje posle. Sekcije so proučevale stavljene jim naloge vse popoldne, kakor bo kongres s svojim jutrišnjim plenarnim zborovanjem pregledal sklepe sekcije in završil svoje delo.

Požar v Črni vasi na Barju

Ljubljana, 27. julija. Ljubljanski gasilci so letos ob nevihtah in viharjih vedno v disciplinirani pripravljenosti, da prispejajo na pomoč bližnjemu, ko mu preti divji element ognja uničiti vse imetje. Danes okoli 18. jih je zopet klical gasilski poziv na pomoč, in sicer v Črno vas na Ljubljanskem Barju.

Okoli 18. je začela goreti nizka, lesena in s slamo krita hiša posestnika Marije Selanove, vdove čevljarkega mojstra. Iskra iz ilovnatih peči, kjer so pekli kruh, je — kakor domnevajo — švignila na streho, kjer je slama začela tleti. Proti večeru se je pojavil reči petelin na strehi. O požaru je bila obveščena ljubljanska gasilska postaja, ki je takoj odpeljala v Črno vas oddelek poklicnih gasilcev z motorno brizgalno. Na kraj požara so nekaj prej prihiteli tudi člani barjanskega prostovoljnega gasilskega društva s svojo novo motorko, ki je bila pred tedni skupno z avtomotorko ljubljanskih prostovoljnih gasilcev blagoslovljena.

Gasenje je bilo zelo oteženo, ker je hiša precej oddaljena od glavne struge Ljubljane in so sedaj drugi jarki pe Barju suhi. Zato je bila napeljava vode po ceveh zelo težavna. Hiša je pogorela do tal.

Vsi gasilci so napeli vse sile, da so požar omejili samo na hišo. Ohranili so posestniki hlev. Hiša je popolnoma zgorela in ž njeno vred tova zaloga sena, ki je bila spravljena pod streho na hiši. Ostale hiše v Črni vasi niso bile toliko ogrožene po požaru, kar stoji daleč narazen. Celokupno škodo cenijo na 30.000 Din. Ljubljanski gasilci so se okoli 22. vrnili domov, ostala je na mestu samo gasilska straža barjanskega društva.

Prva ameriška zmaga v finalu za Davisov pokal

Pariz, 27. julija. p. Pred 12.000 gledalci je bil danes odigran double med Ameriko in Francijo v boju za Davisov pokal. Zmagal je ameriški par Allison-Ven Rya nad Francozoma Cochetom in Borotom s 6:1, 8:6, 6:4. Presenetljiv poraz Francozov je zakrivil samo Borotra, ki je popolnoma zatajil. Stanje po današnjem boju je 2:1 za Francijo.

Hmeljski trg

Zatec, 27. julija. h. (Tedenko poročilo.) Rast hmelja ni tako dobra, kakor se je domnevalo v maju in juniju. Hladno vreme koncem junija in sosa ter velika vročina zadnjega časa nista pospeševali rasti. Neznatne množine dežja so v zadnjih dnevih nekoliko osvežile in očistile rastlino. Kakor se zdi, je tudi na val navli nekoliko odnehal. — Tendence na trgu je bila ves teden trdna, toda povpraševanje je koncem tedna nekoliko popustilo. Lastniki so kljub temu vztrajali v zahtevah. V petek so bile dosežene cene od 775 do 950 Kč. Do 26. t. m. je bilo v Zatecu javno žigosanih 125.000 stotov hmelja lanske žetve.

Močan potres na Japonskem

Tokio, 27. julija. s. V okolici Tokia je divjal včeraj močan potres. Središče potresa, ki ga je bilo razločno čutiti v Tokiu in Yokohami in je izval precejšnjo paniko, leži 45 km jugozapadno od Tokia. Ta potres je bil najmočnejši po potresu v letu 1923, ter je dosegel največjo jakost v kraju Kamakura. Ker potres ni nikjer zanetil požara, je povzročena škoda neznatna. Železniški promet v okolici Tokia in Yokohame je bilo treba začasno ustaviti.

Newyork, 27. julija. s. Kakor poroča »Associated Presse« iz Quita v Ekuadorju je davi močan potres popolnoma porušil mesto Moyuro. Prebivalstva, med katerim je zahteval potres 60 smrtnih žrtev, se je po lastila splošna panika.

Sporazum med Grčijo in Bolgarijo

Sofija, 27. julija. a. Pogajanja, ki so se vršila med Bolgarijo in Grčijo v svrhu olajšanja medsebojnega trgovskega prometa, so danes končala s popolnim uspehom. Dosežen sporazum bo podpisan v obliki posebne konvencije.

Mednarodni pedagoški kongres

Zeneva, 26. julija. o. Na mednarodni pedagoški kongres v Zenevi je prišlo nad 3000 učiteljev in učiteljic, ki zastopajo skoro vse države. Kongres se bo vršil več dni in bodo na njem razpravljali razna prečeta vprašanja moderne vzgoje mladine.

Posojilo bolgarske hipotekarne banke

Sofija, 26. julija. p. Bolgarska vlada je odobrila najetje posojila v znesku 3 milijonov švicarskih frankov za bolgarsko hipotekarno banko.

Nov poljski polet preko Oceana

Varšava, 27. julija. g. Poljska letalca Kłosa in Kowalczyk bosta te dni odpotovala v Milan, od koder nameravata poleteti v Baldonell na Irskem. Z letališča v Baldonelli bosta skušala dne 5. avgusta startati za polet v Ameriko. Oba letalca nameravata leteti po Kóhlovi smeri in leteti do Chicaga.

Rumunski zakon zoper utajo davkov

Bukarešta, 27. julija. g. Finančni ministristvo je predložil parlamentu zakonski osnutek, po katerem bodo prejele osebe, ki bodo prijavile utaje davkov, 30 odstotkov omej vnot, ki jih bo država ubrala na podlagi teh prijav. Ta zakon, tako pišejo listi, bo odprl nasteljal vrata sistemu ovdahov v Rumuniji.

Železniške nesreče

Praga, 27. julija. g. Včerajšnji avtomobilski nezgoda v bližini Lipnika na Moravskem je bila mnogo težja, kot se je v prva domnevalo. En potnik je bil ubit na mestu, pet pa jih je podleglo poškodbam v bolnici. Izmed romarjev je bilo deset oseb težko, deset pa lahko ranjenih. Vsi leže v bolnici.

Pariz, 27. julija. a. Pri včerajšnji železniški nezgodi v bližini Nantea je bilo ranjenih 17 oseb, med njimi 6 težko.

Pospeševanje izvoza sliv

Beograd, 27. julija. p. Na podlagi praktičnih izkušenj in mnenja strokovnih šol ter raznih izvoznikov je ministristvo poljedelstva imenovalo posebno komisijo z nalogo, da izdela pravilnik o kontroli suhih sliv pri izvozu. Ugotovilo se je namreč, da se pri izvozu suhih sliv mnogo greši, kar škoduje slovesu našega dobrega blaga. Glavni namen tega ukrepa poljedelskega ministristva je, da dvigne kvaliteto sliv za izvoz in tako zopet osvoji tuj tržnišča, ki smo jih zadnja leta malone izgubili, ker se je pospeševalo kvaliteto blaga premalo paznja.

Domače vesti

* **Ljubljana čestita nadbiskupu dr. Banerju.** G. župan dr. Dimko Puc je poslal nadbiskupu dr. Ante Bauerju v Zagreb naslednje brzojavko: »Povodom jubileja Vaše prevzvišenosti si usojam v imenu mesta Ljubljane in vsega ljubljanskega prebivalstva izraziti najiskrenejše čestitke z željo, da Vas božja previdnost ohrani še dolgo vrsto let v blagor hrvatskega naroda, ki ste njegov najodličnejši sin in duhovni voditelj in kot vrhovnega predstavitelja jugoslovenskega episkopata v dobrobit naše narodne države.«

* **Ljubljanski škof v Zagrebu.** Z beograjskim brzojavkom se je včeraj dopoldne odpeljal ljubljanski škof dr. Anton Bonaventura Jeglič v Zagreb, da se danes udeležijo svečanosti visokega odlikovanja zagrebškega nadškofa dr. Ante Bauerja.

* **Imenovanje v finančni službi.** Računski pripravnik v oddelku za državno računovodstvo pri finančni direkciji v Ljubljani Alojzij Marinič je potrjen za stalnega ter imenovan za pomožnega knjigovodjo v 4. skupini II. kategorije.

* **Promocija.** V Gradcu je včeraj promoviral za doktorja vsega zdravilstva g. dr. Gvido Debelak. Čestitamo!

* **Osebnostna vest.** Edini slovenski kanonik v Celovcu g. Janez Vidovič je pretekli četrtek pri Sv. Duhu ob Bohinjskem jezeru praznoval svojo blazeno mašo v visoki starosti 88 let. Lepi slovesnosti je prisostvoval tudi naš škof ljubljanski dr. Gregor Rožman.

* **Iz učiteljske službe.** Dosedanji vodja šole za slepo deco v Kočevju g. Joško Jaklič je razrešen svoje dolžnosti. Za voditeljsko šolo je imenovana gđ. Božomira Dobriškova, učiteljica v Kočevju.

* **Admiral Prica v Južni Srbiji.** Admiral Dragotin Prica, ki se je v zadnjem času mudil v Šoštanj in v Laškem, je predvčerajšnjim prispel v Skopje, kjer ga je na postaji pozdravil armijski poveljnik general Nedić, ter je potem z avtomobilom odpotoval v Ohrid. V Južni Srbiji se bo mudil teden dni.

* **Naša križarka »Dalmacija« v španskih vodah.** Križarka naše vojne mornarice »Dalmacija« je predvčerajšnjim prispela v Barcelono z golenci pomorske vojne akademije na krovu. Prirejen je bil slavnosten sprejem. Na pozdrave z »Dalmacije« so odgovorile vojne edince španske mornarice. Načelnik Barcelone je priredil banket na čast jugoslovenskih oficirjev. Načelnik je nazdravil našemu kralju in izrekel dobrodošlico naši zastavi v španskih vodah. Komandant »Dalmacije« je nazdravil kralju Alfonzu XIII. in Španiji. Naši oficirji in golenci so predmet živahne pozornosti vsega tamkajšnjega meščanstva.

* **Himen.** Včeraj se je poročil na Brezjah g. Jože Špental, profesor državne realke v Mariboru z gospodično Anico Murgel, učiteljico v Mariboru.

* **Kazenski zakonik v slovenskem prevodu** ob enem z zakonom, s katerim se uveljavljajo novi kazenski zakonik, z zakonom o pobljanju zlorab v službeni dolžnosti in z zakonom o zaščiti javne varnosti in reda v državi izda v posebni knjigi Tiskovna zadruga v Ljubljani. Knjiga z obširnimi stvarnimi kazalom izide tekom prihodnjega tedna.

* **Železniški upokojenec.** Društvo železniških upokojencev obvešča svoje člane, da je umrl član g. Ivan Bedžuh. Pogreb bo danes ob 4. popoldne iz hiše žalosti Vič 79 esta na Brdo na pokopališče na Viču. Člani vladno vabljeni, da se pogreba polnoštevilno udeležijo.

* **Pouk ruskega jezika v višjih razredih realnih gimnazij.** Ker državna tiskarna v Beogradu razpolaga z veliko množino učnih knjig za ruski jezik (spisal je slovnico profesor dr. Radovan Košutič), je ministrstvo prosvete odredilo, naj se ta slovnica rabi za pouk ruskega jezika v 7. in 8. razredu realnih gimnazij. Slovnica je tiskana v starem ruskem pravopisu, profesorji ruskega jezika pa naj poznajo dialekt tudi z novim ruskim pravopisom.

* **Oj Doberdob, slovenskih fantov grobi!** Neštetokrat odmeva ta klic po naši Sloveniji in vzbuja težke spomine. Ne moremo, ne smemo na tiste vroče skale kraške, pa mesto tega pohitimo v bratski slogi 11. avgusta na Brezje, da prisluhnemo v svetem miru, tem glasovom iz Doberdoba in da naša duša zastrmi za hip v pleteti do padlih in zopet se dviga v neumorni volji do dela, da spozna, da je sladko in častno živeti in delati za dom očet in zedinjen. Tovariši, pridite 11. avgusta! Ob pol 10. pozdravi predsednik — ZSV — Martin Colarič, nato spregovori tajnik T. Bonač in se med govorom zatopite v par minutah na težke dneve groze, nato služba božja na prostem, običajne pevske točke in urtvaška molitev. Nastopijo še razni poznani govorniki in borec iz umika preko alpskih gora. Vsak govornik naj preje predložil napisan osnutek in vsebino govora predsedniku Colariču. Cel dan svira priznana naša »Sloga« iz Ljubljane. Opozorjamo še, da bo vozil dne 11. avgusta poseben vlak iz Ljubljane do Otoč in sicer ob 7.40 in nazaj z Otoč ob 15.45. Na ta način bo redna zveza za vse jutranje in večerne vlake cele Slovenije. Prednost polovične vožnje imajo vsi, tudi žene. Izkaznice dobite na Brezjah.

* **Nedeljski večerni potniški vlak št. 629 na progi Ljubljana-Zidani most.** ki prihaja v Ljiljo ob 21.56, bo imel z ozirom na večjo prireditev v Jevnici 4. avgusta poleg navadnih postankov postanki tudi v Jevnici in Kresnicah. Občinstvo ob tej progi na to izredno priliko opozarjamo in prosimo, naj o tem tudi svoje znanje obvesti.

* **Tuji aeroplani nad Bohinjem.** Iz Bohinja nam poročajo, da so zadnje dni opazovali v jutranjih urah tri tuje vojaške aeroplane, ki so krožili nad Bohinjem. Aeroplani so vzeli smer proti Gorici.

* **Slovenski turisti na Matterhornu.** Iz Zermatta v Švici smo prejeli naslednje sporočilo: Ob najlepšem vremenu smo brez vodnika dosegli vrh Matterhorna. Nedosegljiva je za nas tukajšnja valuta. Pozdrave: Kopinšek, Gusti Gradišar, Chiba, Alstreich in Cepl iz Celja, Ivo Horvat iz Ljubljane in Anton Boštele iz Trbovelj.

* **Uspešno sredstvo proti tuberkulozi?** Poročali smo, da je zlatar Copič v Škedenju pri Trstu izumel sredstvo, katero uspešno uporablja pri jetičnih bolnikih. Pozvan je bil v javno bolnico, kjer so mu odredili tri bolnike. Po uporabi njegovega sredstva je res nastopilo takol izboljšanje pri vseh treh. Zdravniki ne pripuščajo nadaljnega uporabljanja Copičevega sredstva, marveč zahtevajo, da pove točno, iz česa je sestavljeno zdravilo in preskrbi naj si nato zakonito pravico, da bo smel samo on izdelovati to sredstvo proti tuberkulozi. Potem bi se moglo zdravilo pripustiti v uporabo v bolnicah. Copič pa noče povedati sestavine svojega zdravila. Obrnil se je v tej svoji zadevi do rimske vlade.

* **Bolezen med čebelarji.** Iz krogov umnih čebelarjev nam poročajo: Letošnje leto je bilo izredno ugodno za čebelare. Mnogi čebelarji bodo pridelali še večje množine lepega medu kakor lansko leto. ki je bilo tudi za čebele prav ugodno. V raznih kraljih Slovenije, kakor v Stični. Mirni peči in Slovenjgradcu so ugotovili med čebelarji bolezen »nosema fnacarina«. Zanimivo je, da so pri nekaterih čebelah našli v večji množini trosovno seme, dočim ni bilo pri več čebelah istega čebeljaka nobenega troša.

KINO »IDEAL«

Premijera ob ljudskih cenah!

»GREH OČETA«

(Dolg časti) BUCK JONES

Ob 3., 5., 6., 8., 9.

* **Smrtna kosa.** V Slivnici pri Vačah je umrla po dolgi, mučepolni bolezni obče spoštovana gospa Neža Bučar, mati sodnika v Logatcu in mačeha lekarnarja v Ljubljani. Pogreb bo jutri ob 9. iz hiše žalosti na Vačah. Pokojni blag spomin, rodbini iskreno sožalje!

* **Ustanovitev župnije na Rakeku.** Z Rakeka nam poročajo: Zadači čas se je pričela med prebivalstvom obmejne občine in železniške postaje Rakek akcija za ustanovitev samostojne župnije. Zadevno prošnjo so podpisali nekateri ugledni moške ter jo odposlali na ministrstvo ver s priporočilom ljubljanskega škofijskega ordinariata. Ustanovitve samostojne župnije utemeljujejo s tem, da šteje občina Rakek, ki je doslej pripadala pod župnijo v Cerknici, nad 1000 prebivalcev, da je Rakek sedež važnih obmejnih oblasti ter je občini dana možnost velikega gospodarskega razvoja. Prebivalci občine Rakek morajo sedaj hoditi v cerkev v eno uro oddaljeno Cerknico. Pod Rakek spadate še vasi Unec in Ivanle selo.

* **Naši v Ameriki.** Clevelandski Slovenci dobe v kratkem svoj dnevnik »Ameriška Domovina«, ki iznaja sedaj trikrat na teden in se početkom prih. meseca pretvori v dnevnik, kar pomeni lep napredek za našo tamkajšnjo naselbino kakor tudi za slovenska naselja širom Amerike. — Prvič bodo naši rojaki onkraj Atlantskega oceana imeli letos priliko videti veliko razstavo slovenskih trgovcev in obrtnikov, ki se odpravi v Slovenskem narodnem domu v Clevelandu dne 25. septembra. Ta razstava bo dokaz napredka slovenske metropole v Zedinjenih državah. — Na univerzi države Ohio je bil nedavno promoviran za doktorja celokupne medicine naš rojak Herman Turk. Mladi slovenski zdravnik je sin priprosti staršev in se bo po končani praksi v Limi nastanil v Clevelandu. — Izpit iz avijatike je na univerzi države Ohio napravil Slovenec F. H. Vesel in je bil letos edini slušatelj, ki je dobil naslov Cadet-lieutenant colonel. — Pri velikih avtomobilski nesreči dne 1. julija letos se je smrtno ponesrečilo sedem oseb med temi tudi Slovenka Jennie Koren iz Barbertona, stara 21 let. — Na posledicah operacije je v Clevelandu umrl rojak John Zupančič, rodom iz Sadinje vasi pri Žužemberku. Zapuščica ženo in enega otroka. V Ameriki je bival dvajset let. Istotam je umrl na posledicah poškodbe pri delu Ivan Avguštin, star 41 let, rodom iz Meniške vasi pri Toplicah na Dolenjskem.

* **Eksplozija ob Vipavi.** V sredo zjutraj je prestrašila prebivalce v Batujah močna eksplozija ob bregu Vipave. Kmalu se je dognelo, da so eksplodirali granate, ki so jih tam zakopali v vojni avstrijski vojak in sicer le toliko, da so bile pokrite z zemljo. Sodijo, da je eksplozijo povzročila sedanja grozna vročina. Poškodovana so bližnja zemljišča in uničenih je več trt.

* **Velik požar.** V Bači pri Podbrdu je nastal v noči 25. t. m. ogenj v gostilni Mihaela Bizjaka. Požar je zajel nato poslopje Stefana Mavriča in hiše bratov Kemperle ter Marije Bizjakove. Ljudje so hoteli gašiti, trudili so se orožniki, ali pomagalo ni nič. Škoda je nad sto tisoč lir. Nobenega ognjega društva ni v bližini!

* **Mlatilni stroj zdrobil glavo 7-letnemu dečku.** V Klenku pri Sremski Mitrovici se je te dni pripetila grozna nesreča. Mlatilni stroj je zdrobil glavo 7-letnemu dečku Radi Ivančiču. Deček je priletel iz hiše na prosto, kjer je bil postavil mlatilni stroj. Mlana Stojanoviča, ter se vsedel na oje med motorjem in mlatilnico. Nenadoma je padel pod kolo mlatilnice, ki mu je popolnoma zdrobila glavo. Lastnik stroja in strojevodja sta bila aretirana, ker nimata kvalifikacije za tak posel.

* **Zadavil ženo in njeno truplo obesil.** V Baški Topoli je policija aretirala Petra Vesiča, kovača v Bajdi, ki je osumljen, da je svojo ženo zadavil in njeno truplo obesil, da bi na ta način zabrisal sled svojega zločina. Preiskava proti obdolžencu se nadaljuje.

* **Tatvina delavskih knjižic v Vevčah.** V zaklenjeno klet neke nedovršene stavbe poleg papirnice v Vevčah je bil izvršen te dni po neznanem storilcu drzen vlom. Tatvino je izvršil najbrže kak potepin, ki namerava slepariti po deželi pod tulimi tme. Tat se je namreč polastil samo delavskih knjižic in sicer naslednjih tamkaj zaposlenih delavcev: Viktorja Klemenčiča iz Slapov, Antona Kovača iz Podgorice, Antona Ranta iz D. M. v Polju, Janeza Lebana iz Bizovika, Karla Marna iz Propče vasi in Ivana Šublja iz Podmolnika.

Kino Ljubljanski dvori

Telefon 2730

6 dejanj ljubezni in pustolovščin!
Mornarska svatba

Ob 3., pol 5., 6., pol 8. in 9.

* **Prijet in izpuščen nevaren ptiček.** Na poti med Dobom in Gorjušami so ustavili te dni orožniki 46 letnega brezposelnega apneničarja Josipa Podlesnika iz St. Jurja pod Kumom. Pri Podlesniku, ki je bil orožnikom že dalje časa sumljiv, so našli več raznih predmetov sumljivega izvora. Podlesnik je posedoval srebrno moško dvokrovno uro, žensko srebrno uro, dve srebrni verižici, žensko zlato ovratno verižico in več drugih dragocenosti. Ustavljeni Podlesnik je navedel, da je kupil te predmete na Bizelskem od neke vdove za 150 Din. Orožniki so Podlesnika nato izpustili z nalogom, da se javi na žandarmerijski postaji v Domžalah, kar pa on ni storil. S tem je še povečal sum, da so bili navedeni predmeti ukradeni. Ker je bil dne 18. t. m. izvršen v hišo Janeza Zamljena v Solniku v kamniškem okraju velik vlom in so bili tam odnešeni slični predmeti, ni izključeno, da izvirajo stvari, ki so jih opazili orožniki pri Podlesniku od te tatvine. Podlesnik, ki je tako poceni ušel orožnikom, se potepa sedaj brzkone kje v okolici Ljubljane.

* **Ant. Rud. Legatov enoletni trgovski tečaj v Mariboru.** (Odobren od ministrstva trgovine in industrije v Beogradu). Lastni internat, letni izpiti in izpričevala pod državnim nadzorstvom. Prospekti in vpisovanja v trgovini Ant. Rud. Legat & Co., Maribor, Slovenska ulica 7. Natančneje v inseratnem delu.

* **Zopetna izpopolnitev voznega reda avtobusnega prometa na progi Sv. Peter.** Sav. dol. — Vransko in nazaj: Sv. Peter, Sav. dol. odhod ob 5., Vransko, dohod 5.35, Vransko odhod 5.45, Sv. Peter, Sav. dol. prihod 6.20, Sv. Peter, Sav. dol. odhod 21.05 Vransko dohod 21.40, Vransko odhod 21.50 Sv. Peter Sav. dol. dohod 22.25.

Skrivnost uspeha vsakega moškega

leži v uporabljanju CASANOVA CREAM tovarne Dr. Richard Weiss, Berlin. Kupujte v apotekah in drogerijah CASANOVA CREAM v tubah. — Navodila in poskusne škatlice razpošilja proti pripisani vstopni od 10 dinarjev (znatke v pisnih): zastopstvo

Dr. RICHARD WEISS,
Zagreb, Petrinjska ul. 30/II.

* **Obleke kemično čisti, barva, plisira in lika tovarna Jos. Relch.**

* **K zveznim kolearskim dirkam,** ki bodo danes, v nedeljo dne 28. t. m. na progi Rudnik-Novomesto in obratno, se je glavni skupini na km 100 prijavilo več prvostvornih dirkačev iz Štajerske, Hrvatske, Vojvodine. Start ob 13. uri pri gostilni Jesih, Dolenjska cesta km 3.800. Cilj istotam.

* **Kegljanje na dobitke prirede Ciri** Metodove podružnice v korist Društvi to letoletje. Upajmo, da bo letošnji uspeh še boljši kakor v preteklem letu. 443-m boljši kakor v preteklem letu. 1007

ITO — zobna pasta najboljša!

* **Gospa pomnite,** da pravo mlo nikoli ne škoduje perilu. Zato perite vedno z »Gazela«. 165

* **Zveza kolearskih društev v Ljubljani priredi** danes v nedeljo, dne 28. t. m. kolearske dirke na progi Rudnik-Novomesto in obratno. Start in cilj pri gostilni Jesih, Dolenjska cesta km 3.800. Vozi se v štirih skupinah: 1. Glavna skupina 100 km, 2. juniorska skupina 50 km, 3. damska skupina 5 km, 4. seniorska skupina 5 km. Dirkači za glavno in juniorsko skupino se imajo javiti vodstvu dirke na startu točno ob 13. uri. Skupni izlet z godbo na čelu na cilj kolearske in prijatelje kolearskega športa je izpred Zvezne pisarne, Karlovska cesta št. 4 točno ob pol 14. uri 1006

* **Darujte »Podpornemu društvu slepih« v Ljubljani, Wolfova ulica 12.** 186

* **Srečke »Zupanove lame«.** Vsem, ki so jim bile poslane srečke »Zupanove lame« — naj takoj nakažejo denar, ki se ni nakan.

V poletju

gospa. Vaše krasne, lahke obleke okvir 90, vaše lepote. Negujte jih v Lux-milu vlnskih, iz katerih pošlane barva in tkanina osvežena.

V sametku Din. 9.- in 6.-

Iz Ljubljane

— **Primorci!** »Novi liste edini slovenski list, ki izhaja v Italiji, se dobi v Severjevi trafiki v Selenburgovi ulici. Izvod po 2 Din.

— **Jubilantoma, Čevljarska zadruga v Ljubljani** naznanja, da je praznoval svoj 70 letni rojstni dan dne 24. t. m. čevljar g. Avgust Možina, ki ima svojo delavnico na Gosposvetski cesti. Dne 16. januarja 1930 pa praznuje 50 letnico, odkar se je posvetil čevljarstvu, g. Ivan Ramovž iz Most pri Ljubljani. Oba jubilanta sta še čila in obrt še vedno izvršujeta. Jubilantoma kot zadruginima članoma čestitamo in kličemo še na mnoga leta. — Načelstvo. 1008

— **Splošna maloželezniška družba d. d. v Ljubljani** je sklenila na svoji zadnji seji, da se reducirajo, oziroma zvišajo nekatere vozne cene pri tramvajskem kakor avtobusnem prometu in sicer 1.) pri tramvajskem prometu: Zvišanje jutranjih in otroških voznih listkov od 0.75 na 1 Din, Znižanje letnih voznih listkov od 1200 na 800 Din, Znižanje mesečnih voznih listkov od 120 na 80 Din, znižanje dilaških mesečnih listkov za 4 kratno vožnjo od 55 Din na 40 Din; za 2 kratno vožnjo od 40 na 25 Din 2.) avtobusni promet: upeljelo se mesečni vozni listki na progi Vič-Ježica oz. Črnuče po 120 Din. Otročje karte so za vse pase 2 Din, cena gl. pošta-Vič se zniža na 2 Din Kopalne karte za vožnjo tja in nazaj ob delavnikih 5 Din, Delavske karte (tedenske 20 Din, Dijaške karte za 4 kratno vožnjo 80 Din za 2 kratno vožnjo 50 Din. Navedene vozne cene veljajo od 1. avgusta 1929 naprej.

— **Sokolsko društvo v Štepanju** vasi vabi članstvo na izredni občni zbor, ki se bo vršil 30. t. m. v telovadnici pri bratu Anžiču-Soržu. Dnevni red: zidava Joma. Začetek ob 20. Zdravo! Odbor.

— **Skavti vsega sveta se zbirajo!** Prejeli smo: V nedeljski številki »Jutra« je g. P. K. pod zgornjim naslovom priobčil notico o velikanskem taboreniu na Angleškem. Povsem prav in pravilno. G. P. K. pa je napisal neresnico, če trdi, da se fekturirajo gospodarniki večinoma iz izključnih nediscipliniranih skavtskih članov. V

Izložbe

P. Magdič

informirajo Vas o zadnjih novitetah.
P. MAGDIC, LJUBLJANA
Aleksandrova cesta.

Zobni zdravnik

dr. Ivan Oblak

ne ordinira do 20. avgusta
Ljubljana, Miklošičeva cesta.

PROTI POTENJU NOG IN ROK

uporabljajte

ANTI POTIN

kremo in prašek

drogerije »ADRIA« v Ljubljani
Selenburgova ulica 1.

ZOBNI ATELJE

Leo Kral

Kette Murnova cesta 20 je s 1. avgustom zopet odprt. 9260

kolikor poznamo osebno člane naših gospodarskih rodov po Sloveniji, moram reči, da ni v njih nobenega zaradi nediscipline izključenega člana. Je nekaj bivših članov skavtske organizacije, ki so pa sami prostovoljno izstopili iz skavtske organizacije, in o izključitvi ne more biti govora. Edino izjemo tvorita dva ali trije člani mariborskega rodu, ki pa tudi niso bili izključeni zaradi nediscipline. Želim, da se nas pusti v miru, ker nismo nikoli dali dokaza da smo sovražniki skavtizma. — V. K.

— **Dve stroji brez matere.** 5 mesečni deček in 7 mesečna deklica se oddaja za svoj. Več se polzve pri Zavodu za zdravstveno zaščito mater in dece v Ljubljani, Lipičeva ulica.

— **Viharni noči zavetje v lokomotivah** Ko je v petek ponoči divjala nevihta, so mnogi brezposelni in razni postopači iskali zavetje po najrazličnejših skrivališčih. Mnogi so se celo zatekli v stare lokomotive zaradi za kurilnico na glavnem kolodvoru. Policija je pozneje prišla pet postopačev, ki so spali v lokomotivah.

— **Majhen ogenj v stanovanju.** V petek okrog 5.30 zjutraj je opazila služkinja Angela Smoletova, ki je stala na ulici Pred Skofijo, da se vali iz hiše št. 21. in sicer skozi okno stanovanja v drugem nadstropju močan dim. Smoletova, ki se je takoj zavedla, da gre za pretečo nesrečo požara, je takoj obvestila najbližjega stražnika, medtem pa tudi lastnico stanovanja. Stražnik se je podal takoj v stanovanje, kamor je prišla tudi najemnica, nakar so ugotovili, da se je užgal v steni lesen drog poleg dimnika. Domači so na to razkopali steno in ogenj kmalu ugasili. V stanovanju sta prišla tudi dva poklicna gasilca, ki jima ni bilo potrebno stopiti v akcijo, ker je bila odstranjena vsaka nevarnost.

— **Izgubljen dečko.** Marija Culkarjeva, žena monterja v mestni plinarni stanujoča na Selu 34 je včeraj prijavila na policijo, da že od 22. t. m. pogreša svojega 16 letnega sina Franca. Kakor pripoveduje mati, je njen sin odšel v ponedeljek dopoldne od doma na Savo v Tomačevo. Tamkaj ga je videla tudi delavčeva žena Marija Tomažičeva v družbi nekaterih tovarišev. France pa se oddlej ni več pojavil doma. Zaradi česar ni izključeno, da je mladi dečko utožil, mogoče pa je seveda tudi, da je odšel iz Tomačevega kam na deželo in tava okrog brez cilja. Izgubljen dečko je za svojo starost dobro razvit, je precej velike postave, okroglega obraza ter ima svetle, skoro bele lase.

— **Stari dolgovni in prepet.** Na konjskem selmu je opazil mesar Jože Kocijan 50 letno ciganko Franciško Brajdčičevo, ki je držala za uzo čednega konja. Kocijan se je tisti hip spomnil, da mu dolguje priležnik Brajdčičeve tudi cigani in prekupevalec s konji Valentin Novakovič, ki je doma v Hrstlju še 1500 Din, ki mu jih je nekoč ostal dolžan za prodanega konja. Ko se je Kocijan uveril, da je konjska mrha, ki jo drži Brajdčičeva last Novakoviča, je menil nič, tebi nič pristopil bliže in pograbil sam

Solice je v vsi moči in energiji. Vseeno telesu manjka solnih žarkov, da ga poživijo. Pomnite pa, da je korist solne soli, če jo uporabljate, ako želite telo z originalnim

NIGGEROL (Patent 5922)

oljem ali kremo

za soljenje in masažo. Dobi se v vseh lekarnah in drogerijah.

DROGERIJA GREGORIČ, LJUBLJANA
Prešernova 5.

Preselitev delavnice.

Vtumno sporočam, da sem se preselil s svojo delavnico za

splošno ključavničarstvo

in dosežanih prostorov v Trnovski ulici št. 25
v Koldovskov ulico št. 23.

Obezem se zahvaljujem vsem mojim dosedanjim naročnikom za njih naklonjenost, katero upam, da mi ohranijo tudi v bodoče.

V upanju, da se s svojim solidnim delom in smeri cenami pridobim tudi novih naročnikov, se priporočam
ANDREJ URANIČ.

za uzdo, dočim je Brajdičeva popustila in padla čez njegovo kolo. Kocianu pa se je poizkusil, prilaistiti si konja, ponesrečil. Brajdičeva se je namreč kaj hitro pobrala in skočila vanj. Medtem, ko sta se ruvala, pa se je pogol na kljuse 8 letni sin Brajdičeve in oddiral proč z junaškega mejdana. Razžaljeni Novaković je Kociana pozneje prijavil stražniku, rekoč, da mu je telesno poškodoval njegovo »babo« in se bo iz stvari seveda izcimila tožba.

u— Okradena delavka. Delavka Stefanija Avbeljnova iz Zg. Kašlja, uslužbena v Kuncu tovarni pletenja na Poljanskem naspisu je prijavila, da ji je bilo pred par dnevi ukraden iz pritlične tovarniške obednice ročno delo z blazinico in raznim orodjem. Kako je prišel tat v obednico in kako je zamogel odnesti navedene stvari doslej še ni ugotovljeno.

u— Brezobzornost, ki jo uganjajo nekateri kolektari, presega vse meje. Vozilo brez vsakega obzira po hodnikih in potih, ki so strogo določeni za pešce. Poleg tega so pa nekateri še skrajno surovi napram pešcem, če se jim hitro ne umaknejo. Posebno se v tem odlikujejo oni iz okolice, ki se zvečer vračajo domov in zjutraj vozijo v mesto. Naj bi se strogo prepovedalo voziti po takih potih in hodnikih vsaj v mestnem pomerju. Seveda bi se moralo napram kršiteljem brezobzirnosti postopati in kmalu bi bil red. Vsak kolektar naj bi imel vidno število, kakor lo imajo druga vozila v svrhu lažje kontrole.

u— Umora Gabrona osumljena prepeljana v Ljubljano. Iz zaporov okrajnega sodišča v Ljubljani so večerj dopoldne litiški orožniki eskortirali v Ljubljano rudarja Mihaela Premelca in Nežo Gabron. ki sta osumljena umora trgovskega potnika Gabrona. Rudar Mihael Premelc je ta mesec dopolnil 29. leto, rojen je bil v selu Gregorice pri Brežicah, je krepke srednje postave. Žena umorjenega Gabrona. Neža Gabron je rojena l. 1895 v Celju. Oba so orožniki izročili upravi jetnišnice deželne sodišča. Preiskava je poverjena preiskovalnemu sodniku dr. Kravini.

Iz Celja

e— Akad. slikar Franc Bolman, rodom iz Slovaške, o katerem smo nedavno poročali, da se je naselil začasno v Celju, je razstavil v izloženem oknu tvrde Urch na Glavnem trgu lepo sliko celjskega Starega gradu, slikanega v zgonjem jutru. Kakor čujemo, prireditelj Bolman v kratkem večjo razstavo svojih del, predvsem portretov in pokrajin v olju.

e— Starši, pazite na mladoletne otroke. Policij je prijavila zasebnica Alojzija B. iz Lisc pri Celju, da je pred dnevi dopoldne ustavil neno 13 letno hčerko Gretko na poti nad mestnim parkom, ko se je vračala iz mesta proti domu, neznan mlajši možki in ji stavil nemoralno ponudbo, katero je najprej podprl z obljubo 100 dinarske nagrade, pozneje pa celo z 200 točkama. Dekle je pohotnežu komaj ušlo in je dogodek takoj poročila materi. Pohujšljivec ki je dekle najprej vprašal za pot v Trbovlje, je star ožek 26 let, srednje postave in podolgovate obraza, oblečen v sivo obleko in nosi rjav klobuk. Starši, ne puščajte otrok po samotnih krajih!

e— Ljubezni mož. Na policijo se je zatekla po pomoč žena delavca Neža R. iz Gaberja, ker jo je baje hotel nien mož v noči od petka na soboto v domačem stanovanju zadaviti. Baje jo je že neko prejšnjo noč preganjal z velikim nožem po dvorišču. Da jo bo ubil, ji je že večkrat zagrozil. Mož pravi, da je vseh družinskih preprirov kriva žena ljubosumnost. Izročil je bil sodišču zaradi nevarne grožnje.

e— Nova mesarja na Dolgem polju. Mesarski mojster Ivan Reicher je zaprosil pri magistratu za obrtno oblastveno odobrenje za ustanovitev podružnice mesarske obratovalnice v Celju na Dolgem polju 15. Komisijonalna poizvedba in obravnava se vršita v četrtek 1. avgusta ob 16. na licu mesta.

e— Zalostna slika iz celjskega življenja. Že parkrat smo pisali o otrokih, ki jih starši pošiljajo v razne javne lokale in na ulice beračiti. Pred dnevi sta bila neko popoldne prijeta v hotelu »Evropa« 6 letna Štefka K. iz Pečovnika pri Celju in njen 12 letni bratec, ker sta beračila okrog gostov. Fant je nalgo pobegnil, dekletce pa so po primernem puko poslali domov. Otroka sta bila že večkrat prijeta zaradi beračenja in se vedno izgovarjata, da ju silijo starši k temu žalostnemu poslu. Najlepši stvari taka neža deca po raznih gostilnah in na cesti pač ne vidi. Dekletce je še povedalo, da pribera denar oddaja materi, dočim

za starejši bratec takoj zapravi za sladoled in slaščice.

e— S celjskega živilskega trga. V zadnjih dneh je celjski živilski trg z zelenjavo in sočivjem prav dobro založen in tudi cene so precej padle, kar je v prvi vrsti posledica močne konkurence bolgarskega vrtnarja Dimova, ki pripelje s svojega vrta, ki mu ga je dala v najem mestna občina na Sp. Lanovžu, vsak dan na trg cel voz prvovrstnega sočivja. Včeraj se je prodajala salata po 0,50 do 0,75 Din glavica, krompir pa 2 Din kg, kumare po 3 Din kg, fižol v stročju po 3 do 4 Din dočim je sadje še vedno precej drago in sicer so cene za kg breskev 13 Din, marelice, katerih je izredno veliko po 12 Din kg, hruške 8 Din, jabolka 6 Din itd. Ker je silni deževni naliv v noči od petka na soboto in včerašnje dopoldne zemljo dobro namočil, je upati, da bodo cene še padle, kjer je pridelek živilskih potrebščin izredno velik in dober.

e— Neprijetnosti pri prometu na Glavnem trgu. Večini voznikov tovornih vozil iz Celja in bližnje okolice je znano, da je promet z vozili v dopoldinskih urah po Glavnem trgu prepovedan. Najde se pa pogosto še marsikdo, ki te prepovedi ne pozna, in tako često pride do neprijetnih konfliktov z varnostnimi organi in do nepotrebnih kazni in razburjenj. Te dni je bil zopet ovaden neki trgovec in posestnik iz Slovenjgradca, ki je v nepoznavanju lokalnih razmer peljal dopoldne ob 9. s vojem tovornim avtomobilom po Glavnem trgu. Prišlo je do prerekanja s stražnikom in bo trgovec najbrže tudi kaznovan. V izogib nadaljnim nerodnostim objavljamo, da določa § 3. cestno-policijskega reda za mesto Celje med drugim tudi naslednje: »Glavni trg je ob delavnih urah med 7. in 11. uro ob nedeljah in praznikih pa med 7. in 10. uro za promet z vozovi, avtomobili, motornimi kolesi in kolesi zaprt.«

e— Primarji dr. Steinelser Franjo ne ordinira do preklica.

e— Včerašnji svinski sejem v Celju. Svinjski sejmi v Celju so bili v preteklih trdnih dnevih precej slabo založeni s prešiči, kar je bila posledica silne vročine in obilnega dela na polju. Dočim so pripeljali kmetje prejšnje mesece na trg po 40 do 50 vozov prešičev, je znašal včerašnji dovoz komaj 10 voz. Cene prešičev se ravna po povprečno po 100 Din za vsak mesec starosti.

Iz Maribora

a— Spremembe v mariborskem gledališču. Po 2 letnem režiserskem delu zapušča s pričetkom prihodnje sezone naše gledališče prvi režiser in igralec g. Rade Pregarc ter odhaja zopet na jug in sicer v Sarajevo. Z njim izgubi Maribor prvovrstnega pijonirja, ki je pri obnavljanju in presnavljanju naše drame dosegel odlične in brez dvoma trajne uspehe. Posebno kot režiser je pokazal g. Pregarc, da je človek široke gledališke kulture in poln iniciativnih misli in idej. Škoda je, da mu bolezen ni dovolila večjega razmaha in da nam ni postavil ovih temeljev za bodočnost. Kakor je nameraval ob prihodu v Maribor. Kot drugi izmed tvorcev naše drame v lanskoli sezoni nas zapušča istočasno tudi g. Janko Rakuša, odlični igralec ljubimskih in mlajših karakternih vlog. G. Rakuša, ki odhaja v Oslje, si je pridobil že v teku ene same sezone med občinstvom take simpatije, da bo ostal v dobrem spominu.

a— Skulpture kiparja Pirnata na palači oblastne samouprave. Te dni so na pročelju nove palače oblastne samouprave v Gregorčičevi ulici, ki je brez dvoma najlepša povojna zgradba v Mariboru, vzdali kipske okraske akad. kiparja Nikole Pirnata. Pročelje te monumentalne stavbe v Strossmayerjevi ulici krasita 2 vrsti moških in ženskih mask, ki so oblikovno izredno posrečene in v skladu s silo celotne stavbe. Na okroglem pročelju med Gregorčičevo in Strossmayerjevo ulico pa se dviga močna ženska figura modernih linij, ki nam kaže Pirnata kot modernega oblikovalca, ki zna združevati čiste kipske umetnine z dekorativno arhitekturo. Vse te umetnine so v lepem harmoničnem skladu in v okras Maribora, kar je v okras tudi vsej stavbi, čeprav je škoda, da je bila zgrajena na prostoru, do katerega tuji le redkokdaj pridejo.

a— Mariborski poštarji pridejo 4. avgusta veliko dobrodelno tombolo s krasnimi dobitki, ki bodo razstavljeni pri trvdki Martine v Gosposki ulici od srede 31. t. m. dalje. Srečka stane 2,50 Din.

a— Komunistični letaki v Laiferspergu. Neki v Avstrijo odhajajoči avtomobil je raztrosil včeraj po državni cesti skozi Laifersperg vse polno letakov komunistične vsebine. Orožniki so uvedli takojšnje preiskavo, da doženejo krivce. Letaki so bili zaplenjeni.

a— Včerašnji špeharski trg je bil mnogo boljše obiskan kakor zadnji. Špeharji so se že navadili na red in tudi nočejo nasesti pobožnim željam ljubljanskega »Slovenca«, ki bi jia rad pripravil do tega, da bi bojkotirali mariborski trg. Špeharji so pripeljali iz 7 občin na trg na 13 vozovih 25 zaklanih svinj in 5 telet in je vse blago odgovarjalo vsem veterinarsko-policijskim predpisom. Pač pa je tržni nadzornik zaplenil na trgu nekemu mesarju smrdljive možgane, drugemu mesarju pa za 7,5 kg pokvarjenih klobas. Proti oboima je vložena ovadba.

a— Nova žrtve Drave. Drava je zahtevala v preteklem tednu že dve žrtvi v Mariboru. Topot so zagrnila njeni valovi 22letnega Leopolda Drobinea, pečarskega pomočnika pri trvdki Hričko v Tatenbahovi ulici. Drobinec je bil znan izvrsten tenorist in sploh zelo nadarjen mladenič. V petek je bil še na naboru, proti večeru pa se je šel, na poti k pevski važi družstva »Enakoste« v Studencih, kopat v prosti kopališče pri Katri. Zašel je predaleč v Dravo, kjer ga je najbrže prijel krč in je pred očmi nekega svojega prijatelja, ki pa ni znal plavati, izginil pod vodo ter se ni več pokazal na površju. Njegovega trupla še niso našli.

a— Razne nezgode. V gneči se je včeraj na trgu ovesvestila neka kmetica iz Moč. Takoj pozvni rešilni oddelek jo je odpremil v bolnico. Pri mestnem električnem podjetju pa se je med delom polil z vrelo vodo Al. Feriš po desni lakti. Dobil je tako opasne opekline, da bo najmanj za teden dni nesposoben za nadaljno delo.

a— Freska Janeza Mežana. Na eni izmed vil na bivšem Šterovem posestvu je dokončal nedavno akad. slikar in profesor risanja v Mariboru g. Janez Mežan lepo fresko, ki prča da bi mogel v tej slikarski panogi doseči še lepe uspehe, ako bi se mu dalo za to priliko. Freska predstavlja Floro med cvetjem in je lepo dekorativna, kar je za njeno mesto na steni privatne vile odločilne važnosti. Vsekakor moramo pohvaliti razumevanje lastnika, ki ni hotel izneti samo hišo, ampak si je zaželel tudi umetniško zunanost svoje doma. Želeti bi bilo le, da bi našel še več poslušalcev.

a— Zdravnik dr. Jože Sekula se je vrnil z dopusta in ordinira od 8. do 9. dopoldne in od 1. do 3. popoldne.

POTENJE ROK, NOG itd.
zanesljivo odstrani »SUDOR« mast
lekarni »Pri orlu«, Celje.

Iz Tržiča

u— Delo tržiške SPD je letos prav živahno. Do sedaj so na novo markirane sledeče poti: Tržič, Sv. Ana, Zelenica, Celovška koča, Stol, Sela, Tržič, Bistriška planina, Dobriča, Tržič, Kriška gora, Lom, Storžič, Tržič, Javorniško sedlo, Jezersko; pot od Sv. Ane na Zelenico se je temeljito popravila, vse orientacijske deske so se na novo preplekale in namestile na vidnih mestih. V delu je velika orientacijska deska za tržiško železniško postajo, kjer bo končno pritrjena tudi višinska tablica, ki jo je toliko let urgiral vneti planinec g. Ferdinand Kokalj. Vse markacije je izvršil markacijski odsek podružnice, kateremu nalčuje g. Janko Praprotnik, čevlarski mojster v Tržiču, ki se ne straši nobenega dela, kadar ga kličejo njegove drage planine. Tržič sam in tržiška okolica za zmanjšanje letos velik dotok tujcev iz vseh krajev naše države, silno veliko pa pride avtomobilov preko Ljubela, ki nadaljujejo potem svojo pot na Bled ali Bohinj in potem dalje proti Ljubljani. Naša zadnja notica o nevarnem Gasperinovem ovinku na Blejski cesti je učinkovala prav dobro. Merodajni činitelji so se znova zganili in pokrenili pereče vprašanje razširjenja prometne ceste.

Iz Kamnika

ka— Javna licitacija orožja. Pod tem naslovom smo v petkovi številki prinesli poročilo, da se bo v ponedeljek vršila javna licitacija raznega zaplenjenega orožja pri sreskem poglavarstvu. Licitacija se bo vršila, a pravico nakupa imajo samo oni, ki imajo tudi predpisano nabavno dovolilo. Samo orožni list ne zadostuje za nakup orožja.

ka— Vreme je postalo v noči od petka na soboto deževno. Prvi dež je jel padati v petek proti večeru, gremo in bliskalo je vsa noč, dežja pa ni bilo skoro nič. Zjutraj je ponovno pričelo deževati. Dež je bil zelo potreben, kajti zemlja je bila popolnoma izsušena.

ka— Zanimive številke. V letošnjih pasjih dneh se je popilo v Kamniku 54.620 litrov piva in sicer od 1. februarja do 30. junija, torej v 150 dneh. Piva se je iztočilo v 30 točilnicah povprečno 364 litrov dnevno. Prebivalcev je v Kamniku okroglo 2400, med tem pivcev 900. Od teh je popil vsak povprečno v 150 dneh 61 litrov piva. Občini je pripadla doklada na pivo v znesku 13.655 Din. Za naš kraj je ta poraba vseh kakor precejšnja.

ka— Nogometni klub v Kamniku, ki si je pod okriljem starega kamniškega Sportnega kluba vzel v najem obširen prostor ge. Koprinske na sejmšču, je pričel polagoma z delom. Zeleti bi bilo, da v doglednem času priredi kako trening-tekmo in tako zainteresira Kamničane za svoj obsto.

ka— Koncert, proslava 10letnice in razvite prapora delavskega pevskega društva »Solidarnost« v Kamniku se bo vršila v dneh 10. in 11. avgusta s sodelovanjem pevskega društva »Cankar« iz Ljubljane. Koncert se bo vršil v »Narodni Citalnici«, razvite prapora pa na Glavnem trgu.

ka— Letoviščarji v našem mestu. Akoravno mesto ni izrazilo letovišče, je zanimanje klub slabi reklami za letovanje v našem mestu veliko. V svoji sredi imamo med drugimi odlične goste kakor gg. Otton Zupančič, ki prebije vsako leto svoj oddih na graščini Zaprice, Pospisila Frančiška, inženjerja in konsula CSR v Beogradu, prof. Janka Lavrina iz Nottinghama v Angliji, Manajloviča Vladimirja, načelnika finančnega ministrstva iz Beograda itd. Restavracije in gostilne kakor tudi privatniki so svoje sobe kaj kmalu oddali. Zanimive so številke posetnikov, ki bivajo po gostilnah in pri privatnikih: restavracija Kenda 96, Debevec 18, Koželj 3, Cerer 2, Rode 6, Zaprice (lastnina dr. Schneidovih dedičev) 30, privatniki 23. Skupni poset znaša do sedaj 118 letoviščarjev, ki so prišli na oddih iz naslednjih krajev: Eregnovi, Sisak, Zagreb, Split, Dunaj, Ljubljana, Praga, Celovec, Bolka Kotorska, Maribor, Vel. Bečkerek, Trsat-Sušak, Koprivnica, Sremska Mitrovica, Ruma-Srem, Celje, Bjelovar, Vel. Gorica, Zemun, Nottingham, Anglija, Städteldorf a. Wagram. Največ posetnikov je s svojimi družinami, poklicev so zelo različnih kakor: sreski lekar, bančni uradniki, trgovci, lastniki agencije, redaktorja iz Prage in

Dunaja, morn. tehn. potpukovnik, pošt. pukovnik, san. poručnik, višji činovnik Nar. banke, tehnični in železniški uradniki, knjigovodje in knjigovodkinje, mag. pharm. učiteljice, trg. zastopniki, višji činovniki sreski zdravnik, zamenjnik upravitelja l. hrv. železnice iz Zemuna, predstojnika uradov, nešteti privatniki, ravnatelji realne, profesorji, dijaki, tipograf itd.

Iz Zagorja

z— Tatvine pri kopanju. Občinstvo se opozarja, naj bo pri kopanju previdno, da ne bo okradeno. V nedeljo je neki kopalki v Kotredišci zmanjkal iz ročne torbice zlat prstan. Te dni pa učitelju g. Finku ravno tam ura. Domnevajo, da je tat pri obh eden in isti.

z— S konja je padel. Hlapec Jože pri gostilničarju Korbarju na postaji je v sredo jezdit konja nekega posestnika, da bi ga napajal v Savi. Lastnik konja je hlapca posvaril, da ima konj svoje »muhe« in naj pazi, da ga ne vrže. Joža, ki je bil pri dragocih, ni poslušal svarila temveč ponosno sedel na konja in pogol. Komaj je prijel od hleva na cesto, zagrabil konj jezdec za noge in ga vrže raz sebe. Joža je pri padcu dobil na glavi pod desnim očesom težko poškodbo, poleg tega ga je še konj s kopitom udaril, da je bil naenkrat ves v krvi.

Iz Hrastnika

h— Sejem. Prihodnjo sredo na dan sv. Ignacija je na Dolu pri Hrastniku — živinski in kramarski sejem.

h— Zaplenjena pločevinasta posoda, o kojoj smo nedavno poročali, se ne bo prodala na javni dražbi. Lastnik posode je raje plačal visoko globo in odpeljal svojo robo nazaj na Hrastnik.

h— Namesto cvetja na grob blagopokojnemu g. Francu Logarju so darovali prijatelji Logarjeve hiše 350 Din za Narodni dom v Hrastniku. Učitelj Hofbauer pa je daroval v isti namen 50 Din, ker se ni mogel udeležiti »grobe« drugega mu tovariša Kramarja v Trbovljah. Srčna hvala vsem. — Konzorcij.

h— Premog za zimo. Zadnje čase opazimo, da so vsi rudniški odvali polni ljudi, ki paberkujejo in iščejo ter nabirajo premog. Kako to? Zvedeli smo, da že nekaj mesecev sem ne izdaja več kemična tovarna deputatnega premoga, temveč da dajejo denar za premog — delavcem, upokojencem in uradnikom. Namesto, da si sedaj kupijo delavci in upokojenci premog, si ga raje iščejo in nabirajo na odvalih. To novotarijo pa ni uvedla tovarna sama, temveč nekateri delavci, ki so zahtevali denar namesto premoga.

h— Kje bo stala hrastniška cerkev? To ga še danes nihče ne ve. Bile so pa v tej zadevi že razne komisije pri nas. Pri prvi komisiji zgodaj pomladi se je nahajal sam pomožni škof g. Rožman. Ogledali so si prostore, ki bi prišli v poštev. Prvi prostor je na hričku nad Benetkom. Tega bi lastnik g. Alojz Goger iz gotovih vzrokov ne bi rad dal. Pač pa odstoji drugi prostor, ki je bližji njegove gostilne, brez plačno. Kot tretji prostor si je komisija ogledala svet od g. Franca Logarja, to je hriček nad okrajno cesto med Logarjem in Erzenom. Najbolj pa se je dopadla vsem ravnina g. Franca Logarja — pod okrajno cesto. Ta edini še najlepši staveni prostor bo težko dobiti. Druga komisija — strokovnjska — je prišla pozneje. V tej so bili zastopani gg. arhitekt Plečnik, geolog Hinterlechner in dva strokovnjaka — stopnika od TPD. — Ta komisija — posebno zastopnika rudnika — se je izrazila proti obema prostoroma g. Alojza Logarja, ker rudnik ne more prevzeti odgovornosti za monumentalno stavbo na teh stavišjih iz razlogov, ker se bo pod tema obema svetoma čez leta izkopaval premog. Tretji prostor, hrib g. F. Logarja se pa ne priporoča kot stavišče, ker je v plavovju. Tako se še danes ni našel prostor za gradbo hrastniške cerkve. — Je pač križ, ker ni v Hrastniku primernih stavišč.

Iz Prekmurja

mr— V Belčincih se je naselil zasebni zdravnik dr. Gustav Omanen.

mr— Letina. Zito je sedaj požeto in leži v velikih »križih« po polju, da se popolnoma osuši predno pride v mlatilnico. Oni pa, ki so že zmlatili, pravijo da letina ne bo ravno bogata. Klasje ima do 50 odst. manj zrnja kot lansko leto in je zato prebivalstvo prepričano, da cena žitu ne ostane na današnji, za kmeta katastrofalno nizki stopnji. Sadja bo mnogo, ako ne bo vročina trajala predolgo. Orehov ne bo, ker so jih tedaj strašni žimi pozebli prav vsi, tako da jih bodo morali kmetje vreči ven. Ako se vreme kmalu ne spremeni, bo suša uničila ves pridelek krompirja, koruze itd.

mr— Dva sumljiva »Pfadfinderja«. Naša obmojna fin. straža je videla v terek na avstrijski strani v okolici Rogasčevcev dva Pfadfinderja, ki sta tam trgala poljske cvetlice. Na vprašanje kaj nameravata, sta odgovorila, da se nahajata tam na oddihu. Drugi dan, v sredo pa ju je zajela jugoslovanska patrolja, ko sta prekorajčila v mali šumi na nedovoljenem mestu, našo mejo. Pri zaslišanju sta navedla, da je eden doima iz Brna, po narodnosti Nemec in drugi

Zobobol!

Kako to vrta in boli! Neznosne muke nam ne dajo mira. Tu pomagajo

ASPIRIN- TABLETE

Bolečine prestanejo, blagodejno olajšanje občutimo.

Zahtevajte samo originalni zavoj

»Bayer« z modro-belo-rdečo banderolo.

iz Bratislave, po narodnosti Madžar. Bila sta zaradi aretacije ogorčena, češ njihova pfadfinderska legitimacija je internacionalna izkaznica, s katero se lahko prestopi vse meje. Hočeta obiskati matere enega izmed njih, ki živi baje v Beli Crkvi in pa svojega prijatelja v Banjaluki, čigar stric je jugoslovanski minister Spahov. Toda tudi to sklicevanje jima ni mnogo pomagalo in sta bila začasno odvedena v Mursko Soboto.

mr— Naporno zasledovanje. Dne 22. t. m. je bilo vmlajeno v stanovanje posestnice Marije Hüll v Kuzmi. Ukradeni so ji bile iz nezaklenjenih omare vse obleke, ki jih je tam imela: 5 novih ženskih, 4 krila, 2 povrsnika, rute itd. Vrednost ukradenih stvari je bila minimalno ocenjena z 4690 Din. Ker so se krog hiše klatili trije sumljivi cigani, dva večja in eden manjši, je orožništvo v Rogasčevcih pričelo z zasledovanjem, ki je trajalo tri dni in tri noči. Osumljeni so bežali preko gornjedavskih vzpetin in se skrivali po gozdovih. Enkrat so jim bili orožniki že tako blizu za petami, da so popustili posodo in krompir, ki so si ga ravno pripravljali, nedotaknjen in ubežali. V okolici Križevcev se jim je posrečilo doseči madžarsko mejo, preko katere naša patrolja ni smela nadaljevati zasledovanja in se je morala vrniti domov.

Iz Šoštanja

u— Olepševalno in tujsko-prometno društvo je založilo v lastni režiji 10 vrst lepših razglednic našega mesteca, katere bo dalo v razpečatv tukajšnjim trgovcem. Je bilo res potrebno, ker boljše razglednice v Šoštanju sploh ni bilo več dobiti.

u— Zamude vlakov. Ta teden sta na naši progi iztirila že dva tovarna vlaka. Prvi v terek zvečer pri Sv. Petru v Savinjski dolini, zaradi česar je imel večerni osebnih vlak nad 5 ur zamude, drugi pa v petek pri Petrovčah in je radi tega zamudil dopoldanski osebnih vlak nad 2 uri.

u— Občinski odbor je imel ta teden redno sejo, na kateri se je obravnavala poleg običajnih točk važna zadeva o vodovodu. Zaprlo se bo za politično-vodopravno komisijo in tako je upati, da pridemo vendar do tako zaželenega vodovoda.

„Nicotless“

je žepni aparat za takojšnje denikotiniziranje cigaret, cigar in tobaka. »Nicotless« reducira na minimum vse zdravju škodljive snovi kakor nikotin, piridin in amonjak, ne da bi vplival na okus in aroma tobaka. Svetovnoznani kemični inštituti so potom analize ugotovili, da uniči »Nicotless« 65 do 80 odstotkov teh strupov.

Aparat za stalno uporabo 20 Din. Stekleničica 10 gr. Nicotless 10 Din. Dobi se v vseh lekarnah, drogerijah in trafikah.

Zastopstvo za Jugoslavijo: »Nicotless«, lekarna Fr. Kuralt, Ljubljana.

Zahvala

Ob petdesetletnici jubileja sem prejel toliko brozjavnih, pisemnih in drugih stitik, da mi je nemogoče se vsakemu posebej zahvaliti. Prosim torej vse prijatelje in znanke, ki ste se me tako lepo spominjali, da blagovolite sprejeti za Vašo pozornost in ljubeznost mojo najiskrenejšo zahvalo.

V Prigorici, dne 24. julija 1929.
IGNAC MERHER.

Zahvala.

Po tugepolni izročitvi zemskih ostankov našega prerano odšlega

VINKA

materi zemlji je naša prva dolžnost, da se zahvalimo prav vsem, ki so nam v teh težkih dneh nesreče pomagali, lajšali nam gorje ter sočustvovali z nami. Preslabotna pa je naša beseda, da bi se primerno zahvalili reševalcem za njihovo požrtvovalnost in človekoljubje, zato prosimo Boga, naj jih s svojo vsemogotno roko očuva vsega zla in jim nakloni v življenju vso srečo.

Hvala gospodom zdravnikom, ki so ga pričakovali pod Triglavom v upanju, da ga premejo iz rok reševalcev vendarle še živega.

Hvala oblastem, duhovskim in posvetnim, ki so storile več, kakor pa je bila njihova dolžnost.

Hvala vsem, ki ste ga ob odprti krsti objokovali in molili zanj, ki ste ga pričakovali v Mojstrani, svetili mu, oktili ga s cvetjem in molili zanj. Hvala vsem, ki ste ga spremljali na poti v Ljubljano, posebno pa vam, ki ste ga pričakovali, da ga poslednjič prenočite na Taboru; vsem vam, ki ste ga obsuli s cvetjem, zaljalsi mu v ljubezni in bratstvu poslednjo pot k pokojnim staršem, počastili ga s petjem ter s pisano in živo besedo.

Stotera hvala vsem sorodnikom, prijateljem in znanecem, posameznikom in društvom, posebe pa njegovemu gosp. šefu in pokojnikovim tovarišem, ravnateljem in uradnikom T. P. D. ter Zbornici za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani za izraze sočutja.

Prosimo vas, ohranite našega Ceneta v dobrem spominu!

LJUBLJANA, dne 27. julija 1929.

Rodbina HABE.

Naši kraji in ljudje

Proslava desetletnice osvo- buditve Slovenske Krajine

Slovenska Kraljina plavi letos desetletnico priključitve k narodni državi, ki se je izvršila 12. avgusta 1919., torej nekako celo leto po ujedinenju Srbov, Hrvatov in Slovencev. Da se izvrši ta proslava na čim slovesnejši način, se je izvolil poseben izvršilni odbor, sestavljen iz bivših bojnikov za osvoboditve Slovenske Krajine, kateremu načeljuje bivši narodni poslanec Jožef Klekl. Ta odbor je v sporazumu z vsemi narodnimi in kulturnimi društvi sestavil naslednji spored cele proslave:

Sobota, 17. avgusta: Podoknice, razsvetljave, baklade in streljanje v M. Soboti. D. Lendavi, Črenšovcih in Beltincah.

Nedelja, 18. avgusta: Ob 5. zjutraj budnice. M. Sobota: Ob 9. pridiga, ob 9. in pol slovesna služba božja. Od 10. do 12. obhod po mestu: od r. k. cerkve skozi M. Kanliž, Lendavsko, Aleksandrovo, Solsko in Slovensko ulico na Glavni trg, kjer bo slavnostno zborovanje. Red pri obhodu: 1. Glasilski trobentaši na konjih, 2. konjeniki v narodnih nošah, 3. kolesarji, 4. dijaštvo, 5. predstavniki občin, 6. društva: Kolo jugosl. sester, Žensko društvo, Dobrovolci, Orli in Sokoli (red za oboje je določil žreb), volaštvo z godbo, gasilci in druga društva, ki se morebiti še prijavijo, 7. dekleta, 8. fantje, 9. vozovi z narodnimi običaji, 10. moški, 11. ženske.

Ob 12. slavnostni govor na Glavnem trgu, za tem banket.

Črenšovci: Pri hriš Ivana Bedernjaka razstava domače obrti in kmetijskih pridelkov Slovenske Krajine.

Dolina Lendava: Ob 4. in pol zahvalno cerkevno opravilo. Po službi božji obhod po mestu v istem redu, kakor v M. Soboti. Po obhodu govorji, po govorih prosta zabava.

Na seji izvršilnega odbora se je izvolila posebna deputacija, ki je sestavljena iz sledečih gg. Klekl Jožef, vp. župan, Črenšovci, dr. Farkaš Franc, sodnik, M. Sobota, Gregor Matija, kmet, Dokležovje, Benko Jožef, župan, M. Sobota, Neubauer Jožef, župan, D. Lendava. Ta deputacija se bo šla pokloniti Nj. Vel. kralju Aleksandru I. in ga prositi za pokroviteljstvo nad proslavo.

Naprosena je četrtinska vožnja. Društva in župne urade prosimo, da kolikor večje skupine javijo še vnaprej vodilnemu odboru v Črenšovcih, kjer se bodo dobile tudi izkaznice za četrtinsko vožnjo in smomski znak. Javiti po možnosti vsaj do 31. julija. Slovenska Kraljina vabi vse prilatelce onkraj Mure, vsa društva in korporacije, da se v čim obilnejšem številu udeležijo njene jubilejne dne.

Vprašanje celjske mestne godbe

Celje, 27. julija. Pred tednom se je že načelo vprašanje mestne godbe ter se ugotavljalo, da je naše mesto v letošnji sezoni obiskalo sicer mnogo letoviščarjev in tulcev, pogrešajo pa se redni vrtni koncerti v parku osobito med tednom.

V Celju mestna godba po prevratu sploh ni obstajala. Tudi »Iirije« ni več, združila se je s »Celjskim godbenim društvom«, ki je zadnja tri leta marljivo delovalo ter ob prilikah pokazalo tudi lepe uspehe.

Društvo klub vsej agilitosti in trudu ni našlo razumevanja v javnosti, še manj pa pri merodajnih faktorjih na magistratu. Premnogim celjskim krogom je imponiral le tuj jazz. Mestno zastopstvo ni reagiralo na razne prošnje ni intervencije. CGD je

Šotor ljubljanskih nogometašev na Malinski

Skupina ljubljanskih Primorjašev se je podala letovat na Malinsko, kjer so si postavili šotor in odkoder nam o svojem letovanju poročajo:

Z naklonjenostjo župana prekrasne Malinske smo sredi solčnega julija razpeli v privatni šumici tik mestnega kopališča Haludovo svoj šotor. Naj se zdi morda paradoksalno, da nogometaši ne živijo v hotelski negi — glede na Ljubljancanov se je vendar treba pomiriti s to mislijo, kakor so se z njo pomirili tudi vsi naši dobri in prijazni simpatizerji in ... simpatizerke okoli nas. Osvojili smo že polno simpatij med gosti, kakor tudi med domačini. Povsod nam izkazujejo izredno prijaznost, bodi že okrog našega šotora, v kopališču, pri raz-

spomlad županstvu jasno in stvarno razložilo svoje stališče in težnje s prošnjo, da bi se društvo vsaj z namestitvijo mlade kvalificirane vodilne moči pomagalo. Do danes na to spomenico še ni odgovora. Na prošnje, da se na kakšno izpraznjeno mesto v mestnih obratih ali pisarnah namesti godbenik, — so sledile le obljube. Pri raznih namestitvah nihče ne vpraša, če se bo ta ali oni prosilec tudi kulturno udeleževal.

Zalostno, da je naše belo Celje v orkestralnem in godbenem oziru tako nizko. Prednjači mu vsako manjše mesto, trg in celo vas. Poglejmo Domžale, Ptuj, Guštanj itd. Celo Svetina nas bo kmalu prekosila! Na odbor »Celjskega godbenega društva« tozadevno ne pada nikak ožitek. Stori je vse mogoče korake, zastavil vse sile, da svoj orkester izboljša in ga umetniško izpopolni, toda zastoj je bil ves trud. Društvo je končno pri takih klavernih razmerah klonilo in agilitost članstva je popustila.

Iz teh razlogov Celju ne pristaja naslov letovišarskega mesta. Vsak kraj, ki ima smisel za tujski promet, nudi svojim letoviščarjem tudi kulturne užitke. Orkestralna glasba pri tem prednjači in bi se morale za rešitev tega vprašanja zannati tudi tuskoprometne ustanove. V tej smeri zaostalo Celje za tujce ni privlačno.

Za novo železniško postajo v Dobovi

Dobova, 27. julija. Pred tedni smo že pisali o potrebi nove reprezentativne železniške postaje v Dobovi in razložili smo tudi koristi, ki bi jih imela od take postaje Dobova odnosno 12 občin, ki jo tvorijo, in seveda tudi želez. uprava.

Da se načrt nove železniške postaje v Dobovi še ni uresničil. Je v marsičem krivda baš pri onih, ki bi se morali najbolj zavdati koristi te ustanove in ki so tudi poklicani k podpiranju vsega tega prizadevanja. Že to je značilno, da se za novo postajo ni zavzel kot prvi kar župan, temveč neki obrtnik, ki je za svojo idejo pridobil vse prebivalstvo in navidez tudi vse funkcionalne občine.

Leta 1927. smo bili že pred uresničenjem in pred ugodno rešitvijo te za nas tako važne zadeve. Takratni prometni minister general Milosavljevič je odposlal svojega zastopnika v Dobovo, da zadevo prouči. Ministrstvo, kakor tudi generalna direkcija je predlog glede kolodvora v načelu osvojilo. Prišla je v Dobovo komisija ljubljanske železniške direkcije, ki je pozvala župane in interese na sestanek. Na tem sestanku naj bi se dogovorilo in odločilo glede zgradbe kolodvora. Določen je bil že prostor za vse objekte in prebivalstvo je bilo prepričano, da se bo z delom kmalu pričelo. Trgovci so bili pripravljeni prispevati večje zneske, čakali pa so seveda vsi, da se za prispevke odločijo tudi občine. Bilo je že tako daleč, da bi bil okrajni zastop prispeval gotovo vsoto, ki bi se potem vrnila od tlakarji, kakor je to že običajno pri takih investicijah.

Do tega pa ni prišlo, ker so nekateri občinski predstojniki pustili stvar v nemar. Interesenti so osnovali poseben odbor, da bi vodil vso zadevo. Ker pa odborniki in zlasti njegov načelnik g. Vadnal, učitelj v Dobovi, niso našli pričakovane in preobljubljene podpore. Je vse zaspalo. Naenkrat je bila zadeva zopet na isti stopnji kakor pred štirimi leti.

Ker se je sedaj izkazalo, na kak način se zavlačuje ta prevažna stvar, je potrebno, da se interesi ponovno zberejo ter ponovno ukrenejo vse potrebno za izpolnitev stare želje prebivalstva in za splošno korist.

naravnost navdušili in osvojili češke goste. Razgovarjalo se z nami in vsi nam iskreno priznavajo mnoge lepe lastnosti, posebno pa harmonijo, ki vlada med nami kakor med brati. Vzor sportske vzajemnosti na zelenem polju in na oddihu.

Škoda od nevihte in strele

Ljubljana, 27. julija.

Po snočni nevihti, ki je s presledki divjala do polnoči, se je danes močno ohladilo ter je temperatura padla za 10 stopinj. Silni naliv je v mestu povzročil, da je mestna elektrarna prekinila tok za nekaj časa ter je bil zato obrat na cestni električni železnici ustavljen za nekaj časa. Treščilo je v tri tramvajske vozove. Strela ni napravila pri vozovih večje škode, pregorele so samo varovalke. Med nevihto je treščilo tudi v električni vod na Ježici, ki je bila vso noč brez električne luči.

Kakor smo že javili, je strela v ljubljanski okolici skoro istočasno udarila v dve gospodarski poslopji. Okoli 9. je treščilo v samotni »Ančnikov« kozolec na Ljubljanskem polju. Kozolec stoji na polju med pokopališčem Sv. Križa, Tomačevim in smodnišnico. Kozolec je bil napolnjen s pšenico in ječmenom. Iz Tomačevega so prihiteli ljudje, ki so skušali ogenj pogasiti, kar je bilo zelo otežkočeno, ker daleč na okoli ni vode. V prvi vrsti so pazili, da se iskre niso zanesle na druge kozolce. Poklicni gasilci so sicer prispeli na kraj požara z motorno brigadno, toda niso stopili v akcijo, ker ni bilo vode. Kozolec je pogorel do tal. Škodo cenijo na približno 20.000 Din.

Na Selu v bližini žrebčarne in karmelitskega samostana je strela okoli 9. udarila v drvarnico posestnika Martina Tomažiča. Drvarnica je bila napolnjena s stelo. Ogenj se je naglo razširil na hišo in gospodarsko poslopje. Posestnikovemu sinu inž. Fr. Tomažiču je zgorelo lepo pohištvo, knjižnica in druge stvari. Mizarju Martinu Tomažiču, sinu posestnika je pogorelo gospodarsko poslopje. Celokupno škodo cenijo na 205.000 Din. Takoj, ko je bil izbruhnil požar, so bili alarmirani domači gasilci v Mostah in ljubljanska gasilska postaja. Prostovoljni gasilci so odhiteli na Selo s svojo novo avtomotorno brigadno, ki je bila pred tremi tedni dogazdovljena. Na pomoč so prihiteli tudi gasilci iz Štepanje vasi. Reševalna dela so bila naporna. Sij plamena se je videl daleč po ljubljanski okolici ter so mnogi mislili, da gori žrebčarna na Selu. Gašenje je trajalo tri ure. Avtomotorna brigadna se je dobro obnesla.

Se na tretjem mestu je nevihta povzročila težko nesrečo. Strela je okoli 10.30 udarila v skedenj posestnika Jožeta Culkarja na Vrh pri Višnji gori. Tu bi bila nastala lahko hujša požarna katastrofa. Požar je upepelil Culkarju skedenj, hlev, kosilo, šupo in kozolec. Živino so z največjo težavo rešili. Pogorela mu je vsa letošnja zaloga sena. Močno prizadeta sta bila po požaru tudi posestnika Anton Belec in Loize Steklasič. Prvemu so pokorela gospodarska poslopja, ravno tako tudi drugemu in poleg tega še nov kozolec v dvojniki. Vsi kozolci so bili polni žita in slame. Celokupno škodo cenijo do 400.000 Din. Pri gašenju se je odlikovalo višnjegorsko gasilno društvo s svojo motorno brigadno.

Strela je torej v eni noči povzročila nad 600.000 Din materialne škode.

Po ostalih krajih ljubljanske oblasti nevihta ni povzročila večje škode. V bohinjskem kotu je bila večja ploha brez vsakih katastrofalnih posledic. Tudi na Notranjskem ni neurje povzročilo večjih katastrof.

Človek, ki se je razpel na križ

V vasi Vrsnik blizu Jelse je bil izvršen samomor, ki je interesanten po svojem motivu, kakor tudi po načinu izvršitve. Kmet Bartol Bojanič, star 40 let, je bil že dalje časa duševno zmeden, kar je včasih sam občutil ter se zaradi tega tudi mnogo žalostil. Večkrat si je skušal vzeti življenje s strupom, a so mu to vedno drugi preprečili. Enkrat, ko je izpil večje količino sode, so ga v bolnišnici komaj obdržali pri življenju.

Te dni pa je nesrečni kmet odšel v vas Ljubuško, kjer živi stari Sadik Sadikovič, ki velja med ljudstvom za pravega čudotvorca. Bogzna, kaj je nesrečni kmet zvedel pri starem varžarju, gotovo pa je, da je ta obisk še poglobil njegovo duševno zmedenost. Bojanič je prišel domov z namenom, da se ubije na originalen način. Odšel je na pokopališče, kjer se je ustavil pri velikem križu. Vrh križa je pritril zanjako, na stranicah pa vrvi, da lahko vtakne roko skozi. Predno se je prisolnil ob križ, si je ovil okrog vratu žepni robec, zavezal oč in potem je vtaknil glavo v zanjako. Tako se je razpel na križ obesil. To se je zgodilo okrog polnočnega, ko je bilo pokopališče popolnoma samotno. Nekaj ur pozneje so šle mimo pokopališča neke ženske iz sosednje vasi, ki so hotele obiskati mimogrede grobove svojih sorodnikov. Prestrašene so obstale pred strašno prikaznijo na velikem križu. Doklicale so najbližnje sosedice, ti pa ozorjile.

Tragičen dogodek je bil takoj pošasten. Samomorilec je tudi iz sukunja gledalo veliko pismo. V tem pismu je pisal nesrečni kmet med drugim:

— Bog, tvoja volja naj se zgodi. Vse bi dal, če bi lahko vzgajal svoje otroke, nimam pa za to nobene sposobnosti. Včeraj sem prestal smrtno muko. Zbogom vsi moji dragi! Zena, odpusti, če sem te kdaj razžalil in skrbi za naše drage otroke, jaz jim morem pomagati, ker moram v smrt zaradi velikih bolečin. — V pismu je še pozdravil župana, zdravnika, ki ga je zdravil, in vse sosedice. Pismo je zaključil z besedami: To je moja usoda. Na vse mogoče načine sem se mučil, a vse zaman. Prosim, pokopljite me takoj, pokropite in blagoslovite, če je mogoče —

Pri boleznih tedev, seči, mehurla in danke omili naravna »Franz-Josefova« grenčica tudi silne težkoče pri potrebi v zelo kratkem času. Spričevala iz bolnišnic potrjujejo, da je »Franz-Josefova« voda, ker olajša potrebo brez bolečin, zelo priporočljiva za redno uporabo za staro in mlado. Dobi se v vseh lekarnah, drogerijah in specializiranih trgovinah.

Dance! — SVETISLAV PETROVIČ, naš rojak — Jugoslovian, ki ga ves svet občuduje v velikim:

„Okovi plemstva“

Po motivih slovite opere Fr. Lehara

„Carjevič“

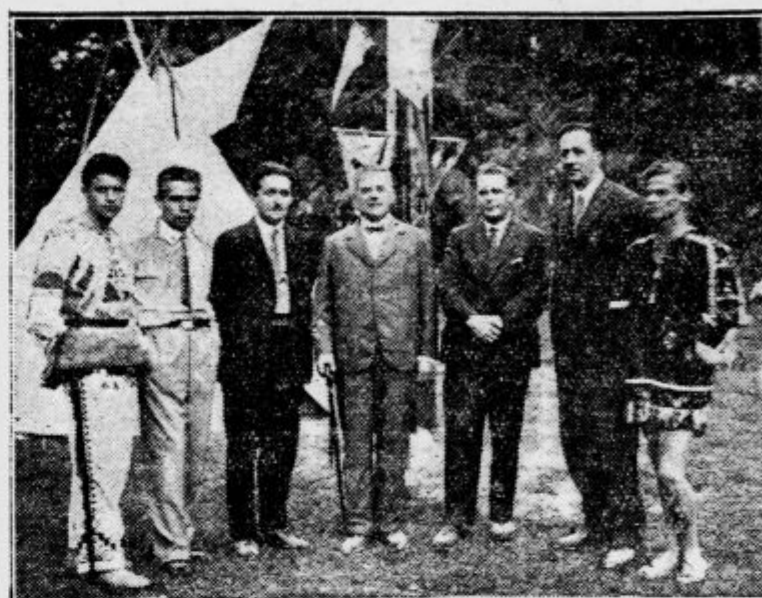
Ljudske cene Din 2, 4, 6, 8.

Danes ob 3, 4/5, 6, 7/8 in 9. uri.

Telefon 2124

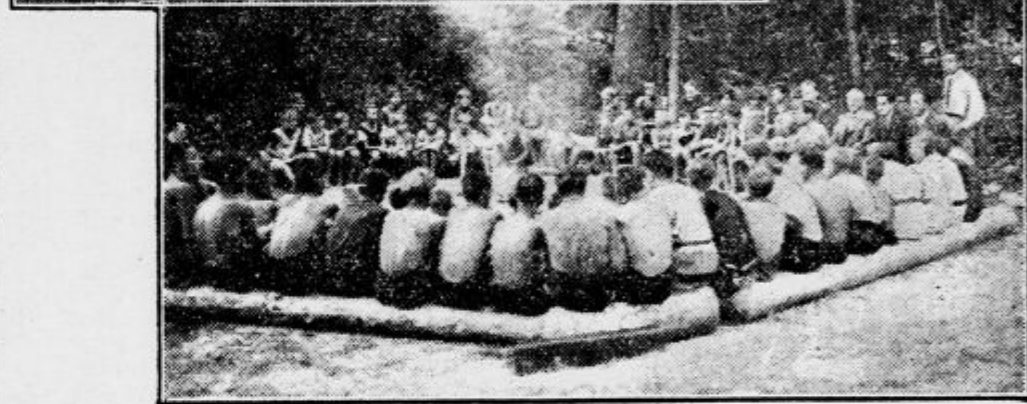
Elitni kino Matica

Med gozdovniki v taboru pod Martuljkom

Ljubljanski župan med funkcijonarji tabornega sveta

Spodaj: Zbor gozdovnikov ob ognju

Mudec je na Dovju, sem sklenil, da obiščem gozdovnike, ki tabore že drugi teden pod Martuljkom. Dva zagorela možakarja, ki sem ju srečal na glavni cesti proti Kranjski gori, sta mi prijazno pokazala pot v tabor. Po kratki stezi in preko Save sem dospel na travnik, odkoder sem zagledal snežnobele šotore.

Ko vstopiš v tabor, imaš na levi strani malo taborišče deklic in odraslih gozdovnic, nekoliko višje pa imaš v lepem vrstnem redu 8 novih šotorov. Tu je počitniška kolonija bratovskih skladnic iz Trbovelj. V njej je 20 fantov in deklet, ki taborijo pod vodstvom rudniškega uradnika g. Kostanjška in še ene gospodične. Na koncu travnika stoje šotori starejših gozdovnikov. Čeprav se radi prištevajo k bojnikom, niso krvoželjni. Boj so napovedali samo škodljivim človeškim strastem, kakor kajenju, pitju alkoholnih pijač, kvarljivi civilizaciji itd.

V spremstvu vodnikov sem si ogledal kuhinjo, ki nahrani vsak dan 90 pravih lačnih želodčkov. Kuhinja dobi te dni novo, s cementom zidano ognjišče. Okoli njega sta se sukali taborni kuharici, ljubezni gozdovnici Okrupova in Honova.

Pokazali so mi tudi kopališče. Najrajši bi ostal v njem, tako mi je ugaljalo. Zgradili so si lep bazen, dovolj globok in širok. Preko Save so napravili brv. Pa je samo za izvežbane gozdovnike. Navadni smrtniki ne bi zlahka prišli preko. Ni za vsakega.

Volebalska tekma

Med ogledovanjem tabora sem postal pozoren na veliko vpitje na igrišču. Črni Mustang mi je pojasnil, da se vrši med gozdovniškim sportnim klubom »Generalštab« in »Latrina« volebalska tekma. Ker me je zanimala, sem si jo ogledal. Gozdovniki imajo prepovedano igranje nogometa ali kakor sami pravijo »žogobrica«, zato si krajšajo čas z »volebalom« ali »rokometom«. Sodnik s piščalko je sedel visoko na drevju, ostro motril potek igre in venomer piskal. Ta igra ni kar tako in tudi klubi ne. Vsak klub ima predpisano število »drukarjev«, ki so na dan tekme komandirani na igrišče. In da ste videli te drakarje! Ljubljanski ali celo zagrebški se skrivajo pred njimi!

Med trboveljsko mladino

Istočasno, ko je bil na igrišču živžav, se je na nasprotni strani razlegala otroška pesmica »Marička sedi na kamenu, kamenu«. Pele so jo hčerke trboveljskih rudarjev, vse v kopalnih oblekah, vse zagorele, smehljajočega se obrazka, vendar pa suhih postav, iz katerih govori vsa beda naših rudarskih revirjev. Pod Martuljkom se počutijo nebeško. Če sem katero kaj vprašal, so mi v zboru odgovorile, da so vesele, ker imajo obilne porcije in da

niso nikoli lačne. Nekatere že sedaj skrbijo, kaj bo, ko bo treba nazaj v temne Trbovelje.

Enako zgovorni kakor dekletca so bili taki fantički, istotako iz Trbovelj. Vsi, prav vsi bodo postali gozdovniki, so mi pripovedovali. Posebno zgovoren je bil malček s komaj vidno rdečico na licu.

— Veste, gospod, zelo smo se bali spat pod šotori. Zdaj bi pa kar naprej spal pod šotorom, tako se mi zdi lepo. Pa tudi jesti imamo dosti. Pojem dvakrat toliko kakor doma, pa se bom tudi zredil, kaj pa mislite! Jaz sem že gozdovnik, kar veseli sem, da sem med njimi. Tako lepo je tukaj, da ne bomo nikoli pozabili teh dni.

Vodstvo bratovske skladnice v Trbovljah v danih razmerah ni moglo nuditi svojim otrokom lepših počitnic in zdravejših zraka. Umestno bi bilo, da bi jo posnemale nje sorodne institucije in občine. Bratovska skladnica v Trbovljah si je letos nabavila 8 velikih šotorov, ki zadostujejo za 43 otrok, nabavila si je vse potrebne priprave za taborenje in bo odslej pošiljala svoje otroke v tabor, ker so najcenejši in, kar je glavno, najbolj prikladni za bolešno deco.

Zvečer pri ognju

Ko sem po obilni večerji sedel k ognju, je taborovodja Črni Mustang dal navodila za delo drugega dne, nakar je zaigral taborni orkester. Po zelo pestrem godbenem sporedu je nastopil »debeli Stefan«. Poklonil se je na vse strani in izjavil, da prične z dresuro bolh.

Za Stefanom je nastopil Vočko, junaki Vočko, ki se je pred cigani skril pod 15 kocol in so ga vsi bojovníki iskali, ker so mislili, da je odšel po bojni plen v mariborski tabor. Povedal je prečudno storijo o velikem razbojniku Cefizlju, ki je pobil 9 ljudi in 7 žensk. Ta storija je tako lepa in čudovita, da morate že zaradi nje obiskati tabor gozdovnikov. Sledile so še zanimive točke do pozne ure, ko je zatrobil rog in se je vse podalo v šotore k počitku.

Zjutraj me je straža dregnila s palico v boso nogo, češ, zaspanec, po konci! Moral sem vstati, umil sem se, počakal zajtrka — bil je kakao z velikim kosom kruha — in se nato poslovil od gozdovnikov.

Na poti proti Dovjem sem srečal štiri zagorele gozdovnike, ki so bili vsi prasi, a veselih obrazov. Pozdravili so me in povedali, da prihajajo s Triglavu. Začudil sem se jim — najstarejši je bil star 15 let, najmlajši Vladko pa 10 let, vendar je bil že drugič na Triglavu in po enkrat na Stolu, Begunjski in bog si ga vеди, kje vse. Ti mladiči lazijo po hribih in ti poznajo vsak kotiček mnogo bolj kot mi, ki smo tudi že marsikaj hrib preplezali.

Trboveljska deca v gozdovniškem taboru.

Pozor!

Pozor!

15. AVGUSTA je konec poletne razprodaje po znatno znižanih cenah. Otroški in dekliški čevljički, flexiblé, s špango, sandaleti in platnene čevlje od

Din 25.— navzgor.

Istotako je tudi cenil vredna zaloga moških in damskih čevljev, vse v detaljni prodaji čevljev tov. Carl Pollak, d. d., Ljubljana, Dunajska cesta 23.

Pismo iz solčne Crikvenice

Crikvenica, 26. julija

Sezija na obalah našega sinjega Jadrana je v polnem razmahu. V Crikvenici, ki je poleg Dubrovnika najbolj privlačna točka našega Jadrana in kamor prihaja po večini elegantni svet na oddih in zabavo, je zadnje dni došlo toliko gostov, da so skoro vse sobe oddane. Še pred 14 dnevi je obstajala bojazan, da bo letošnja sezija znatno zaostajala za lansko, a te dni je število gostov že doseglo število lanskega leta. Skupno je doslej bilo 8500 obiskov, trenutno pa se nahaja v Crikvenici okrog 2300 gostov. Največ je Nemcev iz Rajha in iz Avstrije, zelo častno so zastopani Čehoslovanci, mnogo je tudi Madžarov, precej Rumunov in Grkov in tudi nekaj Angležev, izredno številni pa so letos tudi Jugoslovenci sami, ki so prejšnja leta nosili svoj denar po mnogo dražjih inozemskih kopališčih.

Pri vsestranskem komfortu, čistoči in prvostopni prehrani cene nikakor niso pretirane. Popolni pension po prvostopnih hotelih in restavracijah znaša 100 do 120 Din dnevno, po drugostopnih od 80 do 100 Din in v tretjestopnih, a še vedno dostojnih od 50 do 80 Din. Za zabavo je vsestransko preskrbljeno. V zdraviliškem parku koncertira popoldne in zvečer godba dravske divizije iz Ljubljane, je pa tudi večje število kavarniških godb. Izredna vročina, ki je doslej zadnje dni 35—40 C, izvajala vse v vodo. Na plaži dobiš šotor le, ako si ga osiguraš prejšnji dan, in tudi ostala kopališča so zasedena do zadnjih kabin.

Veselo življenje polje na plaži. Ogromne množice ljudstva vseh narodnosti od otrok, ki so komaj shodili, do starih starcev, ki si hočejo z vodno kuro podaljšati življenje, vse se valja po pesku in čofota po plitki vodi, vse je razigrano in v najboljšem razpoloženju. Ko se proti poldnevni ali proti večeru vračajo procesije iz kopališč v hotele, je težko najdesi damo in tudi gospoda v običajni obleki. Dame v elegantnih pižamah, prikojene po najboljši rafiniranosti zamislih, ali pa samo v kopalnih kostumih s plaščem. Tudi pri obedih in na šetnji izven kopališča ter pri popoldanskih koncertih prevladujeta pižama in kopalni kostum.

Zvečer so vsi restavrantni, kavarne in druga zabavišča polni razigranih ljudi. Mladina pleše po saloni in dansingih ali se spreha v parkih.

V Crikvenici se čim dalje bolj naseljuje in uveljavlja tudi slovenski živelj. Mnogim našim se obeta, da bodo z marljivostjo, vladnostjo in solidnostjo napravili v doglednem času še lepšo kariero. Tako se je pred kratkim tu naselil in otvoril pension-restaurant »Triglav« g. Makso Reš, znan osobito v celjskih, mariborskih in ljubljanskih krogih. Njegovi na novo urejeni lokali so postali priljubljeno zbirališče tukajših mučičih Slovencev. Tudi krasen pension-restaurant »Danica« je v rokah Slovencev. Arhove iz Novega mesta. Na dalje se med obrtniki opaža nekaj marljivih Slovencev, ki se udeležujejo pri tukašinskih društvih, predvsem pri Sokolu in JČici, ki je organizirala pred kratkim več izletov s parnikom okrog otoka Krka. Izletov se je udeležilo več čisto slovenskih gostov, ki so se vračali izredno zadovoljni.

Kakor skoro vsi večji hrvaški kraji, ima tudi Crikvenica dve sokolski društvi, jugoslovensko in hrvaško. Zanimivo je, da sta načelnika obeh Sokolov Slovenca: g. Janjo Jazbec pri jugoslovenskem in g. Peter Čanader pri hrvaškem. Drugi Slovenci so včlanjeni skoro brez izjeme vsi pri jugoslovenskem Sokolu, ki je sicer po številu slabši, a po svojem delu mnogo boljši od hrvaškega. V nedeljo priredi jugoslovenski Sokol v kopališkem parku telovadno akademijo. — S.

Kočevsko pismo

Kočevje, 26. julija

Tudi pri nas živimo v znamenju naših dni. Kdor koli more, se odziva vsaj za par ur na dan, da se potopi v hladne valove naše Rine, mladina pa prebije skoro ves dan v vodi. Kmetje, zlasti te tisti, ki prebivajo v Suhli krajini, tarnalo nad vremenom, ker je pri njih nastopila suša, ki jim je izpila vse dežnico, edino vodo v teh krajih. Prebivalci Male gore, Kleč, Poloma in ostalih okoliških vasi morajo po več ur daleč po vodo, kar jih zelo ovira pri poljetnem delu.

Sejem na sv. Jakoba dan je bil le bolj kramarski. Živine niso skoraj nič pripeklali, ker jo še rabijo za polje. Veliko je bilo na trgu že čebule in česna, ki ga pripeljejo na sejem Poljanci. Župani kočevskega okraja so imeli ta dan svoje zborovanje v gostilni g. Gustava Verderberja. Razgovorili so se o novoustanovitvi okrajnih blaginj.

Veliko zanimanja je vzbudila vest, da je prometno ministrstvo dovolilo finančni skupini okrog g. Josipa Ilica gradnjo žične železnice, ki bo vezala Kočevje z najbogatejšimi kočevskimi kraji na lesu. V poštoverbi realizaciji tega načrta bo brez dvoma služil podjetniku načrt vladnega svetnika inž. Župnika, ki si ga je zamislil za zvezo Slovenije z morjem preko Kočevske Reke in Borovca, da bi na ta način približal večjemu prometu tudi pokrajino ob zgorjemem toku Kolpe ter dolino Cabranke. Žična železnica sicer še daleč ne bo zadostila potrebam naših krajev, vendar na bo ena strani za posredno veliko odnosa prebivalstva, na drugi strani pa priložnost, da se bo naravno bogastvo, ki leži v gozdovih, spravilo v denar. O trasiranju žične proge bomo še poročali.

Avtomobilski zveza Konvink-Kočevje je sedaj postala redna in vozi vsak dan. Iz Koprivnice odhaja jutraj ob sedmih avto izpred tamkajšnje pošte in pride v Kočevje ob 9.45. Iz Kočevja odhaja ob 1.30 popoldne in dohva v Koprivnici ob 3. Odhaja lišče v Kočevje je gostilna Verderber (Harde). Voznja proti Koprivnici je naravno romantično lepa. Cesta je speljana po večini skozi gozd. Pokrajina okrog Koprivnice je bogata na krasnih gozdovih, ki so ponekod še docela pragozdi. Koprivnik sam je ena najlepših kočevskih vasi in kakor nalašč priraven za letovišče.

Bivši kajfežov parni mlin sedaj popravlja za stanovanja, ki jih namerava pripraviti občina najpotrebnejši. Kakor se čuje, je vloženih za 8 uradniških stanovanj, ki so sedaj v delu, preko 30 prostora. Govorijo, da se za dve delavski stanovanji, ki se bosta nahajala v istem tloslopi, ne bo ozarilo nič manj porabe.

Cesta od Marjinega doma do kolodvoza ni nikdar poškodovana, dasi je haš ta del najbolj prometna. Železniška uprava, ki ji

pripada ta del ceste, naj bi jo po skrbela. Ravno tako prašna je cesta, ki vodi skozi Onadendorf. Tudi tukaj se da odpočiti!

Iz železniške službe

V 1. skupino položajne plače so napredovali zvaniki 1. kategorije, 2. skupine: Bizilj Josip, sprevodnik vlakovodja, Ljubljana gor. kol.; Bukovec Franc, sprevodnik vlakovodja, Novo mesto; Dagarin Peter, skladiščnik, Jesenice; Jakus Božidar, šef postaje, Beltinci; Majnarič Josip, šef postaje, Zorkovac; Plochl Matija, sprevodnik vlakovodja, Čakovec; Pogelšek Anton, sprevodnik vlakovodja, Rataj Benjamin, skladiščnik, Celje; Starman Ivan, vodja premika, Ljubljana gor. kol.; Schulz Franc, skladiščnik, Ljubljana glav. kol.; Vogrinec Avgust, sprevodnik vlakovodja, Maribor glav. kol.; Zadnik Anton, administrativni zvanik, Ljubljana glav. kol.; Zuperc Fr. sprevodnik vlakovodja, Maribor glav. kol.; iz 3. v 2. skupino položajne plače: Bostič Anton, komercialni zvanik, Zidani most; Fesal Alojzij, sprevodnik, Maribor glav. kol.; Fugina Vladimir, nadzornik signala, signalna sekcija Ljubljana; Glaser Miroslav, sprevodnik, Maribor glav. kol.; Hirič Ivan, prtiljatelj, Rogatec; Jančkovič Anton, komercialni zvanik, Maribor glav. kol.; Marega Rudolf, brzojavec, Ljubljana glav. kol.; Postružnik Avgust, sprevodnik, Maribor glav. kol.; iz 4. v 3. skupino položajne plače: Babošek Alojzij, prometni zvanik, Hoče; Istenič Viktor, prometni zvanik, Medvode; Kolarič Albert, prometni zvanik, Ruše; Lah Ernest, šofer, progov. sekcija, Ljubljana glav. prog.; Lubej Martin, prometni zvanik, Pesnica; Penko Mihael, prometni zvanik, Blanca; Ruckauf Karel, prometni zvanik, Trbovlje. Zvaniki II. kategorije, iz 2. v 1. skupino položajne plače: Burenk Franc, premikač, Jesenice; Dimec Josip, skupinovodja, progovna sekcija, Maribor glav. prog.; Ferlež Jakob, skupinovodja, progovna sekcija Maribor glav. prog.; Goluf Alojzij, skupinovodja, progovna sekcija Novo mesto; Gorjanc Anton, skupinovodja, progovna sekcija Novo mesto; Hvashta Ignacij, premikač, kurnilica Ljubljana I. glav. kol.; Kavčnik Lovro, sprevodnik tovornih vlakov, Ljubljana gor. kol.; Kavelar Franc, premikač, Jesenice; Kiru Karel, skupinovodja, progovna sekcija Ljubljana glav. prog.; Lavrič Karel, progovni čuvaj, progovna sekcija Ljubljana glav. prog.; Pernat, Alojzij, skupinovodja, progovna sekcija Maribor glav. prog.; Rozman Ivan, skupinovodja, progovna sekcija, Jesenice; Tomaž Vincenc, skupinovodja, progovna sekcija Zidani most; iz 3. v 2. skupino položajne plače: Azman Alojzij, premikač, Jesenice; Bančič Jakob, administrativni zvanik, prometno komercialno odeljenje; Čebul Avgust, sprevodnik tovornih vlakov, Ljubljana gor. kol.; Čuk Ivan, kretnik, Kotoriba; Herman Franc, administrativni zvanik, prometno komercialno odeljenje; Nagelj Franc, sprevodnik vlakovodja, Rakek; Pagliaruzzi Ziga, komercialni zvanik, Jesenice; Pavčnik Andrej, kretnik, Zidani most; Tepina Valentin, premikač, Jesenice; Vilfan Rok, kretnik, Ljubljana gor. kol. Služitelj iz 2. v 1. skupino položajne plače: Bertossi Ivan, svetilničar, Zalogo; Fazarinc Mihael, vratar, Celje in Pilej Josip, svetilničar, Ljubljana glav. kol.

Iz življenja naših rojakov v Bosni

Banjaluka, 7. julija

Kakor po vseh pokrajinskih širih države, smo Slovenci v znatnih kvotah naseljeni tudi po Bosni. Največ nas je menda v Banjaluki in okolici. Že po okupaciji so pričeli poleg nemških uradnikov prihajati v Bosno tudi Slovenci. Lepo šteje naših intelektualcev je tu preživelo svoja najlepša leta. In mnogi so tudi pripomogli k prebujanju prebivalstva. Po prevratu prihajajo Slovenci v vedno večjem številu v Bosno. Posebno si bratje iz neodrešenih krajev tu iščejo drugo domovino, gradeč svojo novo domacijo. Razen poljedelcev pa tudi ne manjka naših obrtnikov in rudarjev, ki se odklikujejo s skromnostjo in solidnostjo ter so pri domačinih zelo priljubljeni. Izmed slovenskih uradnikov, ki so v Bosno premešeni po potrebi službe, deloma na lastno prošnjo, so nekateri stalni, drugi pa po kraštem preseljenju zopet odhajajo. Zaenkrat je vsekakor nemogoče vsaj približno povedati, koliko znaša število Slovencev v Bosni. V naslednjem samu nekaj podrobnosti o društvenem življenju naših rojakov v Banjaluki.

Že 1921. nas je bilo toliko, da se je čutila potreba po ustanovitvi lastnega kulturnega društva. Zbralo se je nekaj idealnih prosvetnih delavcev, ki so sklenili osnovati pevsko izobraževalno društvo z imenom »Triglav«. Toda dalje od osnovanja društva ni prišlo, dasi je bilo včlanjenih okoli 80 rojakov. Pred tremi leti se je ideja na novo ozivila. Pričeli smo s pevskimi vajami in v načrtu je bila lepa prireditev, ki naj bi društvo moralno in smotno učvrstila. Načrtu je bilo, da se prireditev izvede tik pred izvršitvijo padla v vodo (umrl) je bil namreč blagopokojni kralj Peter I. in so bile vse prireditve za gotov čas odložene, naše slabotno društvo pa je je zopet zapadlo. Po dolgem pretehtavanju se je lani v novembru vendarle zopet zbralo par idealnih Slovencev, ki so se odločili v tretjič poskusiti srečo. Sestavljen je bil poziv na vse rojake, stanujoče v Banjaluki in okolici, ter se je določil dan obnovitve »Triglava«. Udeležba na sestanku je bila polnoštevilna. Soglasno je bil za predsednika izvoljen gimnazijski profesor R. Drobne, ki mu je organizacija uspela. Že po enem mesecu smo priredili Silvestrov večer. To je bila prva prireditev banjaških Slovencev, ki jih je združila in dala podlago za nadaljnje delovanje. Društvo se je začelo lepo razvijati. Predsednik so padli, poglobila se je vzajemnost. Marljivo so Slovenci začeli zabavati v društvene prostore. Odprli smo čitalnico z vsemi slovenskimi časopisi in ustanovili knjižnico, ki je za enkrat še skromna, vendar je zanj mnogo umevanja in simpatije. Vedno letje se razvija tudi petje. Od novega leta dalje smo imeli že dve letni prireditvi, ki sta bili dobro obiskani in sta v Banjaluki pokazali naše društveno in kulturno delovanje. Vroč poletni meseci sleer zadržujejo družabno udeleževanje, pričakujemo pa, da bo v jeseni sledila zopet živahna sezona. Zoneta se bomo večer za večerom pridno družili v čitalnici in s pogovori in pesmijo budili spomine na ožjo domovino.

Naš izvoz v I. polletju po mednarodni grupaciji

Generalna direkcija carin je že lani prišla sestavljati statistiko o zunanji trgovini po mednarodni grupaciji blaga (bruselski nomenklaturi). Sedaj je po tej nomenklaturi sestavila statistiko našega izvoza v prvem polletju, ki kaže značilne spremembe, kakor je razvidno iz naslednje tabele:

Izvoz	v milijon. Din	1928	1929	1928	1929
I. polletje		1929	1928		
Žive živali	346.2	421.8	11.6	15.7	
Živila in pijače	621.0	536.8	20.8	20.0	
Sirov., polfabr.	1731.5	1439.6	57.9	53.6	
Gotovi izdelki	290.4	288.9	0.7	10.7	
	2989.1	2687.1	100.0	100.0	

Iz gornjega pregleda je razvidno, da so spremembe pri izvozu živih živali relativno največje, kajti izvoz živih živali je nazadnje od 421.8 na 346.2 milijona Din. To nazadnje odstopanje odpravi v prvi vrsti na žive svinje, deloma tudi na drobnico in perutnino. V odstotkih celokupnega izvoza pa je izvoz žive živine nazadnje od 15.7 na 11.6 % (za vse l. 1927. je znašal izvoz živih živali 17.8 %).

Izvoz živil in pijače se je sleer dvignil od 536.8 na 621.0 milijona Din, vendar se je zaradi istočasnega povečanja skupnega izvoza v odstotkih dvignil le od 20 na 20.8 %. Prejšnja leta je bil ta odstotek zaradi večjega izvoza žitaric znatno višji. Obširnejše spremembe opazimo tudi pri izvozu sirovin in polizdelkov katerih izvoz se je dvignil od 1439.6 na 1731.5 milijona Din, v odstotkih skupnega izvoza pa od 53.6 na 57.9 %. Narastanje izvoza sirovin in polizdelkov je sploh značilno za razvoj našega izvoza zadnjih let. V letu 1926. je predstavil izvoz sirovin in polizdelkov samo 31.7 % vsega izvoza, leta 1927. že 41.5 %, leta 1928. 51 %, v prvi polovici let. pa je dosegel že skoro 58 %. Pri narastanju izvoza sirovin in polizdelkov prihaja v prvi vrsti v poštev povečanje izvoza lesa.

Izvoz gotovih izdelkov (predvsem industrijskih) pa se je le malo spremenil. V prvem polletju t. l. se je dvignil od 288.9 na 290.4 milijona Din, v odstotkih skupnega izvoza pa je celo nazadnje od 10.7 na 9.7 %. Ta skupina predstavlja v industrijsko razvitih državah največjo izvozno skupino. V Nemčiji znaša n. pr. izvoz gotovih izdelkov preko 70 % vsega izvoza, v Češkoslovaški pa 62 %. V naši državi pa se je izvoz gotovih izdelkov še pred leti gibal med 6 in 8 %.

Generalna direkcija carin objavlja dalje statistiko izvoza posameznih važnih izvoznih predmetov v I. polletju t. l. Te številke pa smo objavili že zadnji tork, in sicer sestavljene na podlagi mesečnih izkazov.

— Hranilne vloge pri naših združbah in drugih denarnih zavodih. V večerajši članek pod gornjim naslovom se je vrnila naša pomota glede celitve vlog pri regulativnih hranilnicah konec prejšnjega leta. Vloge pri regulativnih hranilnicah so konec prejšnjega leta cenijo na 550 milijonov Din in ne kakor je bilo napačno navedeno 950 milijonov. Zato znaša tudi skupna vsota vlog v Sloveniji konec prejšnjega leta 2888 milijonov Din namesto 2868 milijonov. K članiku bi bilo še pripomniti naslednje: V skupni vsoti 2888 milijonov Din so vštete, odnosno cenjene le vloge pri članicah treh največjih združbah vlog, pri hranilnicah in bankah. Upoštevani tudi niso oni znaki, ki se pri mnogih bankah izkazujejo v bilancah med kreditirji, v kolikor predstavljajo prava hranilna vloga na kontokorentnih računih. Da bi bili posamezni znaki dvojno šteti, praktično v tem računu ne more biti govora, ker na eni strani niso upoštevane naložbe posojilnice pri zvezah, kakor tudi ne naložbe posojilnic in hranilnic pri bankah, ker se te naložbe z morebitnimi brezposlovnimi izjemami izkazujejo med kreditirji. Seveda tudi niso upoštevane kontokorentne vloge pri Poštni hranilnici (ki so konec pr. leta znašale v Sloveniji 138 milijonov Din, konec l. 1927. pa 109 milijonov) in žirovne vloge pri Narodni banki (konec prejšnjega leta 45 milijonov Din, konec l. 1927. pa 72 milijonov).

— Stanje Narodne banke. V tretji četrtini junija se je stanje Narodne banke precej izboljšalo. Narodna banka je v tem razdobju prevzela za skoro 40 milijonov dinar, kar je posledica povečanja izvoza v juniju in juliju. Obtok bankovcev pa je nazivno temu ponovno nazadnje ter znašal komaj 5044 milijonov Din. Nazadovanje obtoka je posledica povečanja bančnih žirovnih obveznosti, predvsem napram državi. Žirovne obveznosti so se ponovno dvignile ter so dosegle že 683 milijonov Din (lani istega dne 465.2). Stanje od 22. t. m. je bilo naslednje (vse v milijonih Din): v oklepajih razlike napram stanju od (+ t. m.): Aktivna: kovinska podlaga 590.6 (+ 5.28), saldo raznih računov (tečajne difference deviz) 530.7 (+ 25.5), posojila na menice 1260.4 (- 12.7), lombard 251.5 (+ 5.7). Pasiva: oblok bankovcev 5044.3 (- 60.5), žirovne obveznosti napram državi 273.7 (+ 95.4), ostale žirovne obveznosti 682.6 (+ 20.4), obveznosti po raznih računih 221.0 (- 18.0).

— Dohodki od neposrednih davkov. Kakor smo že poročali, so bili dohodki od neposrednih davkov v prvem polletju t. l. za 67.6 milijona Din manjši nego v istem razdobju prejšnjega leta. Znašali so namreč 593.4 milijona Din napram 661.0 milijona Din v I. polletju 1928. To nazadovanje je nastalo zaradi uvedbe novega načina plačila zemljarine po novem državnem zakonu, po katerem se zemljarina plačuje le v drugem polletju (15. avgusta in 15. novembra). Po starem

Gospodarstvo

zakonu pa se je zemljarina plačevala v štirih obrokih kakor drugi davki.

— Kmetijska razstava v Lutomoru. Od 11. do 18. avgusta t. l. se bo vršila v Lutomoru v zvezi z obrtno in industrijsko razstavo tudi kmetijska razstava, ki bo obsegala poleg razstave koni in zveč tudi razstavo različnih kmetijskih pridelkov, strojev, umetnih enolih, krmil in semen. Razstavna prostora je precej na razpolago in sicer zaprtega, pa tudi na prostem. Kmetijska podružnica v Lutomoru vabi trdke in posameznike, ki izdelujejo in prodajajo gorj omenjene predmete, da se udeležijo razstave in to takoli javilo na naslov podružnice Kmetijske družbe v Lutomoru. Razstavni predmeti naj bodo do 8. avgusta v Lutomoru.

— Opozorilo vsem, ki hočejo carine prosto uvoziti stroje. Da bi se izognilo zlorabam pri izdajanju potrdil za carine prosto uvoz strojev in strojnih delov, obvešča ministrstvo za trgovino in industrijo vse zainteresirane, da se bodo oddali izdajala potrdila brez izjeme samo osebam, ki bodo imele predpisano pooblastilo od podletia, ki prosijo za dovoljenje carine prostega uvoza.

— Nova industrijska podjetja. Zastopnik trgovinskega ministra dr. Stanko Švrljuga je odobril ustanovitve naslednjih delniških družb: Jugoslovenska oceanska plovdba, d. d., s sedežem na Sušaku (delniška glavica 500.000 Din); Krzno trgovačka i industrijska d. d., s sedežem v Novem Sadu (osnovna glavica 1 milijon Din); V. Gjurjić i sinovi, d. d. za šumsko industrijo s sedežem v Zagrebu (osnovna glavica 3 milijona Din); A. d. za trgovino i eksploatacijo mineralnih i lekovitih izvora u kralji. SHS s sedežem v Vrnjački banji (osnovna glavica 1 milijon Din); Hotel »Rojale«, a. d. v Beogradu (osnovna glavica 2 milijona Din); A. d. za predelavo i javne radove »Simplon Avala«, s sedežem v Beogradu (osnovna glavica 5 milijonov Din).

— Prijava hranilnih vlog pri bivši Poštni hranilnici na Dunaju. Poštna hranilnica objavlja: Ker je z ratifikacijo od strani Poljske stopila v veljavo konvencija od 6. aprila 1922 in dopolnilni sporazum od 23. februarja 1925 se poziva lastniki hranilnih in čekovnih vlog ter rentnih depozitov pri bivši Poštni hranilnici na Dunaju, da prijavijo, ako tega še niso storili, svoje terjatve upravi Poštni hranilnice v Beogradu. Rok za te prijave je do 1. septembra t. l. Prijave, ki bi prišle po tem roku, se ne bodo upoštevale. 1. Lastniki hranilnih vlog morajo hranilni knjižici priložiti tudi domovnico ali potrdilo o domicilu. t. j. morajo dokazati, da so na normativni dan 26. marca 1919 prebivali in še danes prebivajo na ozemlju naše kraljevine. 2. Lastniki čekovnega računa zadnji računski izpisek svojega čekovnega računa. 3. Lastniki rentnih depozitov poleg rentne knjižice še potrdilo o državljanstvu. Prijave je treba poslati hkrati z ostalimi dokumenti naravnost Poštni hranilnici v Beogradu. Podarja se, da onim interesentom, ki so svoje vloge in terjatve proti bivši dunajski Poštni hranilnici prijavili že meseca maha in junija 1928, ni treba ponovno pošiljati prijav. Poštni hranilnici. Glede likvidacije vlog pri bivši Poštni hranilnici, v Budimpešti se bodo kasneje izdali posebni pozivi.

— Novo filmsko podjetje v Beogradu. V Beogradu je bila te dni ustanovljena nova družba »Adria - Nacional - Film A. D.« z delniško glavico 1 milijon Din, razdeljenih na 10.000 delnic po 100 Din. Družba se bo pečala z izdelovanjem domačih filmov in z nakupom ter izposojevanjem inozemskih filmov.

— Pravilnik k spremenjenemu in dopolnjenemu členu 27. zakona o neposrednih davkih, ki predstavlja drugo novelo k pravilniku o neposrednih davkih, je objavljen v »Uradnem listu« od 25. t. m.

— Uradni tečaji za avgust. Finančni minister je za avgust določil naslednje uradne tečaje: 1. napoleonov 218 Din, 1. zlata turška lira 247.—, 1. angl. funt 276.30, 1. dolar 56.85, 1. kanadski dolar 56.55, 1. nemška marka 13.58, 1. poljski zlat 6.40, 1. avstrijski šiling 8, 1. belga 7.92, 1. madžarski pengő 9.93, 100 francoskih frankov 223, 100 švicarskih frankov 1083.70, 100 italijanskih lir 238, 100 holandskih goldinarjev 228, 100 rumunskih lejev 34, 100 bolgarskih levov 41, 100 danskih kron 1514, 100 švedskih kron 1524, 100 norveških kron 1515, 100 španskih peset 830, 100 grških drahem 73.80, 100 češkoslovaških kron 168.60 Din.

— Oficijski katalog velesejmske prireditve »Ljubljana v jeseni«, ki se bo vršila od 31. avgusta do 9. septembra t. l. je zopet prevzelo v samozaložbo reklamno podjetje »Saturn«, lastnik gosp. F. Leonov, v Ljubljani. Ta trdka je tri leta izdajala publikacije Ljubljanske velesejme v polno zadovoljstvo interesentov in uprave velesejme.

— Dobave. Splošni oddelek direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 30. t. m. ponudbe glede dobave bencina, spirita, brusilnih kamnov, škroba, gobe, kloba, platna, tleskarskih barv, špag, papirja in lepence; prometno - komercialni oddelek pa do 1. avgusta ponudbe glede dobave tiskarskega materiala, kopalnih gob in 2400 komadov vrvice za signalne robove in pisalnik. (Pogoji so na vpogled pri omenjenih oddelkih.) Ekonomski oddelek ministrstva za javna dela in mornarico v Beogradu razpisuje licitacije glede dobave mesa za čas od 1. oktobra t. l. do 31. marca 1930, ki se bodo vršile 3., 5., 7. in 9. avgusta pri posameznih garnizijah. (Predmetni oglasi so na vpogled v pisarni Zbornice za TOI.) Dne 5. avgusta se bo vršila pri komandi dravske divizije oblasti v Ljubljani licitacija glede dobave

Kmetovalci

uporabljajte splošno znano in najboljše sredstvo za namakanje žit pred setvijo »GERMISAN«. Z istim se lahko žito namaka ali pa samo poskropt. Zadrževanje navodila. Dobiva se: Chemotechna, Ljubljana, Mestni trg 10.

mesa za čas od 1. oktobra t. l. do 31. marca 1930. (Pogoji so na vpogled pri isti komandi.)

Položaj na žitnem trgu

Ljubljana, 27. julija.

Devizni promet je bil pretekli teden na ljubljanski borzi slab. Znašal je le 15.5 milijona Din napram 21.4, 19.2, 27.1 in 15.4 milijona Din v zadnjih štirih tednih. Slabši promet se opazi tudi na ostalih jugoslovenskih deviznih borzah. Med posameznimi devizami se je tokom tedna deviza na Dunaj ponovno dvignila od 8.022 na 8.047, dočim je deviza na New Yorku popustila od 56.665 na 56.845. Za malenkost je popustila tudi deviza na London. Kakor običajno, je tudi v preteklem tednu večino potrebe krila Narodna banka.

Na tržišču Vojne Škole je opaziti preokret na bolje. Zadnji teden je, kakor znan, Poštna hranilnica na zagrebški borzi prenehala intervenirati, kar je imelo za posledico, da je tečaj nazadnje na 403. Tudi se v prvi polovici preteklega tedna je tečaj dalje nazadnje, tako da je padel na 399 do 400. V drugi polovici tedna pa je nastopila navdiz dalje izostale intervencije Poštna hranilnice čvrstjeja tendenca. Ko se je situacija na tržišču že spremenila, je v petek tudi Poštna hranilnica ponovno pričela intervenirati, tako da se je tečaj koncem tedna dvignil na 404 za promptno blago, odnosno na 418 za decemberski termin. V investicijskem posojilu kakor tudi v agrarnih obligacijah ni bilo prometa. Za investicijsko je bilo povpraševanje po 85 — 85.5.

Tržišče zasebnih vrednot je bilo ves teden zanemarljivo. Med bančnimi papirji je bilo zabeležiti nekaj običajnih zaključkov v Pradedionu po 85.25 — 85.5, v Unionbanki po 202, v Jugobanki po 80.75, v Poljedelski po 16 in v Obrtni po 30. Pod vplivom beograjske borze so se delnice Narodne banke zopet znatno dvignile, in sicer od 7550 do 8000 na 8075 — 8400, vendar ni bilo prometa. Med industrijskimi papirji je Slavonija dalje slaba ter se nudi po 140 brez zanimanja. Čvrstjeja se po delnice Narodne šumske, ki notirajo 36 — 50. Trboveljska je popustila od 465 na 455 — 460. Tekom tedna so bili zaključki v Gutmannu po 205, v Dubrovniču po 450 — 455, v Oceaniji po 185 do 200, v Sečerani po 430 in v Narodni šumski po 39.

Ljubljana. (Prosti promet.) Berlin 13.577, Budimpešta 9.926, Curih 1095.90, Dunaj 8.0224, London 276.30, New York 56.845, Pariz 223.23, Praga 168.61, Trst 297.80.

Curih: Zagreb 9.1275, London 25.2925, New York 519.80, Pariz 20.385, Milan 27.185, Berlin 123.90, Dunaj 73.25, Praga 15.885, Bukarešta 3.075, Budimpešta 90.575, Solija 3.75, Varšava 58.25.

Žitni trg

Ljubljana, 27. julija.

Na svetovnem žitnem trgu se cene tudi pretekli teden precej varirale. Juljska pšenica je v Chicagu konec zadnjega tedna popustila na 134 centov, vendar je v poslednjem zopet sunkoma poskočila na 141. Nato je tokom dveh dni zopet popustila na 137.37, naker se je koncem tedna ponovno okrepila na 142. To variranje cen je bilo več ali manj spekulativnega značaja. Koncem tedna je bila tendenca na svetovnem trgu prilično čvrsta.

Na našem tržišču varijacije tečajev v Chicagu niso mnogo vplivale na cene. Trgovina za izvoz je dalje zelo živahna, ker so naše cene več ali manj pod izvozno pariteto. Na volvodinskih obvodnih postajah in ob kanalu je bil prav živahen promet in se je utovarjal šlep za šlepom v inozemstvo. Tako nam je v zadnjem momentu uspelo, da smo preostanek lanske letine izvozili v inozemstvo po kolikor toliko ugodnih cenah.

Domači mlini se niso pričeli z nakupom ter čakajo, da se sedanja situacija razčisti. Na drugi strani pa so producenti zlasti zadnje dni poslali precej rezervirani in upajo, da bodo dosegli boljše cene, posebno ker se nudi za pšenico za september že 230 — 235 Din tona nakladalna postaja. Tudi dovoz so bili slabi in je zadnje dni nastalo intenzivnejše povpraševanje po pšenici, kar je imelo za posledico, da so se cene dvignile. Barška pšenica stane danes 222.5 — 225 Din tona nakladalna postaja, koruza pa 212.5 — 215 Din. Tudi moka je čvrsta ter stane v Vojvodini za bazo »0« 315 — 325 Din.

Na ljubljanski borzi so cene ostale še nes

Iz življenja in sveta

Ledeni otoki v polnem poletju

Iz Newyorka je dospela brzjavka, da je v višini Nove Fundlandije angleški

parnik »Vimeira« trčil ob plavajočo ledeno goro

In se tako težko poškodoval, da se bo potopil, če ga ne reši hitra pomoč.

Ledeni otoki v polnem poletju? se bo marsikdo vprašal, ki mu gre led z najbolj vročim letnim časom le toliko skupaj, v kolikor mu ga pomaga lažje prenašati. In vendar je na sto tisoče oseb, ki potujejo z ene strani Oceana na drugo in bi lahko potrdile, da so plavajoči ledeniki v območju velikih prekomorskih prog prav vsakdanji pojav in to tudi poleti. Skoraj ni dneva v letu, ko bi lahko rekli, da je morje v severnem Atlantiku na ameriški strani prosto te nevarnosti. Če pa dandanes te nevarnosti ni prevelika, se moramo zahvaliti samo

organizacija ledenih patrolj.

Ta organizacija je še precej mlada ustanova. Osnovani so jo l. 1914 zastopniki štirinajstih obmorskih držav po grozotni katastrofi 45.000 tonskega prekomornika »Titanica«, ki ga je že na prvi vožnji potopila ledena gora in ž njim največji del njegovih potnikov in članov posadke. Povsod, kjer oglašajo morskoro plovbo plavajoči ledeniki, nadzorujejo odtile pomorske plovbe posebne ladje. Nevarnosti same na sebi sicer ne morejo odpraviti, toda s pravočasnim obvestili lahko pripravijo druge ladje do tega, da se umaknejo nevarnosti, da spremenijo svojo smer. Popolnoma blazno bi bilo, če bi hotel kakšen kapitan prezreti takšno obvestilo, kajti proti strnjenim masam ledu, ki se pojavijo včasih v zelo nizkih zonah, daleč od polarnega kroga, so tudi

največji parniki prave otroške igrarke. In pri tem so tudi ledeniki skrajno zahrbtni. Pojavijo se tako rekoč nenačakovano, a komaj deseti del celotne mase moli iznad morske površine. Po pravici se brodarji tega elementarnega sovražnika bolj bojijo nego viharjev.

Strazne ladje

ledene službe so, kakor omenjeno, nekaj posebnega med ladjami. Njih naloga je samo ta, da patrolirajo v območju ledenih otokov in ščitijo druge ladje. Temu primerno so zgrajene in opremljene. Večinoma so majhne, 30—40 m, zato pa hitre in njih akcijski radij znaša do 10.000 km. Vse znanstvene aparate, ki jih potrebujejo za svoje svrhe, imajo na krovu, od aparatov za merjenje hitrosti tokov do aparatov za merjenje temperature vode, ozračja in količine soli v vodi. Merjenja se vršijo v polurnih presledkih. Ena teh patroljnih ladij, ameriška »Marion« je naletela pred kratkim na

največji plavajoči ledenik,

kar so jih kdaj videli. V dolžino je meril 4800 m, v višino 1000 m — resnična gora! Proti tem orjakom so celo »Bremen« in »Leviathan« bedni pritlikavčki. Takšen ledenik je po dve, po tri leti na poti, predno dospe do širine, kjer se vrši velika morskoro plovba. Včasih prebrodi 2500 km od svojega izhodišča in še več v južno smer, predno se ves stopi. Če ga sreča medpotoma stražna ladja, ga mora neprestano zasledovati in vsake štiri ure oddajo obalnim postajam in ladjam na visokem morju brezžična sporočila o njegovi legi in smeri gibanja ter o smeri, v katero naj se ladje umaknejo. Da se navzlic tej skrbni službi vendarle dogajajo nesreče, nas uči baš slučaj »Vimeire«.

Gdč. Salgado

Je ta čas najboljša francoska plavalica. Pred nekoliko dnevi si je priborila francosko prvenstvo za damsko plavanje na 400 m.

Cestni magnet

Angleži rabijo ta izum, da obvarujejo avtomobile zamudnih nezdod med potjo. Znano je, koliko žebčev, kosov žice in drugih ostrih stvari leži vedno po cesti: saj skrbi za to velikokrat nabudna vaška mladina. Vse te stvari se zabodejo v gumijev obroč, prodira jo vedno globlje ter naposled preluknjajo notranjo zračno »dušo«. Zato so izdelali cestni magnet, ki pobira vse kovinske stvari. V Združenih državah je uveden povsod ter ga ima že vsak cestni mojster. Na vozu, ki ga vleče konj, je montiran bencinski motor, ki sproži električni generator. Tok se napelje v 12 velikih elektromagnetov, ki se skoro dotikajo ceste. Ta voz pobere vse kovinske stvari iz cestnega prahu. V presledkih odklopi mojster tok in pomete svojo »žetev«, ki zleti potem na tla. Navadno je jako izdatna. Na ta način so obvarovana motorna vozila neštevilnih nevarnosti.

Moderna mladina

Solo v Salemu (država Oregon) obiskuje kakšnih 58 šolarjev in šolar, in sicer najbolj napredne vrste, kakor dokazuje naslednja zgodba.

Ko so te dni dobili na šolo novo predstojnico, se je mladi gospodi zdelo zelo zamalo, da ne nosi dama ne kratkih las ne kratkih kril. Bržkone je bila pristašinja modnih nazorov naših babic in tudi njene vzgojne metode niso bile po okusu mlade generacije. A ta si je znala pomagati in je kratkoma sklenila — stavko. Stavkala je tako enotno in tako trdovratno vztrajno, da so se višji faktorji končno odločili osrečiti šolo z novo predstojnico in sicer s takšno, ki je ostržena na bubi in sovraži dolge kikle.

Rezervni častniki in naredniki

doblje finit platneni kovercoat popolnoma enak predpisanemu volnenemu blagu pri tvrdki

DRAGO SCHWAB, LJUBLJANA.

Kroj s čepico samo Din 584.— do 680.—

Anekdote o Bernardu Shawu

Bernard Shaw in neki založnik potujeta v istem kupeju. Pisatelj sedi tih in zamišljen.

»Dolar bi dal za vašo misel!« meni založnik hipoma.

»Ni toliko vredna,« odvrne Shaw.

»Nemogoče! Na kaj pa mislite?«

»Na vas.«

Ko se je preživljal Shaw v mladih letih kot kritik pri nekem listu, je zahajal večkrat k neki družini, čije hči je igrala rada na klavir — vendar pa rajši slabo nego dobro.

»Čujem, mister Shaw,« ga je pozdravila nekega dne, »čujem, da ste navdušen prijatelj glasbe.«

»Res je,« pravi Shaw, »pa to naj vas nič ne moti, lahko vseeno igrate.«

Nekoč je stopil dijak medicince k Shawu in mu sporočil, da je obesil medicino na klin, zato pa se bo lotil pisateljavanja. Rad bi si stekel nekaj zaslug za človeštvo, pa prosi Shawa za nasvet.

»Veste,« odvrne Shaw, »če bi si žele radi stekli zaslug za človeštvo, vam ni treba med pisatelje.«

»Med pisatelje ne?« ga prekinje oni drugi.

»Gotovo ne. Stekli ste si za človeštvo že dovolj zaslug s tem, da ste opustili študij medicine.«

Golob čez Ocean

David Cornely, šofer v francoskem mestecu Vatrélau, goji v prostem času golobe. Pred letom dni je izgubil enega gojenca. Misli, da so ga ukradli in je pozabil na izgubo. A zdaj je sporočil ameriški list »Ontario's Star«, da je preletel Cornelijev golob Atlantik! Ujel ga je farmer Thomas Wingade na michiganski obali in našel na nožici obroček z napisom: »225.313.C. 26. France D. C. Vatrélau«. Golob je torej preletel razen Atlantika še 1200 km od oceana do Michigana!

Brez prahu ne bi mogli živeti

Nešteto krat se pritožujemo nad oblaki prahu, ki jih dvigajo avtomobili po cestah, in gospodinjice porabijo polovico svojega časa v boju proti njemu. Tem bolj nas mora presenetiti, če slišimo, da bi brez prahu sploh ne mogli živeti in da je v naravi nujno potreben. In vendar je to gola resnica. Tako je n. pr. postanek oblakov in dežja v najožji zvezi z množino prašnih delcev v ozračju. Vlažne zračne mase, ki se v višjih, hladnejših plasteh skondenzirajo v kapljice, potrebujejo v to svrhu nekakšnega »jedra«, na katero se lahko sprimejo molekule vodne pare. Takšna jedra so prašni drobcji. Prah spreminja tudi žarke, ki pripotujejo do nas iz vesoljstva. Te žarke namreč uklonijo in jih razpršujejo. Ta pojav se nam očituje najbolje v nežnih nebesnih barvah v jutranjih in večernih zarjajah. Čim bolj

»To si vzemi za vzgled, dragi Paimon, ki doma ne znaš popraviti prhe v kopalnici!«

Najvažnejše je pri plavanju

da čim delj obdržimo telesno toploto, da se telo čim svobodneje kreta, da je njegova rezervna fizična moč čim večja in da ima telo občutek sitosti in zadovoljstva, ne da bi bil želodec prenaprten.

Vsem tem zahtevam ustrezete najbolje, če uživate okusni

OVOMALTINE

naravne koncentrirane hrane, ki ima v majhnem obsegu veliko hranilno vrednost, daje telesu mnogo potrebnih mu kalorij in ki je lahko prebavljiva: s tem si pridobite razpoložljivo telesno energijo.

To je tudi razlog, da je slavni francoski plavač Georges Michel, ki je preplaval Rokavski preliv v dozdaj še ne zbolšanem rekordnem času 11 ur in 5 minut, med treningom kakor tudi za trajanja uspelega poskusa rabil Ovomaltine, o katerem trdi, da mu je bil pri tem neprecenljive koristi.

Ovomaltine dobite povsod po 18.50 Din škatljo.

Zahtevajte brezplačen vzorec in se sklicujte na »Jutro«.

Dr. A. WANDER, d. d., ZAGREB

prašno je ozračje, tem lepše so barve solčnih vzhodov in zahodov. Vsem so znani veličastni barvni pojavi po izbruhu ognjenika Krakatau l. 1883., ko so prišle ogromne mase pepela v najvišje zračne plasti in se razširile okoli zemlje. Naša dnevna svetloba je po nekem delu odvsnja od prahu in če bi tega ne bilo, bi postala popolnoma drugačna. Naš organizem pa jo potrebuje takšno, kakršna je.

Richard Arlen,

nova ameriška filmska zvezda (glej članku v rubriki »Kino«)

Konec ljubezenskega romana

Med filmskim režiserjem Edwinom Careveom in Dolores del Rio, ki jo je bil on odkril, se je pletlo dalj časa ljubezensko razmerje, ki ga je zaključil sedaj nepričakovan konec. Radi te ljubezni se je dal Careve ločiti od svoje žene Mary Akinove, a Dolores od svojega moža, Jaineja del Rio. Ta si je gnil stvar tako k srcu, da je umrl. A vendar ni vse skupaj nič zalego. Careve, ki je 30 let stari od znamenite filmske zvezde, se je na naglo premislil in se je v Chicagu ponovno poročil s svojo bivšo ženo, lepa Dolores pa je ostala na cedilu.

Zora voda

proti sivim lasem!

Ne barva, temveč vrača sivim lasem prejšnjo naravno barvo.

Zak. zašt. Odobrena od zdravstvenega odseka pod št. 1793—20. kot za zdravje popolnoma neškodljiva. Uspeh siguran in trajen. Cena steklenici brez poštnine Din 35.—

ZORA VODA I. OREL, Zagreb
Radičeva (Duga) ul. 32.

Lekarnam, drogerijam, parfumerijam, brivnicam in trgovinam mešanega blaga damo v komisijo.

Rusi proti Rusom

Ruski antipatiji in sovražnosti, ki so po porazu belogardskih armad pribežali na Kitajsko, so se v sedanjem konfliktu med rdečo in rumeno republiko postavili na stran te zadnje. Prijavljali so se kot prostovoljci v kitajsko armado in so prehajali čez mejo izvirat nemire. Precejšnje število jih je bilo po boljševiških svedih in ustrežnih. Na sliki: oddelek kitajskega topništva, ki ga tvorijo kočkovski prostovoljci.

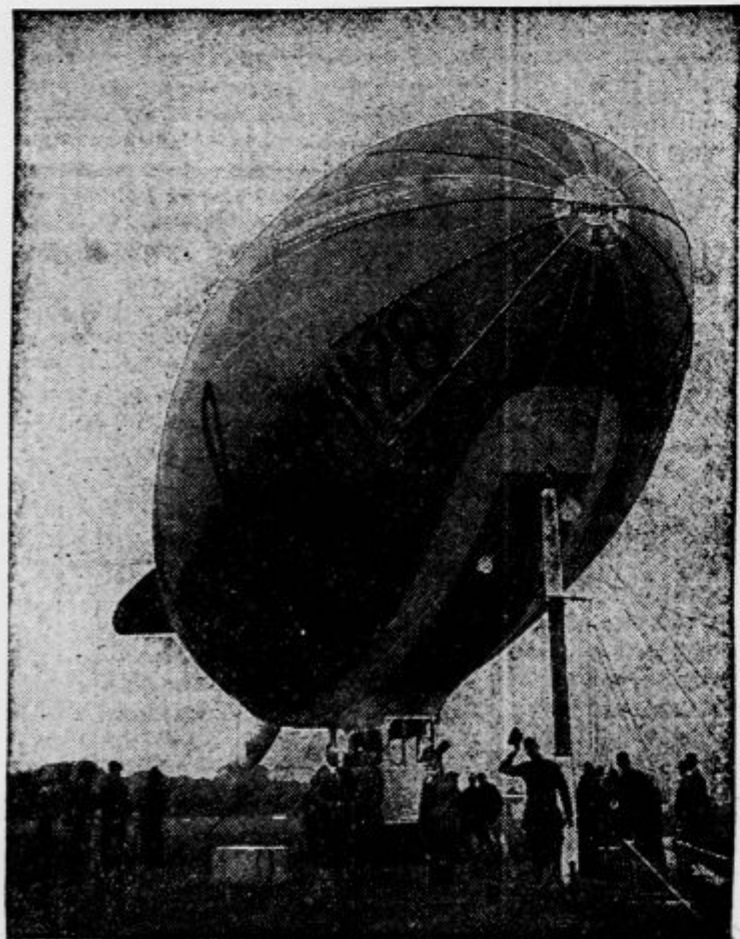
Najhitrejši plavači

Nikomur ne bo padlo na um, da bi se hotel na suhem v hitrosti meriti s konjem, a isto tako brezupno bi bilo, če bi hotel kdo v vodi pokazati, da plava hitreje od rib, vsaj od večine rib. Z dolgotrajnim opazovanjem so ugotovili riboznanec pri ribah brzine, ki so v primeri s človeškimi plavalnimi rekordi naravnost fantastični. Že postrv šviga po bistri vodi s povprečno brzino 30 km na uro, a to še zdavnaj ni toliko, kolikor premorejo drugi ribji rekorderji. Losos opravi n. pr. proti toku vsaj 50 km na uro, riba, ki se imenuje

morski prešič (Braunfisch) pa, kakor pravijo angleški zoologi, tudi 60 do 80 km. No, navzlic tej hitrosti se lahko skriva pred orjaškim slaničkom (Megalops atlanticus) ob obali Floride in Mehike, ki drevi s povprečno brzino pol drugega kilometra na minuto skozi valove, čeprav tehta do 100 kg in še več. Orjaški slanik pa ne bi nikoli dohitel še ogromnejše ribe sabljače (Schwertfisch), ki »požre« menda do 125 km na uro. To so že povprečne brzine letal starejšega tipa, a še vedno ne vemo, da-li ne žive drugi morski prebivalci, ki postavljajo tudi sabljačine rekorde na glavo.

Zrakoplov v malem

Nemci so napravili najmanjši vodilni zrakoplov na svetu, ki je to del araba prebii postumno voleno. Na sliki ga vidimo ob njegovem pristanku na templatnem letališču pri Berlinu.

»Mojster vseh farmerjev«

— ta naslov so podelili te dni Predu, Lapstadu v Kansasu (Združene države), ker prideluje ne navadno lepo in čisto pšenico. Farmerji jo naročajo iz najoddaljenejših krajev in jo rabijo za seme.

ŠAH

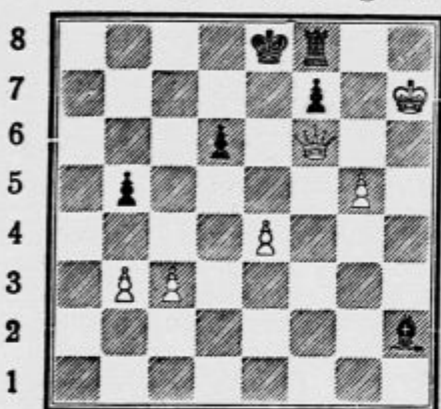
Urečuje dr. Milan Vidmar

Ruski strokovni časopis »Šahmaty« je leta 1928 razpisal turnir za študije. V takih turnirjih konkurirajo komponisti tako, da označujejo svoje študije z geslom in v posebnem zavoju, ki nosi geslo kot zunanjo označbo, prilagajo svojo vizitko in pa seveda tudi rešitve študije.

Dospelo kompozicije pridejo v roke razsodnikov, ki jih temeljito preštudirajo in ocenijo. Razpisane nagrade se razdelijo predno so znana imena avtorjev. Šele ob objavi razglasitvi rezultata turnirja se kuverte z vizitkami odpro.

V študijskem turnirju lista »Šahmaty« se je izkazalo, da je vele mojster Réti dobil prvo nagrado. Njegova zmagovita študija je tako nenavadno globoka, da zasluži najvišjo oceno popolnoma. Poglejmo jo.

a b c d e f g h

Beli: Kh7, Df6, b3, c3, e4, g5 (6 figur).
Črni: Ke8, Tf8, Lh2, b5, d6, f7 (6 figur).

Beli na potezi dobi.

Beli ima damo proti trdnjavi in lovca. Razen tega ima kmeta več. Materijalna njegova premoč je precejšnja. Toda beli kralj stoji zelo slabo. Črni grozi Lh2—e5 in mat na h8.

Ce poskuša bela dama napadati, je remis neizogiben. Na primer:

1. Df6—f5 Lh2—e5
2. Df5—c8+ Ke8—e7

Beli mora trajno nadlegovati črnega kralja s šahom, ker mu preti mat na h8.

Brez uspeha bi bil tudi napad z g-kmetom:

1. g5—g6 Lh2—e5!
2. g6—g7? Le5xf6

in beli dobi.

Neverjetno je, da ima beli vseeno pot do zmage, čeprav ne sme manevrirati z damo in čeprav nima obrambe proti grožnemu matu. Ta grožnja kam namreč ni tako strašna kakor izgleda. Belemu se ni treba bati izgube dame. Poskusimo:

1. Kh7—g7! Lh2—e5
2. b3—b4 Le5xf6?
3. g5xf6

Črni je dobil damo za lovca, ima sedaj trdnjavo več in vendar izgubi igro. Kmet je o mrtvi. Trdnjava nima poteze. Kakor hitro pa potegne črni kralj, pade trdnjava, za njo kmet f7 in beli kmet f6 marsikaj neovirano v damo.

Toda kaj pomaga vse to. Črni dame ne vzame. Na:

1. Kh7—g7 Lh2—e5
2. b3—b4

potegne črni mirno

Le5—h2

in beli je v isti zadregi kot poprej. Če se da dama poskuša uteči, pride Lh2—e5 s šahom in dama mora pohlevno nazaj na f6.

Pozicija postaja prozorna. Beli mora s kraljem paziti na trdnjavo f8, z damo mora mirno čakati na polju f6. Če se mu posreči prisiliti črnega, da je bilovm tole damo na f6, potem šele je zmagal.

Naenkrat pade čudna luč na to demonično pozicijo. Dama, trdnjava in lovec so mrtve figure. Kmetje očividno odločajo. Toda kako? Tu je jedro študije, tu skrivnost, ki jih je začaral Réti v svojo kompozicijo.

Prepričali smo se že, da beli g-kmet nima poteze. Beli c-kmet je brez moči. Pravi boj leži na skrajnem damskem krilu. Sledeča varianta kaže to jasno:

1. c3—c4 Lh2—e5
2. Kh7—g7 b5xc4?
3. b3xc4 Le5—h2
4. c4—c5! in beli dobi.

Beli c-kmet mora napasti črnega d-kmeta, da podre oporo lovca. Napasti ga pa mora takrat, ko lovec ne stoji na e5. Zato se črni lahko uspešneje brani:

1. c3—c4 Lh2—e5
2. Kh7—g7 b5—b4!
3. c4—c5? Le5xf6+!
4. g5xf6 d6xc5

in črni dobi.

Belemu manjka poteza. Kaj pa, če bi začeli prav rafinirano? Torej:

1. Kh7—h6!!

Beli kralj grozi preko h5 uteči iz ranjke. Poteza črnega:

1. — — — Lh2—e5

je izsiljena. Sedaj šele gre beli kralj na svojo pravo polje:

2. Kh6—g7!

Črni seveda ne sme vzeti dama. Lovec čaka naprej:

2. — — — Le5—h2!

Sedaj pride napad c-kmeta:

3. c3—c4

Na žalost si še sedaj črni lahko izbere potezo b5xc4 ali pa b5—b4. Če vleče b5—b4, je vse v redu. Lovec ne stoji na e5. Ta koj torej bi odločilo c4—c5! Pravilno je torej:

3. — — — b5xc4

Ce nato beli vzame kmeta, odgovori črni Lh2—e5 in beli igro izgubi.

Rešitev te vražje študije vsebuje še eno veliko fineso. Predno beli vzame c-kmeta, mora se igrati:

4. c4—c5!!

da spravi lovca na kritično polje. Črni nima druge poteze kot:

4. — — — Lh2xc5

na kar sledi:

5. b3xc4

To je odločitev. Črni lovec ne sme več čakati. Na 5. — — — Le5—h2 pride

6. c4—c5! Črni mora vzeti damo:

5. — — — Le5xf6
6. g5xf6 Ke8—d7
7. Kg7xf8 Kd7—e6
8. Kf8—g7 in beli dobi ali pa

6. — — — Tf8—h8
7. Kg7xf8 Ke8—f8
8. Kh8—h7 Kf8—e8

9. Kh7—g7 in beli dobi.

To je Réti! Kdo drugi bi si izmislil kaj takega. Igra s težkimi figurami in vendar igra finih manevrov s kmeti. Zares mojstrsko delo!

Po zadnjih vestih dr. Aljohin ne bo igral v Karlovih Varih. Kaj ga je premotilo, da je odpovedal, ni znano. Najbrže mu je stvar prenevarna. Svetovni prvak mora biti prvi. To pa bo v Karlovih Varih zelo, zelo težko.

»Jutro« si je zasiguralo intenzivno poročanje z bojišč. Prof. dr. Astaloš, znani jugoslovanski mojster bo vsak tretji dan izbrano poročalo o dogodkih turnirja. Naša rubrika bo kot običajno vsako nedeljo izhajala naprej.

Kino

Boksanje ni čisto brez nevarnosti

Napisal Richard Arlen

Priljubljeni Paramountov igralec Richard Arlen je nedavno tega dovršil film, v katerem je igral vlogo mladega boksarja.

Vem, da ljudje pri boksaških bojih radi zmagujejo z glavami, ker jih lahko za blufje.

Najbolj razširjeni so trije nazori:

1. v filmu se nikoli zares ne boksa;
2. zvezdniki se nikoli ne pojavi v areni; namestu njega se boksa njegov namestnik, statist ali dvojniki;
3. protivnik se vobče ne bori, ampak se samo tako dela, ker dobro ve, da ne bi dobil niti belica, če bi si zvezdnika le preveč »privoščil«.

Ce bi bilo vse to res, bi res ne mogel razumeti, kje sem te iztaknil oteklino na licu, podplutbo pod očesom in na kak način sem si izpahnil roko.

Ravno sem bil namreč dovršil film, ki ga je režiral William A. Wellmans — nepozabni režiser Paramountovega filma Wings, v katerem nastopim kot mlad boksar in zmagam nad protivnikom. Ta prizor je višek filma. Za nasprotnika so mi izbrali Charlesa Sullivana, profesionalnega boksarja lahke teže.

Šest tednov sem imel časa, da se pripravim za boj. Treniral sem, kakor da bi mi bilo šlo za to, da postanem svetovni prvak. Moj partner pri treningu je bil Nate Slott, nekdanji trener prvaka lahke teže Bennyja Leonarda.

Moj veliki boj so vrtil nazadnje. Prva in druga runda nista bili nič posebnega. V tretji rundi sem dobil podplutbo pod očesom: Sullivan me je bil z vso silo sunil z levico pod oči. Roko sem si izpahnil že nekaj sekund kasneje: udaril sem Sullivana tako močno, da sem ga spravil na tla.

Jaz za svojo osebo sem tedaj preverjen, da tudi v filmu boksanje ni kar tako. Toda ljudje, ki hočejo vse kritizirati, trde vse eno: »Boksanje v filmu je samo sleparija.«

na to, da si v Nici še zajtrka ne bo mogel plačati... Razen če... Saj ne bi bilo privikrat!

Sopotnica se je bila naslonila nazaj. Obhajalo ga je, kakor da sliši njeno tiho sopenje. Bližina človeka, ki si ga ne moreš ogledati, ti časih čudno pritiska na živce.

»Če to ni zanikarnost, je izpregovoril. »Oddelek prvega razreda brez luči! Madame se gotovo ne počuti dobro v temi?«

»Narobe,« je odvrnila. »Domišljam si, da sem sama, in to mi prija.«

Lepše ni bilo moči povedati, naj jo pusti pri miru. Toda njen glas ga je presunil kakor spomin. Kje ga je bil že slišal?

»Vendar,« je dejal. »Človek nikoli ne ve, kdo pride in prisede.«

»Ne bojim se. Toliko strašnega je šlo mimo mene, da me je strah minil.«

Svetiljka na majhni postaji, mimo katere je zletel ekspres, je vrgla nagel žarek na njeno grlo. Niz biserov je šinil neznancu v oči.

»Trideset tisoč med brati!« ga je izpreletelo. »O, Gospod, kakor nalašč... Samo to pot še in nikoli več!«

Po bliskovito si je zasnoval načrt. Kramljala sta. Čez čas je poprosila:

Laglje je protivnika zboksati na tla kakor pa tem kritičnim ljudem dopovedati, da so v zmoti. Zakaj zelo verjetno je, da jih ne bi niti s podplutim očesom, niti z zateklim obrazom, niti z izpahnjeno roko popolnoma prepričal.

Proti temu se seveda ni moči boriti.

Val Lewton:

Souvenir

Nalpešji dokaz, da ima film že za seboj razvojni stadij, nam daje dejstvo, da imajo v Hollywoodu že muzej z vsakovrstnimi rekviziti in spomini na minule čase.

Ta muzej je osnoval Harry Crocker, bivši Chaplinov pomožni režiser. Plača 25 centov, za kar lahko občuduješ; Ben Hurov dirkalni voz, Chaplinove solne, »Železno devico« iz »Notredamskega zvonarja«, umetnega metulja, ki je letal nad ljubavnim parom v »Starem Heidelbergu«, razkošne uniforme, kostume vseh časov, kopja, meče, sablje, propelerje iz »Wingsa«, modele ladij in druge stvari, ki vse sodijo tako ali tako v zgodovino filma.

Druga zanimivost te vrste je biro Cecilia B. de Milla, ki se nahaja v posebnih zgradbi, sezidani zanj in za njegov štab na zemljišču M. G. M. Tu vidiš v steklenih omarah in stenah najrazličnejše predmete, ki so kdaj igrali zanimivo vlogo v Millovih filmih. Najzanimivejša stvar v tem muzeju je brez dvoma varnostna kovinska srajca, ki jo je nosil v prvem svojem filmu pod režijo Cecilia B. de Milla znameniti igralec, zdaj že davno pokojni Wallace Reid, ki je pred nekaj leti umrl tragične smrti. Tudi on sam je zbiral take stvari, srajca pa je pozneje prepustil de Milli.

Večina drugih znamenitih zvezd se zadovolji z manjšimi stvarmi, ki jih shranijo za spomin na prve dni svoje filmske kariere.

Lon Chaney na primer rabi še danes svojo prvo omarico za šminkanje. Služila mu je že v prvih filmih, počeni pri »The Miracle Man« pa do njegovega filma »West of Zanzibar« in vse kaže, da jo bo obdržal še nadalje. Norma Shearerjeva, ki se o njej pač ne more trditi, da bi bila čez mero sentimentalna, ima še zmerom shranjen svoj poletni klobuček, ki ga je nosila v dneh svojega delovanja v komedijah »Leather Pushers«. Takrat je bil njen partner Reginald Denny. Ta klobuček je Norma nedavno spet dala na glavo: kot Kathi v Lubitschevem filmu »Stari Heidelberg«.

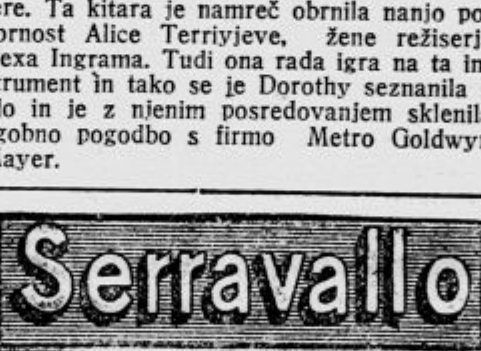
Ramon Novarro, ki je doživel svoj prvi uspeh v filmu »Ujetniki dvorca Zende«, ima še danes shranjeno sabljo, ki jo je nosil v onem filmu. Obeseno jo ima nad vrati v svoji delovni sobi; včas pa jo sname, kadar jo rabi za kak komad v svojem intimnem gledališču.

Williams Haines je obdržal za spomin na prve dni svojega filmanja samo — hlače. O teh hlačah kroži čudna zgodba. Ko je namreč Haines kot zmagovalec nekega filmskega natečaja prišel v Hollywood, je eden izmed gospodov filmskih direktorjev mislil, da nima dovolj »sex-appeala«, to je privlačne sile za drugi spol. Zato ga je odvel h krojaču in mu dal napraviti neke specialne hlače, ki naj bi zmanjšale omejenosti nedostatek. William Haines je imel uspeha, najbrže sicer ne zaradi hlač — ali praznoveren kakor je več ali manj vsak igralec, si je te hlače vendar shranil za spomin.

Joan Crawfordova ima pravzeto zbirko srebrnih pokalov: dobila jih je na raznih plesnih natečajih in pravi, da je popularnost, ki si jo je stekla s sodelovanjem na teh natečajih, mnogo doprinesla k njeni filmski popularnosti.

Bessie Love si je za spomin shranila listič, na katerem je sloveči režiser David Wark Griffith sporočil šefu biroja za angažmane, naj njeno ime zabeleži v seznam za gaže.

Racquel Torresova, ena izmed novjših zvezd, hrani za spomin komadič svoje poskusne šminke; Harry Ralph pa je del v okvir in obesil na steno svojega biroja prvi dolar, ki si ga je bil sam zaslužil. Dorothy Sebastianova ima spravljeno havajsko kitaro, ki ji je otvnila pot do filmske kariere. Ta kitara je namreč obrnila nanjo pozornost Alice Terryjeve, žene režiserja Rexa Ingrama. Tudi ona rada igra na instrument in tako se je Dorothy seznanila z njo in je z njenim posredovanjem sklenila ugodno pogodbo s firmo Metro Goldwyn Mayer.

Zeleznoto Chino-vina

povzroča izvrsten tek, pojačuje živce, popravlja kri ter se rekonvalescentom in slabokrvnim od zdravniških avtoritet zelo priporoča.

Izborni okus.

Cez 10.000 zdravniških priznanj. Dobi se po vseh lekarnah. 2235

Radio

Izvilleček iz programov

Nedelja, 28. julija.

LJUBLJANA 9.30: Prenos cerkovne glasbe. — 10: Poljedelstvo (inž. Černe). — 10.30: Spomini Čehova. (Izvajajo člani nar. gled.) — 11.30: Koncert radio-orkestra. — 15: Koncert kvarteta moškega pevskega zbora iz Krške vasi: 1. Vojak. 2. Napišnice. 3. Pantovske. Vmes citre in petje (Kilerle). — 17: Šaljivo štivo (Mišinski). — 20: Prenos koncerta z Unionskega vrta. — 22: Napoved časa in poročila.

Ponedeljek, 29. julija.

LJUBLJANA 12.30: Reprodukcijska glasba. — 13: Napoved časa, borzne vesti, reproducirana glasba. — 13.30: Novice iz dnevnikov. — 18: Koncert radio-orkestra. — 20: Vzgojensko predavanje. — 20.30: Koncert radio-kvarteta. — 22: Napoved časa in poročila.

ZAGREB 13.15: Reprodukcijska glasba. — 20.30: Večerni program. — BEOGRAD 12.45: Koncert radio-kvarteta. — 17.30: Popoldanski koncert. — 20.25: Pevski koncert. — 21.55: Poročila. — 22.05: Koncert radio-kvarteta. — 23.05: Reprodukcijska glasba. — PRAGA 16.30: Prenos koncerta iz Bratislave. — 19.05: Slovenski program iz Bratislave. — 20: Program iz Brna. — 21.30: Koncert Chopinovih skladb. — 22.20: Reprodukcijska glasba. — BRNO 16.30: Koncert iz Bratislave. — 17.45: Pevski koncert. — 19.05: Slovenski program iz Bratislave. — 20: Kabaretni večer. — VARŠAVA 16.40: Reprodukcijska glasba. — 20.30: Koncert solistov. — 22.45: Prenos koncerta iz Krakova. — DUNAJ 11: Popoldanski koncert. — 16: Koncert kvarteta. — 20: Skladbe za čelo in klavir. — 21.05: Poljuden koncert orkestra. — BERLIN 17: Koncert godbe na pihala. — 19.30: Zabaven večer. — 20.15: Prenos koncerta iz Frankfurt. — Godba za ples. — FRANKFURT 16.15: Prenos koncerta iz Stuttgart. — 20.15: Koncert radiofonke glasbe. — 22.15: Program z Seutgartia. — LANGENBERG 17.35: Koncert komorne glasbe. — 20.15: Prenos koncerta iz Frankfurt. — 21.15: Kitajske himne in japonske pesni. — LAHKA GODBA. — STUTTGART 16.15: Popoldanski koncert. — 20.15: Prenos koncerta iz Frankfurt. — 23: Lahka glasba. — BUDIMPEŠTA 9.15: Koncert tria. — 12.05: Pevski in klavirski koncert. — 17.40: Koncert na citre. — 19.15: Ciganska godba. — 20.45: Orkestralni koncert madžarske glasbe. — 22.30: Lahka godba. — RIM 17.30: Popoldanski koncert. — 21: Dramski večer in koncert lahke glasbe. — LONDON 19.30: Koncert vojaške godbe. — 21: Komorna glasba. — Godba za ples. — STOCKHOLM 19.50: Instrumentalni in pevski koncert. — 22: Lahka godba.

Torek, 30. julija.

LJUBLJANA 12.30: Reprodukcijska glasba. — 13: Napoved časa, borzne vesti, reproducirana glasba. — 13.30: Novice iz dnevnikov. — 18: Koncert radio-orkestra. — 20: Slovenska literarna zgodovina. — 20.30: Veseli večer: O. Stanko igra na diatonsko harmoniko. Vmesne kupte poje g. Premelč. — 21.30: Koncert radio-orkestra. — 22: Napoved časa in poročila.

ZAGREB 13.15: Reprodukcijska glasba. — 17.30: Poljuden koncert radio-kvarteta. — BEOGRAD 12.45: Reprodukcijska glasba. — 17.55: Koncert radio-kvarteta. — PRAGA 16.30: Program iz Brna. — 19.05: Koncert iz Brna. — 20.20: Koncert tamburškega zbora. — 21: Violinski koncert. — 21.30: Klavirski koncert. — 22.20: Plesna godba. — BRNO 16.30: Otroški program. — 19.05: Orkestralni koncert. — 20.20: Klavirski koncert. — 20.40: Igra. — 21.15: Koncert lahke godbe. — 22.20: Prenos iz Prage. — VARŠAVA 18: Koncert solistov. — 19.20: Prenos koncerta iz Poznanja. — DUNAJ 11: Popoldanski koncert. — 16: Koncert orkestra. — 18: Klavirski in

Da uničite

molje, muhe, stenice, komarje in ostale insekte in njihovo zalego

uporabljajte

FLY-TOX

Sigurno delstvo! Prijetno diši!

Ne zamaže odela ne perila!

Dobi se v apotekah in drogerijah.

Zahtevajte originalen moder omoj z francoskim napisom.

Zastopstvo za Slovenijo:

dr. A. Kansky

kemična tovarna

LJUBLJANA

Gledališka ulica.

pevski koncert. — 19.20: Odkomki iz oper. — Koncert lahke godbe. — BERLIN 17: Klavirski koncert. — 17.30: Lahka godba. — 20: Koncert vojaške godbe. — 21: Koncert pevskega zbora in orkestra. — FRANKFURT 16.15: Popoldanski koncert orkestra. — 20.15: Courtelineove enodjanke. — Klavirski koncert. — LANGENBERG 17.35: Večerni koncert. — 20: Koncert otroškega pevskega zbora, solisti, recitacije. — STUTTGART 16.15: Koncert iz Frankfurt. — 21.30: Mlad avstrijski skladatelj. — 22.15: Reprodukcijska glasba. — BUDIMPEŠTA 9.15: Popoldanski koncert. — 18.30: Promenadni koncert. — 19.50: Bizetova opera »Carmen«. — Ciganska godba. — LONDON 19.30: Koncert balad. — 21.35: Mešan večer. — Godba za ples. — RIM 17.30: Popoldanski koncert. — 21: Spevlogra, orkestralni in zborovski koncert. — STOCKHOLM 19.45: Pevski koncert. — 20: Vojška godba. — 22.10: Lahka godba.

Preureditev ruske kapelice na Vršču

Za restavracijo ruske kapelice na Vršču so se par let zbirali darovi, da je kapelica doživela slovesnost, ki smo jo pred dnevi opisali. Sedaj naj sledi še izkaz prispevkov in izdatkov: L. 1927: Dr. E. Jenko-Grojerjeva Din 100.—, M. Kaminska 50.—, univ. prof. dr. S. Lapajne 100.—, Miškovski 100.—, K. Staničeva 2.—, od koncerta ge. Veljčke 566.70. Skupaj Din 918.70. L. 1928: Preostanek Din 918.70, univ. prof. dr. A. Blimovič 100.—, univ. prof. inž. D. Prost 100.—, nabrano po polk. N. Tkačevu 120.—, po polk. A. Popovu 100.—, po notarju dr. I. Grašču 836.95, Drž. odbor za ruske begunce 1000.—, Ruski predstavitelj V. Strandman za romanje h kapelici 300.—, Skupaj Din 3475.65.

Izdatki: za popravilo kapelice Din 2402.85 in romarski izdatki Din 260.50. Skupaj Din 2663.35. L. 1929: Preostanek Din 812.30, od koncertov g. G. Drige in sedmerih pevcev jesenjskega Scola v Jesenicah in Kranjski gori 2130.—, Okrajna blagajna za radovljiski okraj po prilaznem posredovanju g. J. Lavtizarja, župana v Kranjski gori 1000.—, dr. R. Vavpotič, sreški načelnik v Radovljici 100.—, R. Ozvald (Jesenice) 100.—, P. Robič (Bled) 100.—, I. Šešinec (Jesenice) 20.—, P. Paulin 10.—, Ljublj. podružnica Rus. Redč. križa 200.—, univ. prof. dr. P. Gričev 100.—, univ. prof. dr. A. Snel 100.—, univ. prof. dr. S. Lapajne 100.—, Slov. planinsko društvo 200.—, univ. prof. inž. D. Prost 50.—, N. N. 10.—, Skupaj Din 4755.50.

Izdatki: za popravilo kapelice: cement (700 kg po znižani ceni od tovarne v Melstrani) Din 364.—, druge potrebščine Din 864.50, delavcem Din 2863.50, pri to oltar Din 300.— in romarski izdatki (3 vožnje za pevce Din 94.50, 2 vena 80.—, trakovi 54.—, vozni 100.—, drugo 35.—), skupaj Din 363.50. Skupaj Din 4755.50.

Prebitek Din 276.80. Razen tega sta darovali deske v vrednosti nad 500 Din gg. J. Kofir (Kranjska gora) in dr. E. Rekar (Jesenice), nekaj pa g. I. Jalen (Radeč) in g. J. Černe (Kranjska gora). Brezplačno sta poslala deske g. I. Zerjav, po dom. Anja, in g. L. Zorec (Kranjska gora). Vožnjo dne 7. julija sta brezplačno opravila gg. D. Seifman in A. Černe (Kranjska gora). Za kapelico so prispevali: lastnoročno veliko sliko ga. E. Gorek in g. D. Kaškarov, g. G. Driza sliko in lučilo, g. A. Ousev veliko lučilo in žel. blagajno, g. G. Golovkin lučilo, ga. O. Markova net. polk. Padelev-Sabakin slike na prtu. Ga. T. dr. Jenkova, Ruska Matica, podružnica Novi Sad in ruski črniki na Jesenicah so prispevali vence na grob. Kranjska Industri. družba je darovala zvon v

Kraljestvo mode

Elegantni klobuki

Moda klobukov je med vsemi modnimi strokami pravzaprav najbolj nepreračunljiva ter se ne ozira prav nič na sezone, temveč odkriva svoje nove tvorbe čisto sama za sebe. Sploh ni bolj svojevredne mode, kakor je ta, ker vemo, da smo nosili slammike že meseca februarja, sedaj v pasjih dneh pa nosimo klobučevnate pokrivala in slammike je sedaj čisto neaktualen. Misel na modo klobučevnatih pokrival vzbuja vedno strah, da gre zopet za šablonsko linijo in za nekako uniformiranje. To pa letos sigurno ni nevarno, ker pri novih tvorbah, pa če že gre za promenado, za popoldne ali pa celo za večer, moramo vedno govoriti o izrednem bogastvu idej in raznolikosti.

Širokopotezna moda klobukov gre tako daleč, da se celo velikost oblik ne drži gotovih pravil, temveč so prav tako priljubljene ozko se prilagajajoče fazone, kakor napol široki klobuki, poleg tega pa tudi oblike s popolnoma širokimi okraji, ki spominjajo na nekdanje florentince. Ne glede na to pa vidimo zopet male turbanne, ki tesno obkrožajo obraz in so pomembni zlasti za večerno modro.

Barva klobuka se strinja s barvo obleke, vendar ji pa ni enaka, ker letos smatramo za popolnoma neelegantno, če sta klobuk in obleka preveč enaka — nasprotno pa skušamo dati garderobi s nežnimi odtenki interesantno koloristično noto in bo ta tedenska najbrže prevladovala še tudi jeseni. Seveda pa moramo pri tem postopati najsubtilnejšim okusom, da dosežemo modne zahteve.

Razvrstitev barv, ki smo o nji pravkar govorili, se izraža n. pr. tako, da k rjavemu sportnemu kostumu ne izvolimo niti enakobarvnega niti svetlo — belega klobuka, temveč le kak odgovarjajoč odtenek dotične barve, ki se potem ponavlja v kak drugi toaletni podrobnosti, kakor bi hoteli namenoma motivirati to barvno neenakomernost. Tako n. pr. spravimo v sklad klobuk, čevlje in torbico ali pa klobuk, šal in rokavice, kakor tudi klobuk in kravato pri sportnih oblekah.

Nova moda sledi samo v toliko gotovemu principu, ker zahteva enostavnost za potovanje in sport in pa aparne linije za popoldne in večer. Da ilustriramo to tendenco, opozarjamo na skice naše slike.

Največje zanimanje vzbuja vedno klobuk, ki pride v poštev za navadne promenade in tudi za sportne prilike, ker ga lahko rabimo tako pogosto, da nam mora v resnici dobro pristojati, da se ga ne navečimo. Da pa to obliko uveljavimo popolnoma, pustimo klobuk negarniran tako, da govori le fazona sama za sebe. Čeprav je

torej pri promenadni klobuku pravilo, da je brez vsega nakita, vendar ga semintja okrasimo s kako iglo, emblemom ali podobno drobnarijo. Tako n. pr. vidimo na naši srednji skici klobučevnate klobuk s mehkim valovitim robom. Pri avtomobilskih voznjakh ga okrasimo s kovinastim avtomobilom, ki se ponavlja tudi na reverlji ranglana.

V dežju nosimo k visoko zapetemu dežnemu plašču originalen, spredaj navzgor zadaj pa navzdol zavijan klobuk, ki ga vidimo na zadnji skici.

Popoldanski klobuk je navadno širokokrajen in iz svetle klobučevne, ki se v barvi strinja s barvo potiskane obleke. Lahko je popolnoma negarniran, vendar mu pa damo s pisanimi aplikacijami iz istega vzorčastega blaga kakor je obleka prav apartno noto.

V večerni modi prevladuje popolnoma turban, ki je lahko iz klobučevne, kakor tudi kombiniran iz svile in klobučevne, pogosto je pa tudi narejen iz same svile. Značilen je zlasti za to, ker ga nosimo po strani in tako, da je čelo kolikor mogoče prosto.

Zanimiva novost večerne mode je tudi pajčolan preko obraza. Navadno je iz popolnoma tenkega tula in ima samo ob robu rahel ornament iz tankih niti tako, da ne moti linij obraza, kakor pajčolani v velikim vzorci, ki smo jih nekdanj nosili (slika prva).

Camping

Camping je nova krilatica sporta, camping je popolna ločitve od vsakdanjosti, camping je stremljenje k svobodi, camping je popolna emancipacija, camping je torej šik in zadnji kilc mode! Ni nam več do te-

»Z Bogom, Olga Nikolajevna!«
Biserna ogrlica je tiho zdrknila zraven ne na blazino.

Vrata oddelka so se zaprla. Toda v trenutku, ko je stopil Stanislav Petrovič na hodnik, mu je prišel naproti obrt človek s trdim, ostrim pogledom: »V ime zakona!...«

Gospod z umetno brado mu je molče pomolil roke naproti.

A. Frank:

Prva ljubezen

Miklavžku je bilo šele osem let, ko je že spoznal, da je možno uživati na zemlji nebesa in hkrati pekel.

V drugi razred ljudske šole je hodil in šola je bila zanj cilj vseh želja.

Vsako jutro, ko se je prebudil, je bila njegova prva misel: »Videl jo bom!« Misli je na svojo učiteljico. In sladka tesnoba ga je obšla...

Ime ji je bilo Mira. S tem blaglasnim imenom se je bila vtihtopila v Miklavžkovo srce, zakaj tako lepega ni bil še nikoli slišal. V kraju, kjer je živel, so bile vse ženske Micke, Tončke, Pepce itd., le Mire ni bilo nobene.

»Videl jo bom!« — tako si je obetal spotoma, ko je stopal v šolo. Štiri ure

je smel vsak dan prebiti v njeni bližini. Sedel je v tretji klopi in neprestano strmел vanjo. Časih si je zaželel, da bi vsaj enkrat bolj resno govorila z njim, ne zmerom tako, kakor da govori z otrokom. Pazil je, da je ni nikoli ujezil, zakaj umreti bi mu bilo, če bi ga bila oštela. Ko je bilo pouka konec, so se otroci veselo razhiteli, samo Miklavžek je zamišljen stopal svojo pot proti domu. Iskal je samote in sanjnil o gospodični Miri.

»Joj, kako lepe oči ima — in njene roke so bele ko sneg!« Če se je zgodilo, da jo je iznenada srečal na cesti, mu je kar dih zastal in njegovo malo srcece je jelo nemirno utripati. Vsak dan jo je imel rajši. O, stebel bi se bil zanj, čeprav z dimnikarjem, katerega se je sicer strašno bal.

Tako so minuli meseci. Neko soboto se je gospodična Mira napovedala Miklavžkovi mamici, da pride drugi dan v poset. Miklavžku se je od veselja zvrtilo v glavi. »Prišla bo... Samo jaz jo bom videl in nikogar izmed mojih tovarišev ne bo blizu!«

V nedeljo popoldne je prišla gospodična Mira. Miklavžek ji je z žarečimi lici sedel nasproti. Bil je neizmerno srečen, da ji je smel od blizu gledati v lepi obraz. Gospodična Mira je prijazno z-

V radostnem pričakovanju

veselega dogodka si pripravlja gospa Mica vse potrebno. Povoji, pleničke, čepice, vse je že pripravljeno za novorojenčka, kar je duhteče in snežnobelo opral

Schicht
RADION

ga, da bi stanovali v prvovrstnem hotelu, temveč le popotujemo in vozimo seboj s melim sportnim vozikom šotor za prenočevanje, odeje in najpotrebnejše toaletne potrebščine v malem necesairu ali nahrbtniku in kuhamo sami seveda na samovarju in nikdar ne pozabimo na — gramofon.

Predvsem pa skrbimo za pripravno obleko: to je seveda tipična obleka za camping, ki je po svojem kroju v prvi vrsti praktična in zato tudi segamo navadno po jumperju. Našiti žepi in mična ruta namesto ovratnika so izredno šik. Krilo naj bo dosti široko, da nas ne ovira pri gibanju. Vode ne prepuščajoče a tanko blago, n. pr. fin burberry — je prav prikladno, rabimo pa večkrat tudi tanko inpregirano platno.

Obleka in perilo obenem

Tudi to je krilatica najnovejše mode in zlasti v pasjih dneh bomo rabili dosti takih modelov. Seveda prihaja ta tenčica v poštev skoro samo v sportni garderobi in bo

imela tu tudi svoj največji uspeh. Njena značilnost je ta, da podaljšamo bluzo tako, da je kakor kombinacija s hlačami (slika na levi). Če k temu svojevrstnemu modelu obledoemo krilo, dobi karakter vsake druge preproste bluze, ki je prevezana s svilen pentljo. H krilu in bluzi nosimo seveda skoraj vedno tudi lopico iz istega materiala kakor krilo, in tako dobimo nov sportni kostum, ki k njemu ne rabimo nobenega perila.

Zdravstvo

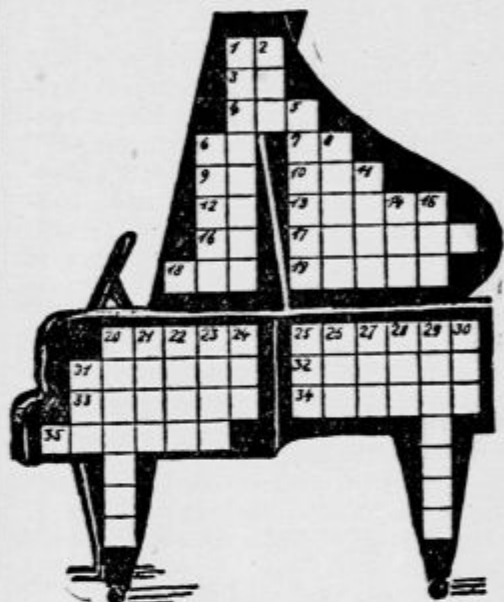
Zdravniška posvetovalnica

G. P. B. v K. Brezov sok res uživa med ljudstvom glas, da pospešuje rast las in da dela kožo lepo in gladko, žal pa medicina o tem nič ne ve. Običajno je to lepoto sestavljeno iz 600 gramov brezovega izcedka, 400 gr alkohola in 1 gr rožnega olja. — G. D. R. v P. P. Komarji, brenciji in poobna nadloga prepilijo kožo in spuste v rano poseben sok, ki ima namen ohraniti kri nestrjeno, torej tako, da jo more posesati. Ta sok potem skeli, sri in peče in dela melurje in otekline. Bogue kolike pomoči zoper te vbojlate in zatrovke ne nudi nobeno zdravilo. Uporabljajo amoniakovec, s katerim orose oči. Tudi mentilni kraljoni utešijo nekoliko bolečine. Precej razširjeno je nadalje sledeče mazilo: trdega parafina 10 delov, tekočega 10, lanolina 5, cedrovega olja 3, mentola 0,5, kumarina 0,1. — G. A. V. v R. Kinin ne odpravlja peg, pač pa jih v lahkih primerih lahko prepreči. Zahtevano mazilo sestoji iz 2 gr solnoliskega kinina, 40 gr lojevca in prav

toliko cinkovega oksida in 30—50 gr glicerina. Pred uporabo je treba mažo dobro pretresti in premešati. — G. P. K. v N. S. Vazelin tako kakor s katerikoli primesmi je kot sredstvo proti »volku«, odrgnjenju nog itd. povsem neuporaben. Za to si nabavite sledeče mazilo: salicilne kisline 2 gr, benzojeve kisline 1 gr, olja 100 gramov. Mazilo si daste lahko napraviti v lekarni, kjer pa itak v približno enaki sestavi dobite tako mažo. — G. V. Š. v P. Zaradi splošne slabotnosti tudi otroci nimajo nikoli vročine 39° C. Stopnjevanih temperatur iz živčno-centralnih vzrokov je izredno malo, tako da je vedno treba iskati drugih. — G. B. G. v K. Tudi utrujenje možgan po težkem duševnem delu temelji po vsem, kar vemo, na nakopičevanju kislin, predvsem fosforove kisline v tkanih. — G. I. K. v Zg. C. Mnogo železnatih preparatov barva zobe; druge okvare pa jim ne prizadene. Zato jemljejo nekateri bolniki tako zdravilo tako, da jih po stekleni cevki vsrkavajo in si še takoj izplakujejo ustno votlino. Kaj je vzrok vaši slabokrvnosti, brez osebne zdravniške preiskave ni moči povedati. Zdravila lahko jemljete, čeudežev od samih zdravil pa ne pričakujte. — Navedena »zdravila« ne poznamo. Če je od ministrstva pripušeno k prodaji, menda ne bo škodljivo. — G. R. B. v M. Kaj naj bo to »suhlo potenje«, ne moremo uganiti. Uporabljajte 1 % salicilov ali resocinov spirit in si namažite z njim lasišče, eventualno kako žvepleno mažo. — G. M. T. v V. v S. Strupenih rib v naših sladkih vodah ni, pač pa že naše morje ni brez njih. Kar se tiče mesa, je meso naših mren v dresti nevižito in povzroča pri občutljivih ljudeh kolike in diarejo. Ikre njihove celo v taki meri, da jih pač lahko imenujemo strupene. Za sprijeno ribje meso, o katerem vemo, da se posebno lahko razkaja, velja isto, kar o pokvarjenem mesu sploh. Zastrupljenja z njim so zastrupljenja z razpadninami beljakovin, s ptomaini in sličnimi produkti. — G. G. V. v D. Dermatol velja za nestrupen prah in se uporablja kot izsuševalno sredstvo na močno izločevalo iz ranah. Izsuševa jih res, tvori pa z izcedki neprodorno skorjo, tako da zabranjuje nadaljnji sekret pod nio izstop na zunan. Zato ga danes samo v izjemnih primerih uporabljajo in to vedno ob primerni kontroli. — G. F. R. v D. D. Strelodovo varstvo pred strelo je relativno jako majhno, vsekakor pa mnogo manjše, kakor se to vobče misli. Če je pa strelodov znamenjar, tako da ne prevaja dobro, celo zvišuje nevarnost. Redke primere izvzeto, ljudje, ki jih strela ne zadene do smrti, prebudivši se iz omame, sploh ne vedo, da so bili opaženi. (Zato stara resnica: »Blisk, ki si ga videl, ti ničesar ne stori!«) Smrt nastopi zbog ohromitve d'halnega centra v podaljšanem mozgu, mnogokrat pa seveda zaradi drugih težkih okvar, raztrganj notranjih organov, opeklin itd. — Ker smatramo, da gre v mnogih primerih za zadušenje, poskušamo omamljence oživiti z umetnim, dolgotrajno izvednim dihanjem, ki seveda v primerih samega šoka spravi bolnika k življenju, kjer so pa druge težke okvare, ne more ničesar pomagati. — G. B. F. v Š. P. I. Odgovor nalžete deloma v odgovoru pred vašim. Nauestost je, kakor cenimo po dolžini bliskov mnogo milijonov voltov, po izvršenem »delu« pa sto tisoč in več amperov. — Po nemških statistikah pride približno en primer smrti zbog strele na 60.000 drugih smrtnih primerov. — G. A. K. v Z. Stavbo ste dobili: tudi zbog pika ene same čebele ali ose so ljudje že umrli, in sicer na šoku, kakor si to razlagamo. V nekaj primerih je smrt podprla izredno občutljivost za strup. (I) pikih v ustih, povzročivši težke in nagle otekline in kot njih posledico navadno zažusenje, ne govorimo. Ti primeri niso tako izredno redki. — G. I. T. v Š. L. Da je otrok dobil ekcem od očalnih peciljev je čisto verjetno. Posebno slabokrvni in škrožložni otroci k temu obolenju naklanjajo. Gmiste mu take zvana

ženska očala z ravnimi, nezakodranimi ali celo napol zavitiimi pecilji, katerih konce lahko tudi ovijete z vato. Proti ekcemu inotiol. Dokler ni izdavljen, naj otrok ne nosi očal.

Križanka „Klavr“

Vodoravno: 1. Vprašalnica. 3. Nota. 4. Dalmatinski otok. 6. Kemični znak za element. 7. Kemični znak za lahko kovino. 9. Medmet. 10. Naselbina. 12. Nikalnica. 13. Veliko glasbeno delo. 16. Predlog. 17. Angleški otok v Antilemskem morju. 18. Bosanska reka. 19. Napev. 20. Skakalec. 25. Glasbilo. 31. Mesto v južni Italiji. 32. Weberjeva opera. 33. Slovenski skladatelj. 34. Srbska reka. 35. Del omare.

Navpično: 1. Slovenska opera. 2. Islandski fjord. 5. Skladba. 6. Massenotova opera. 8. Zmes gline in apnenca. 11. Povratni zaimek. 14. Bivališče blaženih. 15. Turški mogotec. 20. Pridrevnik, ki označuje sodobno glasbo. 21. Poslovni prostor. 22. Del telesa. 23. Skupina atomov, po kateri ima vinski cvet svoje drugo ime. 24. Slovenski pianist. 25. Krajevni prislov. 26. Stevnik. 27. Nota. 28. Papiga. 29. Velik sportni prostor. 30. Osebnii zaimek. 31. Vlado.

Rešitev križanke »Goba«

Vodoravno: 1. Sali; 5. rk; 7. rok; 8. sem; 11. Nioba; 13. Apolon; 16. zi; 17. sod; 18. Rem; 19. nos; 21. oko; 24. Sora; 25. ara; 28. dolg; 29. slika; 32. Sokrat; 33. Ortler; 39. skala; 40. oba; 41. Ob; 43. tri; 44. iz; 46. volna; 48. nos; 50. post; 51. lov; 54. Alah; 56. Aš; 57. Eros; 61. Lisip; 63. Sava; 64. ara; 66. gora; 69. kol.

Navpično: 2. Arad; 3. lo; 4. Ikar; 6. kos; 8. sam; 9. el; 10. monolit; 11. Nika; 12. bob; 15. Norge; 16. so; 20. sa; 22. ov; 23. frisa; 24. so; 26. al; 27. ako; 33. oko; 34. tla; 36. la; 38. Robinson; 41. Orlov; 42. sin; 43. top; 45. Zola; 47. ata; 49. sol; 52. va; 55. ha; 57. ris; 59. osa; 60. svira; 62. para; 65. Poe; 67. ro; 68. al.

1000 dinarjev

Vam plačam, ako Vam Vaših bradavic, kurjih očes

rožne kože, otisčancev v 3 dneh ne odpravi brez bolečin in opasnosti in brez noža korenine zatirajoči Riabalzam. — Zdravniška priporočila. Dr. Cyraus B. Dunal, piše: Sem z Riabalzam-om zadovoljen, pošljite še nadalje 20 lončkov, ki jih hočem uporabiti pri svojih pacientih. Cena z garancijskim pismom Din 9, 3 lončki 18 Din, 6 lončkov 32 Din. —

DR. NIC. KEMENY

Košice (Kaschau) — poštni predal 12/L 53, Celkocinov. 8895-9

užaljen da nikoli tega. Še vzeti je ni hotel, dokler ga ni mama strljav sunila v rebra. »Nu, zdaj se pa lepo zahvali gospodični,« mu je velela, ko je že držal čokolado v rokah. Zajecjal je nekaj in nato zbežal na vrt. Mati je skomignila z rameni: »Ne vemi, kaj mu je. Najbrže se je preveč razveselil!«

Tisti večer se je Miklavžek pozno vrnil pod domačo streho. Oči so mu bile zatekle od solz. Na vrtu, tam za plotom, pa je ležala lepo zavita tablica čokolade...

Čez nekaj dni se je Miklavžek spet pomiril in njegovo mlado srcece je še bolj vzplamerelo. Saj ga je gospodična Mira vendarle odklikovala pred drugimi: in tako lepa je bila, č! lepša od vseh drugih ljudi na svetu!

Blizal se je konec šolskega leta in Miklavžek se je bal trenutka, ko se bo moral ločiti od ljubljene gospodične.

Pisali so zadnjo računsko nalogo. Zaredela otroška liceca so se globoko sklanjala nad zvezki. Vsi so se trudili, da bi čim boljše napravili nalogo, samo Miklavžek ni računal. Nepremično je sedel na svojem prostoru in opazoval gospodično Miro. Gospodična ga je večkrat očitaloče pogledala, toda Miklavžek ni ubogal. Naposled je bilo tudi njej dovolj. Molče je pristopila k dečku in tedaj je

Miklavžek začutil z desne in leve čudno vročino. Ves razred se je zagrohotal.

Miklavžka sta zausnici izreznili. V neizmerni zadregi je hitel s pišanjem in komaj zadrževal solze, dokler se mu niso naposled vendarle ulile.

»Udarila me je... in tako rad sem jo imel!... Nič več je ne maram... sovrážim jo!« Tako je divjalo v Miklavžkovem srcu.

Od tistih dob ni več občudoval in ljubil gospodične Mire.

Vse je minulo, v Miklavžkovem srcu je ostalo samo še veliko razočaranje. Zdaj je Miklavžek že velik mož, brado nosi in dekleta riše; a vendar se še mnogokrat spominja svoje prve ljubezni in prvih srčnih ran...

Kinofilm

Vaših otrok

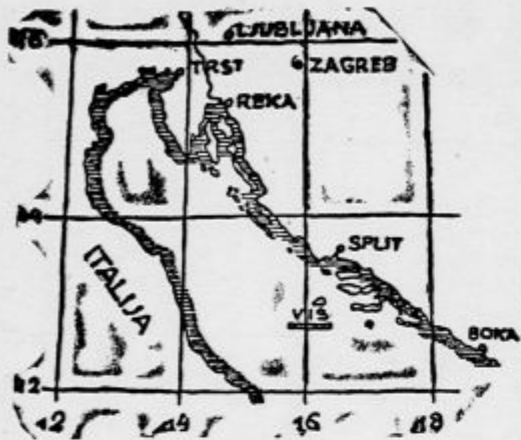
živih, polnih kretenj in življenja. Vaš lasten film in Vaših prijateljev — ali Vas to ne mika?

Kinematografiranje je zelo lahko in ni predragot. Pustite si ga predvajati v naši trgovini. Zahtevajte naš najnovejši cenik Maj 1929!

DROGERIJA GREGORIČ, LJUBLJANA Prešernova 5.

Tri dni na Visu

Kadar grem na morje, sem vedno žalosten naše dolenjske proge, ki nudi mnogo uživanja na krajše razdalje, toda bore malo, ako jo je treba prevoziti tja do Karlovca. Toda za Slovenijo je ta zveza nekako oficijelna in skoraj bi ne bilo prav, če bi se ji hotel človek umakniti preko Zidanega mosta in Zagreba. V najugodnejšem primeru traja ta vožnja 5 ur 10 minut, kar je mnogo preveč, če se pomisli, da imajo potniki za Split še skoraj 12 ur vožnje pred seboj. Toda, dokler ne bomo imeli zveze preko Kočevja in Moravic v tem pogledu najbrže ne bo dalo mnogo spremeniti.

Torej dobro! Ob 4. popoldne odpušča iz Ljubljane in malo po 9. zvečer si v Karlovcu. Že takoj, ko prekorači Kolpo, opaziš, da si bližje Zagreba nego Ljubljani. V vlak vstopajo družbe, ki le semintja izrečejo kakšno domačo, sicer pa rajše kritično v nemščini. Karlovec sam za potnika ni ravno gostoljuben. Moj račun se je glasil na dva malinovca, čašo piva in dve razglednici, kar je vrglo rec i piši edenindvajset dinarjev. Ko sem se vračal, v Karlovcu nisem imel stroškov. Mislim, da ima tamkaj vsakdo take skušnje...

Tudi sicer mi Karlovec ni ostal v najlepšem spominu. Brzovlaj, ki prihaja iz Zagreba in sprejema potnike iz Slovenije za Split, je običajno tako natrpan, da je treba dolgo moledovati, dokler se človek lahko stisne

na pol sedeža

In v tej pozi počaka zgodnjega jutra, ki nas pozdravlja nekako na Zrmanji planini. Pot do tja vodi preko romantične Like, ki je vsa prelestna v mesečini. Gospič in Oračac spita in le naši vrli železničarji imajo polne roke posla, da nas opremijo za dolgo in naporno vožnjo preko visoke planine.

Ko prispemo preko dveh krasnih novih mostov v Knin, je že sonce visoko na nebu. Iz vagonov silijo zaspani obrazi in vse hiti po vodo, da si osveži vid in pozabi na trudno noč. Vlak gre dalje in v Petkovcu nas ločijo od vagonov, ki gredo nazdol v šibeniško luko.

Kmalu za Labinom se nam odpre prvi pogled na splitski zaliv,

ki se sveti v jutranjih žarkih. Čimbolj se spuščamo k obali, tem lepša je okolica, tem močnejša je divna morská gladina pod nami. Ob obali se vrste drug za drugim starodavni Kašteli, vsi v zelenju in belih vilah med njimi Mimo Solina v ostrem zavoju okoli zaliva in kmalu nas vleče stroj med mestnimi hišami. Še par posklovov po kretinah in evo nas na postaji v Splitu. Če bi iz ozadja ne bliskalo močnega morja in nas ne pozdravljali dimniki številnih parnikov, bi človek ne verjel, da je dospel na kolodvor najlepše luke v Dalmaciji.

«Ca je Londra kontra Splitu gradue je dobra prislovica, toda glede kolodvorskega poslojaja nikakor ne drži. Nadejamo se, da bodo dohodki našega tujkega prometa pomagali zgraditi na tujko-prometno važnih točkah

reprezentativne zgradbe,

ki bodo omogočile tujcu orientacijo, ugoden odhod in vse, kar si želi razvajeni tujec. Sreča je, če ima človek znanca na kolodvoru, ki mu preskrbi prenos priljage na parnik in ga udobno povede na hladilen požirek v sredo mesta. Meni se je godilo tako in zato nisem v polni meri občutil, koliko raznih skrbi čaka uboga potnika na splitski postaji, če hoče še istega dne nadaljevati pot po Jadranu.

Pot me vede na Vis in parnik odhaja ob 14.15, torej časa dovolj, da se ozrem malo po mestnih ulicah. Živo kakor v panju vsepovsod; na obali prodajalci sadja in zelenjave, po ulicah otočani in tujci, ki nabavljajo vse mogoče. Nad vsemi pa pekoče jadransko sonce, ki nima usmiljenja z nikomer. Ko sem si za silo privezal dušo in obral par prometnejših ulic, mi je že zopet tekel znoj po licu. Izbral sem najpametnejšo rešitev in se namenil v valove. V penzi Split, 20 minut iz mesta! Hotel ima svoje kopališče, obdano s krasnim borovim gajem. Kdor želi samo solca, kdor želi samo sence, kdor želi vožnje po morju ali prijetne zabave v palmovih gajih okoli hotela, pride v polni meri na svoj račun. Lastnika poznata okus gosta in vsakdo je postrežen, da nerad zapušta to krasno urejeno postajanko.

Kdor ima ure štete, ne sme biti sentimentalni! Zato je treba v vsel naglasi zopet na avto in v pristanišče. Paviljon, v katerem se prodajajo vozovnice, je oblegan. Tudi tukaj mora biti človek kakor maček, da si pravočasno pribori listek. Stražniki so nekako liberalni; menda jim je prevročje, da bi razen prisotnosti opravljali še kakšno službo. Ker sem imel na tej poti večkrat srečo, me tudi pri paviljonu »Jadranske plovidbe« ni zapustila. Dobili sem čel listek II. razreda za komizu na otoku Visu. Še 5 minut in na »Senj« se je polagoma odmaknil ob breza!

Ob tel uri odhaja iz Splita več parnikov, tako da človek sprva nima vtisa, da je na morju. Od leve in desne te spremljajo dve na parnikih in šele polagoma se

obračajo vsak v svojo smer. Le s enim lo režemo skoraj vstric po zelenih valovih. »Kvarner« — na Hvar in Korčulo! Kapitan mi je s ponosom zatrijeval, da je »Senj« hitrejši

In še ni nikdar zaostal. Toda danes — na lastne oči sem videl — nas je »Kvarner« sredi poti do Hvara pustil za seboj; pojasnila nisem dobil pravega. Rekli so, da je izjema.

Med otokoma Bračom in Šoltanom je ležalo med vojno široko polje min; na vsakem zasebnem brodu je potoval mornariški častnik, ki je spremljal parnik preko smrti. Včasih tudi ni šlo, toda sedaj je že pozabljeno.

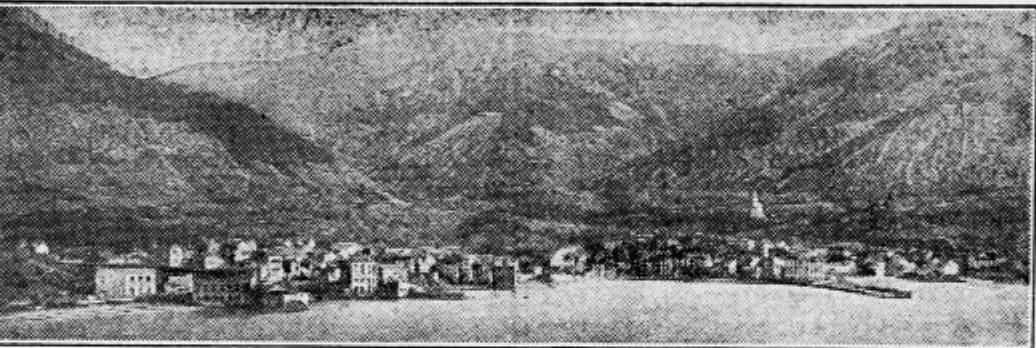
Na levi ostaja Hvar in naš čolnič plove v zloglasni

»viški kanal«

Že v Splitu so nam rekli, da bomo tamkal malo »plesali«. Plesanje na morju je gibanje v dveh smereh, in sicer od spredaj na zadaj ali od leve na desno, najlepši je kombiniran ples, ki ga »viška vrata« prireja svojim občudovalcem prav čisto. Saj bi ne bilo lepo, če bi ga ne bil deležen — tudi jaz! Res je zapihal sem od zapada dovolj močan »mistrak« in bele pene so nam vedno bolj stilele v »provo«. Čim bolj je ostajal Hvar za nami, tem veselejši je bil ples. Toda, o razočaranja med potniki! Kar zelenj so od jeze, glavobola in drugih slabosti in nič več ni veselega razgovora. Nemo zrejo v tla ali sede zatisnjenih oči in čakajo na — rešitev. Ker je pogled na te razočarane množice preveč žalosten in tudi nalezljiv, sem po nasvetu bolj izkušnih splezal poleg poveljnikove kajute in tamkal motril divji ples valov. Ker sem absolviral plesno točko, ki je trajala dobro uro, brez dražbe, mi je bila huda kazen prizanešana. Za drugimi pa so imeli mornarji v viškem pristanišču precej posla. Z voznim listkom so tudi ti stroški poravnali!

Vis

je glavno mesto istoimenskega otoka s približno 5000 prebivalci. Kraj leži v globokem zalivu, obdanem od skalnatih grebenov, po katerih čepa stare, sedaj izumrle avstrijske trdnjave. Pred lukó samo je mal otok s cerkvico in

Pogled na Komizo

mestnim pokopališčem, gosto zasejanim z vitkimi cipresami. V mestu je precej pravoslavnikov, ki so si zgradili že ličen božji hram. Iz mesta vodi strma gorska cesta na drugo stran otoka, v 18 km oddaljeno Komizo. Cesta se uporablja le za transporte iz notranjosti otoka v pristanišča in v skrajnih primerih namesto vodne ceste. Otok ima dva avtomobila, ki uživata na tej cesti velik ugled in menda še nista imela karambola. No, lastnih defektov jima pa tudi ne manjka! Najvišja točka otoka je

582 m visoki vrh Hum,

kjer je nameščena vojaška signalna postaja. Ravno v zadnjih treh mesecih opravlja zelo važno funkcijo.

Ob levem vходу v viško pristanišče stoji ogromen svetilnik, poleg njega pa zadnji brzovojni drog na kopnem, kar pomeni, da izginja tukaj brzovojna žica na morskó gladino. Kabel sega do 12 km oddaljenega Hvara, od tam pa dalje do Splita. Žal pa danes te dragocene zveze s kopnim ni mogoče uporabljati. Sedaj si 70 km oddaljeni otok Vis pomaga za najnovejše vesti s celine na ta način, da jih sprejema s signalne postaje na Humu. Ta postaja dobiva

vesti z reflektorji

iz Vele luke na Korčuli, ki je oddaljena 15 milj zračne proge. Velaluka dobiva vesti telefonično, ta pa po kablju iz Dubrovnika. Dubrovnik je ravno tako zvezan s Hvarom oziroma Splitom. Vsekakor pride ta način prenašanja v poštev le v res nujnih primerih. Druge brzovojke se prenašajo z rednim parni-

Otok Biševo pri Visu

kom, ki odhaja — razen enkrat — tedensko vsak dan, v Split in oddaja jo na tamošnji pošti. Kdor ima torej nujne posle, naj ne hodi na Vis!

Ker nam je premočni zapadnik zmešal želodce in so nekateri potniki kar demonstrativno zapuščali prijazni krov »Senja«, je uvidelvi kapitan odločil, da jo mahnejo v drugi smeri okoli otoka. Trajalo je sicer dobro uro dali, toda burni zapadnik nas ni imel več v oblasti. Divje romantično je skalovje ob jugovzhodni obali Visa in nikjer ni

videti naselbine. Nizko grmičevje in lepo ograjeni vinogradi kažejo, da se skriva nekeje skrbna človeška roka. Še par rtičev in pred nami leži druga največja naselbina na otoku, Komiza. Nasproti nje, kakšne 4 milje oddaljen leži samotni

otok Biševo s čudovito modro jamo,

ki je pri nas le pre malo poznamo. Tudi Komiza leži v globokem zalivu, ki jo čuva pred hudim morjem. Že od daleč opaziš, da cvete v mestu industrija. Tovarniški dimniki, velike enakomerne stavbe, vmes pa gosto nasejane hiše z ozkimi ulicami in stolno cerkvijo kakšnih 50 m nad mestom, tak je pogled na Komizo z morja. Prihod parnika je tamkaj dogodek dneva. Na pomolu se zbere vse, kar leze ino gre; mladina sprašuje za sportne rezultate, drugi za novine, tretji za najrazličnejše potrebščine, skratka, v četrt ure, v kateri se izgubijo potniki med množico, lahko človek vidi, kako patrijarhalno, zdravo in prav za prav lepo je življenje v takemle mestecu sredi Jadrana.

Vsak pozna vsakogar; zvečer, ko je solnce že davno zatonoilo v morje in pripiljla hladen vetrič z gore, posejedo znanci za mize restavraterja Kuzme in pozno v noč teče razgovor o tem in onem. Žejo si Komizani vztrajno gase s tako zvano »pašereto« ali pokalico. Ali ni idilično, da je mestna godba, ki je svirala komad za komadom do 11. zvečer, pospravila za žejo, po eno pokalico na godbenika? Ta restavratier ima sila modbeni režijo! Kakor je za žejo vse poskrbljeno, je spanje v Komizi bolj problematično. Če hoče človek svežega zraka in odpre lesena zunanja okna, mu sladijo komarji hladno posteljo, v nasprotnem primeru pa mu znoj teče po telesu še v jutranjih urah. Tertium non datur! Rezultati slabega spanja pa so običajno še slabši, vendar se v treh dneh še ne pokažejo v najhujši obliki. Zato je človek tri dni lahko dobre volje in vedno na nogah.

Senzacija in užitek, ki ga človek doživi le redko, nudi tujcu modra jama na otoku Biševu. Dobro uro z motornim čolnom »Domoljub« (njenov soimenjak v Sloveniji na Visu ni

letos ob bogatem ribolovu dogodilo že parkrat. V Komizi so razen te še štiri slične tovarne. Največ posla imajo v tej tovarni ženske moči, ki čistijo ribo, polnijo škatle in opravljajo tudi vsa lažja dela pri strojih. Jasno je, da do bro služijo in zvečer jih srečuješ na pomolu — v svili. Na jugu je pač drugače kakor pri nas!

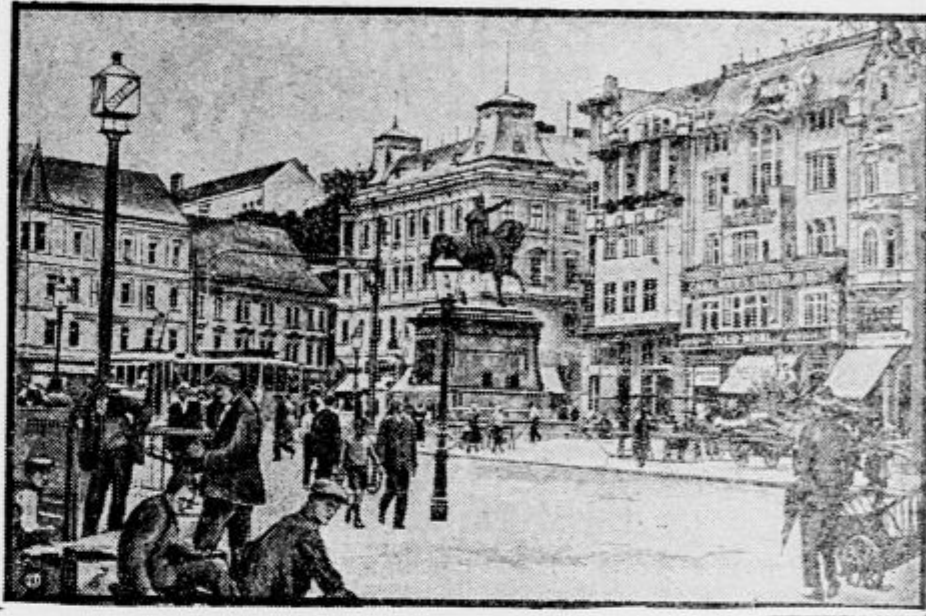
Ker je one tri dni sijala polna luna, ni bilo ribolova in marljivi Komizani so od jutra do večera čepeli za svojimi

mrežami, da jih urode za prihodnji lov. Kakor njim polni mesec ni prav všeč, tem bolj veseli smo ga bili tujci, ko smo zvečer uživali gostoljubnost tamošnje ugledne družbe in zasedli čolne ter se potegnili na »široko« morje. Tamkaj zunaj smo šele prav videli, kako divni so naši dalmatinski otoki, kako sladka je njihova vinska kapljica in kako hitro človek pozabi, da je prišel tjakaj samo za tri dni!

L. S.

Zagreb ljubi parade...

Zagreb, v juliju. Preveč prizadevni novinarji so si izmislili, da je Zagreb velemesto. S tem pa so se hudo pregrešili nad dobrimi običaji, duševnostjo in značajem Zagreba. Podtaknili in vcepili so Zagrebu stremljenja, ki so ga vrgla iz ravnotežja. A kljub temu se vsi mi, kadar smo v inozemstvu ali kadar govorimo z radovednimi tujci, prichemo instinktivno hvalisati in se prepričevati se be in druge, da smo v resnici pravi velemestani.

Jelačićev trg

Med sabo pa smo končno lahko malce iskreni. Čemu lažnje sugestije, čemu hvalisanja, čemu renomiranje? Pred tujci je to morda oprustljivo. Zakaj ti ljudje ne bi smeli imeti o našem mestu dobrega dojma, vsaj dokler se z nami pomenjujejo? Kasneje se bodo itak sami uverili, da je Zagreb sicer prav ljubko, simpatično in gostoljubno, ali hkrati tudi prav majčkeno mesto.

Zagreb ima svojo silhueto. Obeležujejo ga posebne značilnosti. Drži se linije neprekinjenega napredka. Zagreb ima kajpak i svoje družabne senzacije. Tudi njegova perijodna kriminalnost dosega podzemlje velemesta. Njegove prometne nesreče niso ne redke, ne male. Ali, vse to je skoro importirano. Vse je prehodno in ni karakteristično za fiziognomijo belega Zagreba. Res je, da je tudi njegov pridevek »belic« postal anahronizem. Spominjajo se ga samo še v zdravnicah, ko se na pojem Zagreba gleda skozi prizmo z do bro domačo kapljico napolnjene čaše.

Kljub trgu N, kjer se je razmestil povojni trgovski Zagreb, kljub Esplanadi, ki proži tujcu morda nepričakovani, toda so lidni in normalni komfort, ostaja tipična črta Zagreba vendarle »purgarstvo«. Prava n neskaljena značilnost Zagreba je — purgar.

Tudi v pravih velemestih se zrcali skozi njihov drveči promet in razkožje neizbežno na značilnost njihovega pravega obličja: purgarstva.

Toda v velemestih ta značilnost ne karakterizira vsega mesta. Purgarstvo velemest ne pomeni njihove polnosti. Izgublja se v stranskih ulicah. Okroža mesto na periferiji in teče proti središču. Do središča samega pa ne more podreti, ker ga je od tod potisnilo — velemesto. Purgarstvo nekih velemest se čuva kakor muzejska relikvija. Velemesta ne pripuščajo, da bi purgarstvo absorbiralo vse zanimanje.

Drugače je z Zagrebom. Proglasili so ga za velemesto! In pripetilo se je, da ga je to neprestano naglašanje velemestnosti zastropilo: Zagreb je postal mesto velemestnih podvigov in purgarskega nastrojenja.

Da je to njegova poglavitna značilnost, se vidi pogostokrat šele iz drobnarij. To da drobnarija do drobnarije da neko težko, veliko depresijo spoznanja: Zagreb je mesto velemestnih podvigov in malomestnega purgarskega nastrojenja.

Ali je treba za verodostojnost te trditve segati v daljno preteklost ali v skorajšnje prihodnosti? Ne. V daljni preteklosti Zagreb še ni imel primese onih alur, ki ga sedaj kvarijo? — V bližnji bodočnosti? Tega ne moremo vedeti. Nadejamo se, da se bo duševnost, prilagodi podvigom, ki pomenijo sedaj našim knižni na mirno, dobrosrčno in flegmatično purgarsko obličje, — minus.

Ali naj nizamo malenkosti, da pričaramo skrušenost dnevnega zagrebskega življenja v dokaz postavljene trditve? To bi bilo odvč. Zagreb se lahko ponaša z nečemer, kar osvaja na prvi pogled. Zagreb razpolaga z gotovim čarom, ki se končuje v paradoksu: kdor ga ljubi, beži iz njega. Mimo tega ima Zagreb še eno svojstvo: iz njega izvira dvakratna otožnost: ko je človek daleč proč, ga obvlada domotožje po njem, ko pa je doma, se ga prime hrepenenje po tujini.

Kljub svojim podvigom in svojemu nastrojenju pa razpolaga Zagreb še s posebnimi čari.

Nočemo se spuščati v malenkosti. Vzlic temu navedimo vsaj enega izmed njegovih, zanj sila značilnih velemestnih podvigov:

Ze delj časa so v Zagrebu upeljani avtobusi. Dognalo se je, da je to koristno, ker se Zagreb prostorno razširja. Čas je dragocen in ljudem se včas mudi. Podjetja, ki vzdržujejo promet z avtobusi, so hotela te dni pod pritiskom potrebe razširiti svoje avtobusne proge. V načrtih so bile sila prikupne »roge. Govorilo se je, da bo avtobus vozil na Savo. Ljudem, ki se hodijo kopat, se mudi. Pogostokrat kra de jo čas svojega službenega posla, da se osvežijo. A tramvaj! Kaj naj poročemo o

tramvajih sploh? Na njihov račun se zbu je že tolikov dvotipov, da bi že iz strahu morali odstopiti svoje mesto tehnično dovršenim prometnim vozilom. (Neko nemško moderno mesto je tramvaj tako zasovrazilo, da ga je kratkoma ukinilo. Uvki delo je, da je prometu samo na poti.) A v Zagrebu? V interesu tramvaja so bile projektirane avtobusne proge prepovedane. Mesto je dognalo, da bi to bila konkurenca tramvaja.

Kaj ne, kako so se tu spoprijeli veles

mestnih podvigov v plastičnem spopadu s purgarskim nastrojenjem?

Zagreb obžaluje kot vsa s tipično purgarni nedelje, ne praznika, da bi po vsem Zagrebu ne trobile, ne bobnale in ne šumele uniformirane parade.

Sokoli se v poslednjem času še najmanj pojavljajo. A tudi ti so zraven. Pa o njegasci. Oj, kakšna majestoznost! Pa neko društvo Petra Zrinskega! Bivše društvo doslužnih podčastnikov s skromnimi uniformami je prešlo v poslednjem času zgodovinske kostume: kalpake, peresa in vrvice, da o sablji ne govorimo: Peter Zrinski. Zatem neka obrtniška društva z moč dročnimi šepicami, zlatimi resami in preko ramen prevrnjenimi plašči. — Kaj šele društvo Katarine Zrinske! — Kakor njihovi moški tovariši so tudi one oblekle zgodovinske kostume. Zamet in krzno. Neško mentaliteto prežeta mesta — parade, mara jim je vroče, ko stopajo poleti v vojaških koraki skozi mesto.

Senzacija poslednjih dni so bili ženski ognjegasci iz Djakovca. Ljudje so se zbiral, gledali, aplavdirali, čudili se in se jim divili. One pa so ponosno stopale in metale ostre, ponosne, ognjegaske korake predse v opasnih bluzah kot moški in v kratkih (modernih) modrih suknjicah.

Brez dvoma so tudi v velemestih parade na dnevnem redu, povorke in uniforme. Toda te velemestne parade ostajajo vedno neopazne v periferičnem krogu. — V Zagrebu ne. Tu tvorijo osrednje zanimanje mesta, dajejo polnost mestnemu obličju. Tu so parade nad vse. Zagreb jih ljubi bi in z vmeo sodeluje.

Zagreb zares obožuje parade.

V paradah se odraža srčika. Zagreb. Pa radam sledi logični razmah mesta v pijas č. Teško si je zamisliti parado, ki ne končuje z dobro kapljico.

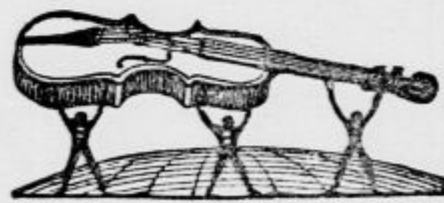
Ako hočemo najti pravi, paradni Zagreb, kjer je odločil uniformo, a vendarle ostal v parad, ga ne smemo iskati v odličnih kavarnah in dragih restavracijah. Sintetično dušo Zagreba bomo našli v njegovih brezštevilnih gostilnicah. Njihov meščanski sloves preglasa odlične kavarne in drage restavracije. Purgarske gostilnice so prede stavnice Zagreba.

In mi, ki obožujemo Zagreb, prav radi pozabimo na nečimurnost njegovih velemestnih podvigov zaradi njegove dobro srčne, široke, meščanske enostavne slabosti za uniforme.

Le suhoparni ljudje ne bodo vzljubili tega kega Zagreba.

Mimo tega Zagreba je še nek drugi, domaći, velemestni Zagreb, ki očara vsakega tujca. To je seljski Zagreb v narodnih nošah, ki sleherni jutro pobarvajo Jelačićev trg z živopisnim šarenilom. To je izpopolnitev vedrega Zagreba. Kljub svojim podvigom je Zagreb še daleč od velemesta.

Ka Meseritz

Veliki Ilustrovani cenik dobite zastoj

Zahtevajte ga od skladišča

MEINEL & HEROLD

tvornica glasbil, gramofonov in harmonik

R. LORGER MARIBOR, št. 101-B

Violine od Din 95. Ročne harmonike od Din 85. Tambure od Din 98. Gramofoni od Din 345 dalje.

Gustav Strniša:

Med rožami

Slavica je bila zelo rada med rožami. Mala zlatolaska je sedela na vrtu, skrita med visokimi daljmi, ki so se sklanjale nad njo kakor pestrobodni solnčniki. V bližini so se ji smejale gosposdične cinije, vsaka druge barve, ena bolj ljubezna od druge. Po gredi so se plazili nageljni s svojimi rdečimi cvetovi. Z žarečimi rožami so se bližali drug drugemu kakor prihuljeni petelinčki, njih listi so bili našopirjeni in suhičasti. Slavici se je zazdela, da bodo napadli drug drugega, ko se dosežejo. Pa so se samo lahko objeli in rasli dalje.

Deklica je najbolj ljubila temnordečo dalijo. Visoka roža je s svojimi bohotnimi cveti, polnimi zvitihi, trnju podobnih listov, mrko gledala na svojo malo prijateljico, ki jo je radovedno ogledovala in občudovala.

Poleg dalije je čepela lepe cinija, žareča kakor potresena z živo žerjavico. Cinija je vedno naslanjala lepo glavico na krepko steblo svoje resne tovarišice, kateri pa njena vsiljivost ni ugrajala, ker je z listi svojega najmlajšega, še dokaj nizkega cveta kakor s trdimi trnji pritiskala cinijo, a je vendar ni mogla odriniti.

Neki dan je Slavica opazila vsiljivo cinijo in ji dejala: »Ne bodi sitna. Dovolj prostora imaš. Čemu siliš v daljlo?« Deklica je cvet cinije obrnila in nagnila na stran.

Cinija je pogledala deklico. Njen cvet se je zazdel Slavici kakor veliko gorečo oko. Mahoma se je pa cvet osul in kakor iz blestečega puha je vstala iz cvetke majhna, biserno se iskrea gosnica.

»O, ti hudobnica, ti si mi umorila cinijo, ki je imela tako krasno krono, kakor bi bila iz žive žerjavice,« se je razhudil otroček.

Gosnica se je pa nekoliko dvignila s prednjim delom telesa in odgnila svoj smaragdni plašček; Slavica je zagledala zelo majhnega, par centimetrov velikega dečka, ki je imel v roki tenko, komaj vidno piščalko. Nasmehnil se je deklici in ji mignil, naj gre z njim.

Ko je strmela vanj, se je prelevil spet v urnega, blestečega metulja in zletel kvišku.

»Rada bi šla za njim, pomagajte mi, sestrice-rožice,« je zavpila Slavica.

Tedaj je resna dalija odvila dva svoja mračna lista, ki sta se takoj prijala ramen male deklice, in že je z njima letela kakor z blestečimi žametnimi peruti.

»Kam pa ti, kam se ti mudi,« so vpraševali deklico radovedni solnčni žarki, ki so bili prihiti pozdravit rožice.

»Pa bi rajši nas poprosila,« se je oglašil širok svetel žarek, ki je blestel pred njo kakor visoka zlata lestevica in jo vabil, naj po njem splava kvišku za metuljem.

Naslednji hip pa se je metulj že ustavljal na sosedovem vrtu onkraj ozke reke. Deklica je splavala za njim in kmalu sedela v travici poleg njega.

Metuljček se je spet spremenil v majcenega dečka, ki je pričel trkati na ozka stebelca rožic.

»Odprite se, cvetlice, pokažite mi lice, pričel je pevec vasovat, vaš vitez ljubljani, vaš brat!«

Je zaspešetaj maček z drobnim glasom, dvignil piščalko in zasviral.

Slavica je začula drobne, komaj slišne piskajoče glasove, kakor bi se oglašal mlad murček.

Naslednji trenutek so se pa listi rožic pričeli širiti in večati. Visoka vrtnica nad njima je odprla dehteči cvet med trnjem, ki se je skrilo, da sta šla kakor po ozkih stopnicah v cvetno čašo sredi bodiča.

Listi vrtnice so bili rdeče stene, od katerih je omamljivo dehtelo. Rosna kapljica na prvi steni je bila čisto brušeno zrcalce. Deklica se je vanj pogledala in šele tedaj opazila, da je tudi ona mnogo manjša, nego je bila prej.

Njen mali znanec jo je vodil dalje po cvetnih dvoranih.

V drugi dvorani je domovala pikapolonica, ki se je deklice tako razveselila, da jo je kar objela in se je le nerada ločila od nje.

Vsaka sobana je bila manjša, najmanjša pa zadnja, kjer je stal zlat prestolček, majhen kakor žametni bombonček.

»Vidiš, tu domujem, kadar nisem med svojimi cvetkami, ki jih pa skoro nikoli ne zapustim,« je dejal deček, se vsedel na prestolce in dvignil piščalko.

Ko je zdaj zasviral, so se lovili glasovi med vijugastimi in ravnimi stenami odprtih soban, se vračali in odmevali čedalje lepše.

Slavica je pogledala skozi špranja sto okence na vrt. Opazila je, da kmalo glavice vseh cvetov po taktu te godbe in da odmevajo zeleni listi grmičja ter raznašajo samo glasove te drobne piščalke.

»Kdo si vendar, ti mali možek?« je radovedno vprašala deklica.

»Glas vrtnih rožic sem. Ljudje menijo, da so rožice neme. Človek hodi med cvetkami, pa ne čuje njihovega nežnega glasu. Da, ljudje pač mislijo, da mnogo vedo, pa niti šepetanja cvetov ne razumejo. Samo tedaj, kadar zavlađa divji veter, ki marsikateri cvetki odloži ljubko glavico, samo tedaj pravijo, da šumijo rože, med tem ko uboge cvetke vzdihujejo, plakajo in jokajo.

Tebe vse rožice ljubijo. Njih dobra sestrice si. Kako skrbiš zanje! Če vidiš, da jim primanjkuje vode, prosiš svojo dobro mamico, da jim zalije; če vidiš, da so žalostne in jokajo v mladi rosi, jim prijazno šepetaš in jih tolažiš.

Rožice so zelo, zelo nezaupljive. Tebi so se pa sklenile razodeti in ti zapuati vse svoje skrivnosti. Zato sem te povabil k sebi v te svoje dvorane. Odslej ti ne bo neznani noben vzdih najbolj skromnega cveta na domačem vrtu. Vse življenje rožic ti bo razodeto; zakaj zdaj so šele postale res tvoje prave prijateljice,« je pripovedoval maček.

Ko je deček umolknil, je pred deklico vse zginilo. Spet je sedela doma na vrtu med cvetkami, cinija z žoltnim cvetom se ni bila osula in jo je prijazno gledala. Slavica tudi ni bila tako zelo majhna kakor prej.

Kar vprašala se je:

»Kako da sem spet tako sama?«

»Hi, hi, hi, he, he, he,« so se zasmejale rožice in dobro jih je čula. »Saj nisi sama, saj smo me pri tebi. Naš glas se je vrnil k nam. O, kako rade te imamo,« so dežale rožice, da se je deklica kar razveselila.

Odslej je Slavica skoro vedno sedela med rožami.

»Kako ima naš otrok rad rože, zmerom sedi na vrtu, pa nikoli ga več ne čujem govoriti,« je dejala neki večer skrbna mamica svojemu možu. Slavica se je samo zagonetno smehljala.

Mamica je pričela otroka izpraševati razne stvari, a deklica, ki je prej že dokaj dobro govorila in klicala mamico in ateja, je zdaj molčala. Strahoma sta roditelja opazila, da je nema.

Slavica je ostala nema samo nekaj mesecev. Ves ta čas se je pa pogovarjala s cvetkami, ki so ji razodele vse svoje tajne. Ko jim je neko popoldne obljubila, da ne bo nikomur pripovedovala o svojem prijateljstvu z rožicami in o tem, kar so ji zaupale, je mahoma spet pričela govoriti.

Slavki pa ni bilo treba molčati o tem, kar je govorila z rožicami, zakaj takoj, ko je spet prvič poklicala svojo mamico, je pozabila, kaj je doživela med cvetkami in ko se je kasneje vrnila na vrt in sedla med rožice, da bi se z njimi pogovarjala, je opazila, da rožice molče. Cvetke pa niso molčale, samo deklica jih ni več razumela.

Gustav Strniša:

Na luni

Na luni je kovač. Noč na noč kuje same svetle zvezde, zlato mu pa daje bogataj solnce, ki slednji večer obiskuje sanjavo lunico.

Kovač kuje zvezde in jih spušča v vseмир ter kadi svojo pipico, ki je večja od največje kadi. Včasih puha iz pipe kar ogromne oblake dima, da je vsa luna v megli in gleda na svet krmeljavo kakor stara matora muca.

Kadar je kovač slabe volje, si s svojimi sajastimi rokami zasloni obraz ter skrije skoro vso luno. Ljudje pa pravijo, da je prvi ali zadnji krajec. Kadar je še bolj otožen, skrije obraz v svoj črni robec, si briše solze in plaka; luna je tedaj ljudem popolnoma zakrita, zato pravijo, da je mlaj. Kovačeve solze pa prše v vseмир, težki meteori so, ki se spremenijo na zemlji v kamne.

Kovač na luni je velikan, kakršnih ni nikjer na svetu.

Ko ljudje zagledajo polno luno in se vesele njenega sija, pač ne vedo, da je kovač tedaj posebno dobre volje, kajti po svojem nakovalu tolče, da se vse trese, in zraven veselo žvižga. Tako noč včasih nenadoma zagrmí za gorami in se močno zabliška. Preplašeni ljudje gledajo v nebo in se čudijo: nočnega oblaka ni videti in vendar je zagrmelo in se zabliškalo. Kovač na luni se pa široko reži na svet, saj je on tak rogovilež, v tihí noči se namreč čuje odmev njegovega velikanskega kladiiva in se često zasveti iskra, ki skoči izpod nakovala, ljudje pa premlnjujejo, kaj se je zgodilo.

Kadar je pa lunin mrk, je kovač najbolj žalosten. Njegova kovačnica je zaprta, zvezde si tiho mežikajo in se vprašujejo, kaj je z velikanom na luni. Kovač pa žalosten sedi v svoji kovačnici in se čuti zelo zapuščenega in nesrečnega. Tak čas se je nekdanje vrgele iz lune, misleč, da bo utonil v vsemirju. Mož je pozabil, da sije na nebu prostrana rimska cesta. Padel je baš na to cesto, si raztrgal hlače in zvil nogo. Odšel je po cesti, upaje, da bo po nji srečno dospel na zemljo. Ko je bil blizu svojega smotra, je pa razočaran opazil, da se spet bliža luni. Kmalu je obstal pred svojo kovačnico, globoko vzdihnil in spet pričel kovati zvezde ter jih bo koval do svojega dne.

Gustav Strniša:

Tadejček in njegov nos

Ko je bilo Tadejčku dve leti, ga je imela mati nekega dne na domačem polju. Polje je ležalo tik rodne hišice. Mati je vzela s Tadejem tudi njegovo zibelko, ki je bila že zelo stara in vsa okrušena, le na prednji končnici se je še poznal cvet velikega rdečega nageljna.

Tadejeva mamica je bila siromašna bajtarica, imela je samo majhen kos polja. Ker ni imela nikogar, da bi ji varoval sinčka, ga je vedno jemala s seboj.

In tako je ležal mali Tadej tudi tisti dan v svoji zibelki, mahal z ročicami in ju iztezal, kakor bi hotel ujeti nebeško modrino nad seboj, z nožicami je pa krepko brcal okoli sebe. Mahoma se je pa otrok naveličal te svoje igre in jokal.

Tedaj je prihitela po poljski poti sosedova šestletna Špelica in takoj pričela zibati jokajoče dete. Tadejček se je nehal kremžiti. Kmalu se je prijazno smejal mali Špelici, ki je vsa vesela še krepkeje zazibala zibelko. Pri tem je pa zibka zgubila ravnotežje in se prevrnila ter pokopala pod seboj malega dečka. Špelica je zatulila in zbežala, preplašena mati je pa prihitela pobirati otroka iz zibelke.

V travu, kamor je padel otroček, je na nesrečo ležal debel kamen in ta kamen je zadel Tadejček s svojim noskom. Ker je bil kamen trši od noska, se je slednji od njega okrenil in pričel točiti rdečo krvco. Ubogega otročka je zelo bolelo, plakal je in civilil ter se šele polagoma utolažil.

Ko je mati čez par dni pestovala svojega ljubljence, je opazila, da je tisti trdovratni kamen, ki se v travu ni hotel ogniti Tadejevega noska, pustil otroku na obrazu sled, nasek je namreč štrlel odslej nekoliko na stran, čeprav je bil še tako majhen in neznačen.

Deček je rasel, z njim pa tudi njegov nos, ki je zrasel v Tadejca, ie bil tudi njegov nos že precej velik. O, ta nos, vedno je silil na desno, naravnost ni hotel štrleti pa ni hotel!

Tadejec ni bil na nikogar jezen, vse je imel rad; le svoj nos je sovražil, pa samo zato, ker si je bil ta vražji nos začrtal svojo pot in ni hotel kazati lepo naravnost.

Dečkovi tovariši, poredni pastirci, so kmalu opazili, kaj ga kazi. Kadar je Tadejec koga razžalil, se je razžaljeni tovariš umaknil, udaril s palico po svoji kravici in zapel:

»Tadej pa po polju hiti,
pred njim pa še krava beži,
on kaže na levo, krava na desno,
za nosom njegovim drevi!«

Tadejec se je smejal, ker je bil potrpežljiv deček, v duši ga je pa vendar peklo.

Enkrat je govoril s sosedovo Špelico, ki mu je rekla: »Tadejček, revež si, samo zaradi moje nerodnosti se nastirji iz tebe norčujejo, zakaj ko si bil še zelo majhen, sem tako nesrečno prebrnila tvojo zibel, da si se potolkel po nosu in si ga pokvaril. Čakaj, ko boš večji in bom bogata te popeljem v mesto k zdravniku!«

Odslej je deček večkrat mislil na zdravnika. Ko so ga neki dan o mraku tovariši spet dražili, je prišel domov zelo slabe volje. Mahoma se je našel v hosti za poljem, kjer je prebival pader Brkač. Čuden godrnjač, ki je nabiral zdravilne rože in jih prodal ljudem.

Dečka je sprejel pred kočo velik siv pes, ki je kar zarenčal, ko ga je zagledal.

»Miruj, Sivec, le noter stoni, deček,« se je oglašil pri oknu hreščec glas in Tadejec je že stal v izbi, kjer

je sedel Brkač in prebiral posušeno cvetje.

Ko je Tadejec povedal, kaj želi, se je starec široko zarežal. Nato je peljal dečka za svojo kočo, kjer je tekel bister studenec, in mu dejal:

»Zdaj poglej v studenec!«

Deček je pogledal v drobne valove in opazil v njem same nosove. Nekateri so bili kljukasti kakor krevljaste palice, drugi grbasti, tretji veliki kakor kumare. Nekateri so bili rdeči, nekateri kar višnjevi in polni mozolov. Pa tudi mnogo lepih nosov je videl deček, pravičnih in ravnih, kakršnega si je sam zaželel.

»Katerga hočeš, pa ga izberi,« je dejal starec.

»Tistega, ki je tako raven in lep,« je odvrnil deček in pokazal nos v vodi.

»Kar vzemi si ga,« je odvrnil Brkač. Tadejec je segel z roko v mrzlo vodo, a tedaj ga je padar pahnil v potok.

Deček je divje zakričal, čutil je bolečino v nosu in — se prebudil na tleh.

»Sanjal sem, težke sanje sem sanjal,« je zagodrnjal Tadejček in legel spet v posteljo. Pri tem pa je čutil, da ga nos hudo boli.

Ko se je pa zjutraj pogledal v potoku, je kar zavriskal. Ponoči je bil namreč tako srečno padel na nos, da se je hrustanec spet uravnal in zdaj je njegov nos štrlel lepo naravnost predse, čeprav mu je bil pri padcu precej tatek.

In tako je vzljubil Tadejec tudi tisti svoj sovražni nos, ki ga časih ni mogel trpeti.

Metka in ptički

Metka se je jokala, da bi se je bil še kamen umislil. Očke je imela od jake rdeče, nasek se je svetil in lička so bila mokra od solz. Joj, kako zelo je bila nesrečna! Za nekaj solzic je pač imela povoda, a Metka se je jokala že cele pol ure. »Da bi vsaj mamica prišla,« si je mislila Metka, »da bi videla, kako sem zapuščena in nesrečna!«

Vzrok njene nesreče je bil tale: prvič v svojem življenju je morala Metka mirovati. Pred dvema dnevoma si je bila zvila nogo in zdaj je zdravnik zapovedal, da mora šest tednov mirovati. Hujšega se ji ne bi bilo moglo zgoditi. Metka je bila živahno dekletce; ves božji dan je skakala in letala po vrtu in zdaj je bilo mahoma konec veselja.

Šest tednov! Nič plezanja po drevtu, nič dirkanja s kužkom — samo mirno ležati in gledati v zrak, med tem ko se drugi otroci igrajo in rajajo!

Prva dva dneva sta še nekako minula. Koleno jo je zelo bolelo in zunaj je po malem deževalo in mamica je bila ves dan pri nji — a danes se je bilo vreme mahoma izpremenilo. Zjutraj je zasijalo solnce in veter je žvižgal okoli vogala. »Joj, kako prijetno bi bilo letati po gozdu ali pa splezati na vrh jablane in gledati na okrog, med tem, ko bi me božal veter!« je pomislila Metka. Pa je prišla mamica in jo odnesla na vrt. Zdaj je ležala tu v udobnem naslanjaču; prinesli so ji tudi veliko mizo z vsemi njenimi igračkami. Tudi skledo mrzle vode so ji postavili na mizo, da bi si lahko hladila roke, a vse ni nič pomagalo. Metka je bila nesrečna, da nikoli tega! Se zahvalila se ni za vse materine dobrote.

»Kaj naj ti še prinesem?« jo je vprašala mati. »Veliko posla imam danes, ne bom ti utegnla drugovati. Zdaj pojdem v kuhinjo, opoldne pa se vrnem k tebi. Ali morda še kaj želiš?«

»Ničesar drugega ne želim kakor to, da bi smela tekat!« je rekla Metka in skremžila obraz.

Mati ni ničesar odgovorila. Pobožala je Metko po laseh in odhitela v hišo. Tedaj so se Metki ušle solze in joka ni bilo ne konca ne kraja.

Naposledj je zmanjkalo solz in trudno je naslonila glavico nazaj na blazino. Zaprla je oči in skoro bi bila zaspala. Zda pa je začutila na roki mokre kaplje; počasi je odprla oči. In gle! Na robu skleda je sedel majhen vrabček in škropil na vse strani. Lepo ga je bilo videti, s kakim veseljem se je kopal. Čez nekaj časa je skočil na rob mize, se stresel in zletel k jasminovemu grmu, ki je stal nedaleč od Metke.

»Joj, morda se bo vrnil!« je pomislila Metka.

A vrabček je menil, da je ena kopej na dan dovolj; in začel je brskati po pesku. Vsako slamico in vsak las, ki ga je našel, je odnesel v grm.

»Mislim, da si spleta gnezdece nekje tam za letno hišico,« je rekla Metka sama pri sebi.

Ko je opazovala vrabca, je šele videla, koliko drugih ptičev je naokoli. Na oddaljenem koncu trate se je izpreletavalo osem škorcev. Čez nekaj časa so se spustili na zemljo in jeli brskati po travi. S svojimi dolgimi kljuni so kopali po zemlji in iskali črve. Eden izmed škorcev se je približal Metki in jo radovedno gledal s svojimi črnimi očmi. Zda pa se je Metka domislila, da ima na mizi nekaj belega kruha. Zdrbila ga je na majhne drobtinice in jih vrgla pred škorca. Izprva se je bil škorček ustrašil, nato pa je spoznal, da so drobtinice dobra stvar, in jih je hitel pobirati. Ko so ostali škorci videli, da je našel njihov tovariš hrane, so prileteli tudi oni in mu pomagali zobati. Metka jim je naposled razdala ves kruh.

Odslej je Metka vedno skrbela za svoje drobne prijatelje. Vsako jutro, ko jo je mati odnesla na vrt, so ji postavili na mizo tudi skledo vode in velik kos kruha in Metka je potrpežljivo čakala, kdaj priletiho njeni prijatelji. In res, v nekaj dneh so se je bili tako privadili, da so sami prileteli na mizo, se kopali v vodi in jemali kruhove drobtinice iz Metkine roke.

Vsak dan jih je bilo več. Škorci so povedali svojim sorodnikom in znancem, da dobijo na Metkinem vrtu brezplačen zajtrk in kopej in vsak dan so prihajali novi gosti.

Tako so minuli tedni in Metka je ozdravela. Noga je ni več bolela in ves dan je spet skakala po vrtu. A na vrabčke in škorce ni pozabila. Prinesla jim je vsak dan hrano in skledo vode za kopej.

Ko je njen očka videl, kako domači so postali ptički, je dal iz kamna sklesati veliko posodo, ki je stala na kamenitem podstavku. Na podstavku je lahko vsak čital napis:

»Tu dobijo vsi ptički brezplačen zajtrk in brezplačno kopej!«

Skledo je dal postaviti na vrt, na tisto mesto, kjer je ležala Metka, ko je bila bolna. Metka je bila neizmerno vesela, ko je videla, kako lepo kopaljšče imajo zdaj njeni varovanci. Letela je k očku in ga objela, rekoč:

»Joj, očka, prav nič nisem več žalostna, da sem bila šest tednov bolna. Če bi ne bila bolna, ne bi bila nikoli našla toliko ljubkih prijateljev!«

Vsako jutro je šla na vrt, da vidi, kaj delajo vrabčki in škorčki, in ko so jo ptički zagledali, so ji veselo zleteli naproti, zakaj vsi so jo bili vzljubili.

Vera Albrechtova:

Po Metko

Mucka mjavka, pišček laja,
Metka nam nocoj nazaja,
noč je že, a še ne spava.

kar po kotih podremava.
A nekdo gre že čez klanček,
ga poznate, kaj? Zaspanček
temu možu je ime:
dolge on ima noge,
mehke, žametne roke,
a oči kar sam zaveže,
tistemu, ki spat ne leže.

Utv:

Šale za male

Otroci se igrajo v sobi. Pa pride Majda z rdečimi lici in solznimi očmi k mami v kuhinjo.

»Mamica, prostim, daj mi dinar!«

»Kaj boš z njim?«

»Oj, mamica. Marko se vedno igra z Bredo »poroko«, z mano se pa nikoli noče, ker nimam nič dote.«

V višjem razredu gimnazije se uče o Muzah. Profesor vpraša enega izmed učencev: »Koliko je Muz?«

»Devet,« odgovori učenec.

»A kje igrajo Muze važno vlogo?«

»V križankah, gospod profesor.«

Jurče gre prvič v šolo.

Po pouku pusti zvezek, abecednik in torbico v klopi in jo hoče mahitati skozi vrata.

»Jurče,« ga pokliče učitelj, »pa tvoje stvari?«

»Kar imejte jih, saj me ne bo nikoli več nazaj!«

Kulturni pregled

„Časopis za zgodovino in narodopisje“

Bodimo odkriti: mislili smo, da bo Maribor v slovenski kulturi nadomestil izgubljeno Gorico. Kaj je bila Gorica zadnje desetletje pred vojno? Novo središče našega kulturnega dela, bodra, temperamentna tekmovalka nekam zaspane Ljubljane, mesto, ki bi ga lahko častili samo zaradi »Vede«. In kaj je Maribor zadnje desetletje po vojni? Kakšni so njegovi založniški rezultati? Kaj trajnega je dala njegova publicistika? Koliko novega je prinesel v domačo literaturo? O tem bo treba razmišljati, ima več svetlih točk: gledališče, dve veliki slovenski knjižnici, Glasbeno Matico, najzgodnejše ljudsko vseučilišče v državi poleg beogradskega in zagrebškega, zgodovinsko društvo s svojim časopisom. Marsikatera trenutno pomembna naloga bo počasi izgubila svoj sijaj. »Časopis« pa bo še pozni rodovom priča znanstvenega dela v Mariboru. Sub specie aeternitatis je to ena najsvetlejših kulturnih točk Maribora.

Pred nami leži letošnji letnik, ki obsega štiri številke v dveh snopiščih. »Časopis« ima že 24 letnikov; po skoraj petnajstih letih gromke krize se je vrnil k obsegu in dostojni opremi, ki označujeta n. pr. letnik z Vrazovo številko. Da, prekosil je s strani svoje najboljšie letnike: prinaša tudi slike. Vsebinsko je takisto na dostojni višini. Njegovim prvim sodnikom, samim priznanim znanstvenikom, so se pridružili v teku časa mnogi mlajši, ki po naravnem zakonu nadomeščajo stare; tako so v »Časopisu« zastopane skoraj vse tri znanstveniške generacije. Njegov urednik g. prof. dr. Fran Kovačič je eden redkih, ki sodelujejo od samega začetka; on je duša »Časopisa«, ki se ni uklonila niti najtršim časom. Teh 24 letnikov mariborskega znanstvenega časopisa pomeni tudi 24 let boja z neugodnimi razmerami.

Raziskavanje domače zgodovine ni samo zbiranje in premostranje starih dokumentov in kronik, osvetljevanje temne preteklosti, marveč je na eksponiranem ozemlju, kjer sta se trla dva naroda, tudi apolozija naših pravic nasproti nasprotnikom te zam. Kaj pomenijo te teze — glej zgodovino saintgermaine mirovne pogodbe, Pirchezgerije spise, zbornik »Südsteiermark«, Morocuttija itd. Tako zgodovina ni samo delo za preteklost, marveč v nekem oziru tudi priprava za bodočnost.

Letošnji letnik je objavil osem razprav, med katerimi se posebno odklukaletna sniša prof. Baša: eden o mestni meji Maribora, drugi o gospodarskem posloju v Savinjski dolini. Zanimive so tudi razprave dr. Fr. Goršiča »Zupani in knezi v jugoslovanski pravni zgodovini«, dr. Kotnika »Slovenski rokopiis z Les pri Prevaljah iz sredine 18. stoletja«, M. Ljubše o postanku srednjeveškega Celja, dr. Vatovca o kolonizaciji laškega okraja, J. Glasarja o bibliografiji Zupančičevih spisov, dočim je dr. V. Furlan prispeval lep članek o Dobrovskem. Hvaljevredna novost so resumi v nemščini ali francosčini.

V Izvestih so razni interesantni prispevki iz peresa dr. M. Dolenc, dr. Kotnika, dr. Steleta, dr. Mešiča, Sr. Brodarja, J. Mravljaka I. dr.: med Slovstvom na temeljitte ocene raznih zgodovinskih del. Letnik šte 236 strani — člani »Zgodovinskega društva« v Mariboru ga dobivajo zastonj, če plačajo 40 Din letne udnine. Imenik članov v 2.—4. številki je umešten: tako se vidi, koliko izobraženec v mariborski okolici podpira ta stremiljena. Vzeli so velike, zlasti tam, kjer jih ne opravičujejo gromotni razlogi. Znova in znova se vračamo k vprašanju kulturne ravnodušnosti in indolence našega povprečnega izobraženca. To je važen problem slovenske kulture, ki ima precej producentov, a premalo konzumentov.

Dekalog in sodobna etika

V članku »Dekalog in moderno človeštvo« smo pred tednom zabeležili anketo berlinske »Die literarische Welt«. Profesor psihologije na columbijski univerzi W. B. Pitkin je šel še dalje: napravil je poizkus, v kakšni zvezi je ta temelji religiozne etike z današnjim etičnim duhom. Pri poizkusu je bilo udeleženo 500 oseb obeh spolov, po veliki večini iz najboljših družabnih krogov. Pitkin jim je dal trest desetih božjih zapovedi po besedilu ameriške metodistične cerkve in jih je prosil, da s številkami označijo, kateri zapovedi pripisujejo največji moralni pomen. Zanimivo je, da je po tej anketi prišla na prvo mesto šesta zapoved, na drugo peta, na tretjo osma, na četrto deveta, na peto sedma, dočim so prva, druga, tretja in četrta prišle šele na zadnje mesto.

Iz tega se da posneti, da je teh 500 ljudi raznih naziranj smatralo 5 socialnih (la-

iskih) zapovedi za važnejše nego prve 4, ki se tičejo verstva. 102 oseb so odgovorili, da prvih štiri zapovedi sploh ne smatrajo za moralno pomembne, 49 oseb je videlo baš tu jedro moralnega problema, 349 oseb pa priznava moralno vrednost celemu dekalogu, vendar misli, da so socialne zapovedi važnejše od verskih. Versko misleči ljudje starega kova — sklepa prof. Pitkin — devljejo na prvo mesto Boga, na drugo pa ljudi, enako v ljubezni kot dolžnosti. Modernisti pa smatrajo, da jim je to, kar se tiče človeka, važnejše od onega, kar se tiče Boga.

Podoben poizkus je napravil z učenci raznih šol češki profesor Plachy. Način te ankete je bil prilagojen obzorju šolske mladine. Tudi ta poizkus, v čigar podrobnosti se zaradi omejenega prostora ne moremo spuščati, je pokazal, da se pri češki šolski mladini, ki je po večini z doma versko vzgojena, razvija moralni nazor bolj iz laiških predstav in čutov nego iz verskih in da stremi od verske moralke vedno bolj k laiškemu pojmovanju morale. O tem obstoji zelo zanimiva statistika. (Glej praško revijo »Přítomnost« z dne 4. julija t. l.)

Tone Seliškar, „Rudi“

Do sedaj so v mladinski literaturi prevladovala tendence romantizma; je redki mladinski pisatelj, ki se jih popolnoma osvobodil. Romantizem je beg realnosti, zato se je v mladinskem pripovedništvu najbolj gojila pravilica. Trdili so, da mladina zanima predvsem fantastičen svet. Premlačene moralne maksime se obdajajo z osladnim testom fantastičnosti, da se mladina za vsako ceno izolira od življenjske realizma.

Ta tendenca v mladinski literaturi se počasi umika, zlasti pod vplivom najnovejših ruske literature, ki stremi k novi, realistični mladinski pripovedki in je že ustvarila nekaj bleščočih vzorcev. To ne pome-

ni, da bi bila pravilica popolnoma premagana in vržena med staro šaro, očitno pa se umika tendenca, da ima življenje v očeh mladine okoli prvega desetletja zgolj fantastično lažnivo sliko, ki se pri občutljivih individuih tako zagreže v dušo, da povzroči v kasnejšem življenju hude notranje boje, »razočaranje«, pesimizem. Nova mladinska povest skuša mladega človeka približati življenju, ne da bi mu zakrivala vse njegove prepade: pogumni in zdravi mladi ljudje pridejo vedno preko njih! Ker naš čas karakterizirata dva elementa: delo in energija, mora tudi sodobna mladinska povest pokazati čudeže dela in volje...

S Seliškarevo povestjo »Rudi«, ki jo je izdal »Mladinska Matica«, smo dobili Slovenci lep primer sodobno občutene in napisane povesti. Rudi je deček, ki je zrasel iz naše proletarske revščine in je stopil na lastne noge z zdravim življenjskim instinktom. Čitatelju se takoj prikupe njegova oddolčnost, ki ga naposled poževe v svet: Rudi se napoti za očetom v Ameriko, čeželo čudovitih možnosti. Napeto sledi čitatelj njegovim dogodivščinam na potu v Ameriko, simpatizira z njegovim prijateljem Tomom in doživlja »trdo šolo življenja«, skozi katero mora iti pogumni mladenič, preden si zasigura v novem svetu tisti položaj, ki mu naposled omogoči, da izpolni svojo, plemeniti sen. Najde očeta in pokliče sestri iz bede v novo domovino, da zaživita boljše življenje.

Povest Toneta Seliškara, našega najboljšega socialnega pesnika, je posrečeno delo: sveža, polna zdravega duha in tistega realizma, ki mladega človeka približuje življenju in ga naveda na samozvestje in optimizem. Rudi je spisán spretno in živahno; domišljija mladega čitatelja se ob čitanju poglavlji o morju, o Newyorku, o ameriškem življenju vsaj tako ogreje in razmahne, kakor če bi bil čital premlače-

ne storije o volkodlakih in o začaranih kraljičinah. Toda koristi od te knjige so neprimerno večje, pozitivnejše. »Mladinska Matica«, je z njo ubrala dobro pot; spričo letošnjih publikacij se ni čuditi, če je številno članov tako poskočilo.

Literarni plagiat

Amerika ima veliko literarno afero: enega največjih dramatikov naših dni, ameriškega Irca Eugena O' Neilla je obtožila neka Miss Lewis plagiatstva in zahteva pred sodiščem nič manj kot milijon dolarjev odškodnine, češ, da ji je O' Neill ukradel literarne ideje.

Miss Lewis je pred leti izročila O' Neillu, ki je bil takrat umetniški ravnatelj nekega gledališča, svoj novi roman, da ga pregleda in morebiti priredi v dramo za repertoar tega teatra. O' Neill ji ni sporočil svoje sodbe in tudi ni vrnil rokopisa; nenadoma pa je Miss Lewis, ki živi v Italiji, presenečena dognala, da O' Neillov novi komad »Strange Interlude« ni nič drugega kot njen dramatizirani roman.

Koliko so te navedbe resnične, bo pokazala sodna razprava. Ta najnovejša literarna afera pa ni osamljena. Redko komu je znano, da so bili veliki pisatelji plagiatorji. Tako je n. pr. Stendhal izdal knjigo »Vie de Haydn«, ki šteje 298 strani; od teh si je 200 strani »izposodil« pri nekem Carpaniju, ne da bi bil navedel vir. Ko so mu to očitali, se je smehljaj, misleč, da ni storil nič nedopustnega. Eno svojih knjig o Italiji je bil posvetil Goetheju, kar pa ga ni motilo, da ne bi ukradel iz Goethejeve knjige »Italienische Reise« celih odstavkov. Ker je Goetheja, kakor nam pripoveduje Eckermann, zelo zabavalo. Izmed novejših pisateljev je bil v tem pogledu jako »velikodušen« Anatole France, ki je literarno kradel kakor sraka. Tolstoj si je »izposodil« pri nekem francoskem abbeju besedilo neke novele, in ko ga je leta opozoril, da naj zavedo popravil in navede vir, je veliki moralist suvereno molčal. Pri Tolstemu je prepisal celo povest in jo izdal pod svojim imenom neki srbski knez, ki je pisal v francoskem jeziku; slovenski tednik je lani objavil ta plagiat, ki ga v Franciji ni nihče razkrinkal. Pri nas sta se prevajalec in urednik spomnila šele tedaj, ko je povest že izšla. Tudi znanemu slovenskemu pesniku so nedavno dokazali plagiat. D' Annunzio je prepisoval od Flauberta in Maupassanta, Anatole France je nekoč opravičeval tako početje takole: Bili so časi, ko so smatrali za sramoto, če je bil kateri pisatelj originalen: čim več stavkov je vzel iz starih avtorjev (kaj pa, brez navedbe vira), tem bolj je bil čislán, zakaj s tem je pokazal samo svojo učestnost in načitnato.

To so direktni plagiat; drugo poglavje je, kako je z izposojenimi mislimi in podatki, ki se ne dajo dokazati s stavki iz kake tuje knjige. Takera plagiranja je toliko, da ga sploh ni moči izločiti iz literature. V tem smislu je tudi ta članek v glavnem plagiat, ker je prirojen po Williju Haasu, ki pa svojih navedb o plagiatorjih tudi ni sam dognal, marveč jih je pobral v knjigi. Torej gre prav za prav le za nekaj »krogotok literarne snovi«.

Nemško in francosko novinstvo

V junjski številki mesečnika »Deutsch - Französische Rundschau« je izšel članek V. Schifa, ki primerja novinstvo dveh žurnalistično najbolj razvitih evropskih kontinentalnih narodov: francoskega in nemškega. Primerjava je splošno zanimiva, ker daje čitatelju nekoliko vpogleda v razvoj žurnalizma, ki je eden poglavitnih civilizacijskih činiteljev našega časa.

Francoski in nemški časniki se praviloma razlikujejo že po formatu. Veliki francoski format se zdi nekoliko nepregleden, vendar se mu čitatelj privadi in hitro najde, kar ga zanima. Tak format omogoča, da je list zelo živahen. Tudi na manjšem formatu se skuša uveljaviti načelo živahnosti (primerjal samo dnevnike l. 1910. z današnjimi!), vendar nemški listi ne bodo morda nikdar tako živahni kakor francoski, dokler ostanejo pri sedanjem formatu.

Francoski tisk se je v primeru z nemškim malo izpremenil, ker je v zunanji podobi nemara že zdavnaj dosegel višek. Pariški tisk je bolj nego katerikoli tisk razumel, kaj pomeni za novine beseda aktualnost. Prvi v Evropi je uvedel reprodukcije fotografij, aktualno ilustrativno reportažo. Ali ni značilno, da se je nemški tisk oddolžil k temu znatno kasneje, dočim nekateri ugledni listi še danes ne priznavajo slike, drugi pa jo »trpe« le kot privesek v obliki ilustrirane tedenske priloge. Slika je važen del sodobnega lista; današnji čitatelj noče samo čitati, marveč hoče tudi kaj videti.

Prej ali slej bo tudi ves nemški tisk prisiljen, da vsak dan žrtvuje v tej obliki bogu aktualnosti in tehnične napredka.

Razvoj nemškega tiska je zaradi tega počasnejši, ker se večina nemških dnevnikov trdovratno oklepa svojega »serioznega« značaja. Nemški tisk je povprečno resnejši od francoskega. Temu je vzrok to, da je v Franciji »presse d' informations« pravilo in »presse d' opinion« izjema. V Franciji ne ne uspevajo čisto politični organi z majhnim naklado; listi kakor n. pr. »Le Rappel«, »La Lanterne«, »L' Aurore«, »Le Siecle«, »Le Radical« so zapovrstjo izginili. Velik uspeh je imel izprva »Quotidien«, vendar prav v zadnjih mesecih preživlja rgsno krizo — znak, da se tudi ta tipično politični dnevnik ne bo dolgo držal.

V Nemčiji je bil poprej nepolitičen tisk toliko kot izjema splošno veljavnega pravila, ki pravi, da izražaj vsak dnevnik določeno mnenje. Sedanji položaj kaže, da se nemški žurnalizem razvija k mešanemu sistemu; celo izrazito politični listi si prizadevajo, da napravijo doberšen del številke zanimiv za nepolitičnega čitatelja. To je tista »amerikanizacija« tiska, ki jo zahteva duha našega časa.

Nemški in francoski žurnalisti bi se lahko medsebojno mnogo naučili. Tako bi francoski novinarji lahko še marsikaj stčrili, da dvignejo intelektualno višino svojih čitateljev. Nemški žurnalisti pa bi se lahko pri francoskih tovarših učili, kako se napravi živ, zabaven list, ki ne bo samo vreden čitanja, marveč bo celo silil k čitanju. Treba je primerjati samo dveje: francoska poročila iz sodne dvorane, ki so zmezmorne drobne novice, živahno in živo pripovedani dogodki s karakterizacijo oseb in okolja in francoska parlamentarna poročila, ki so vzlic občani puščabi parlamentarnih dogodkov opisana tako posrečeno, da nikoar ne »mrtijo«, marveč jih rad prečita vsak čitatelj, tudi če se sicer ne zanima za politiko.

Primerjava nemškega in francoskega tiska se lahko »izširi na ves evropski kontinentalni tisk (izvzemši ruskega), ki se razvija bodisi po francoskih bodisi po nemških vzorcih ali pa skuša oba kombinirati.

Novi vojni motivi v literaturi

Problem vojne je romanopisce vsikdar zanimal: eno najmočnejših umetniških del o vojni, kar jih je dalo 19. stoletje, je roman Leva Tolstega »Vojna in mir«. Katero leposlovno delo bo dokončno strnilo umetniško doživljene rezultate svetovne vojne? Tekmovalce za to ne manjka; zelo dvomljivo je, da bi bil odnesel prvenstvo senzacionalni spis E. M. Remarquea »Im Westen nichts Neues«. Pravo delo o svetovni vojni nemara ni spisano; morda njegov avtor šele raste. Vsekakor pa je vojna vzbudila lepo število del, ki obravnavajo problem vojevanja in njegovih posledic. Takih spisov je čedalje več. Nekateri so posvečeni celo bodoči vojni. Eno je sigurno: Literatura naših dni izraža v polni meri strah pred bodočimi grozotami.

Izmed spisov te vrste vzbuja posebno pozornost povest sira Philippe Gibbsa »The Middle of the Road«, ki nam ne kaže samo vojne v strelskih jarkih, na trdnjavah, v bitkah in vojaških pohodih, marveč tudi njeno ostalo učinkovanje, ki je nemara še hujše in usodnejše: razvaline krajev in družb, gospodarske prevrate, socialne krize, razpadanje inteligenčnih slojev, zaton estetskih idealov, splošen razvrat, naraščanje zločinov in bede.

Mlad častnik iz ugledne angleške rodbine zapusti vojno z novimi demokratičnimi gesli, dasi so v njem še žive aristokratske tradicije. Tako obstane na razpotju. Z ene strani se ne more sprijazniti z nepravičnostjo priviležij, ki jih uživa posedujoči razred v škodo širokih ljudskih plasti, z druge strani pa ga odbija brutalnost, s katero se skušajo vsiliti ljudem novi ideali in pa frazerstvo tako zvanih ljudskih voditeljev. Zato sklene, da vse sam spozna in na lastne oči premotri. Ker je bogat, mu je tako proučevanje lahko; najprej prenoči s tem namenom Anglijo, potem Irsko, Francijo in Nemčijo; naposled krene tudi v sovietsko Rusijo. Neumorno iskale pravih slik o obstoječem stanju, izkusi življenje raznih ljudskih plasti v Moskvi ter delavcev in kmetov v daljnih pokrajinah ob Volgi.

Povsod vidi najstrašnejše uničenje, obubožanje, polom posedujočega razreda, glad in nevolje delavcev in kmetov. V tej novi, baje srečnejši Evropi srečuje tako sovražstvo med raznimi narodi, da mu enakega ni bilo v predvojni dobi (in vendar je ta doba spočela najstrašnejšo vojno v zgodovini!). Vidi silovito razpazene razredne strasti, mržnjo, ponižanje, gromotno in moralno bedo, kamor se obrne. Izgubi nadejo, da bi se v tej povojni Evropi dalo še kaj izboljšati. Mati mu je v testamentu naročila, da naj posveti svoje življenje delu za mir in proti vojni. Proučevanje posledic svetovne vojne pa mu popolnoma vzame vero, da bi se v tem ozračju dala preprečiti nova katastrofa.

Povest Philippa Gibbsa je pisana živahno in prepričevalno; v nji je mnogo avtopsije.

Kar pa je v nji poglavitno, je strah pred vojno. Junak te povesti spozna na lastne oči, kaj ostaja za njo in kako malo problemov je v resnici rešila! Človeških, osnovnih problemov. Namestu prejšnjih nasprotij so se pojavila nova — še številnejša in težja. Sodobna Evropa je obdana s pošastnimi izrodki svojih lastnih elementov. Naše strasti čakajo, da nas vse požanejo. Bolj ko kdaj se danes človek poideine — boji človeštva.

Češki prevodi spisov F. S. Pinžgarja. Slovanska knjižnica »Slavia«, ki jo izdajajo »Ceskomoravski podnyky tiskar a vydavatelste« v Pragi (v redakciji Emericha Cecha) je pravkar objavila 16. zvezek. Tu sta izšli v prevodu E. Cecha povesti slovenskega pisatelja F. S. Pinžgarja »Dekla Ančka« in »Strica«. Lani pa je izšel v nekem drugem založništvu češki prevod romana »Pod svobodnim solncem«, ki se sedaj prevaja tudi v angleščino. V knjižnici »Slavia« so že izšle povesti Ilija Jakovljeviča, pripravljajo pa se tudi prevodi Lovričevega romana »Morice«, trah knjig Giure Viloviča, povesti Ks. Šandoria Galskega I. dr.

Iz naše književnosti v Julijski Benečiji. V založbi tržaške »Edinosti« je izšel drugi zvezek »Biblioteke za pouk in zabavo«. 27 strani zavzema nova ljudska povest Franceta Bevka »Seestrar«, ki se godi na meji. A. K. piše o novih določbah o zakonu (braku), ki so stopile v veljavo s konkordatom med Italijo in Sv. stolico. Slavko Slavec je prevel povestico Grazie Ledde »Lisicac«, po M. C. Cooperu pa je priprejel daljši članek o Siamski džungli (s slikami). Iz najnovejših ruske književnosti je črtica Ovdaja Saviča »Konjski tatovci«. Zvezek zaključujejo »Sličice iz prirode in tehnike«. Z »Biblioteko za pouk in zabavo« so dobili naši rojaki v Italiji nekatere nove »Slovenske večernice«, knjige za odrasle in za mladino. Ti zborniki izhajajo v redakciji pisatelja Franceta Bevka. — Juljska številka mesečnika »Družina«, ki izhaja v Gorici, prinaša nadaljevanje romana, oziroma daljših povesti Iv. Preglja, Joža Lovrenčiča in Slavka Savinška, več krajših povesti, zanimiv članek prof. Bednarika o Dornberškem gradu in razno drugo gradivo.

Bolgarski zgodovinski romani. Ob priliki nedavne proslave 1000letnice carja Simeona in 50letnice bolgarskega osvobodjenja izpod turškega jarma, se je pojavilo na bolgarskem knjižnem trgu mnogo zgodovinskih povesti, romanov in poljudnih razprav; sploh je zanimanje za zgodovinsko beletristiko zelo naraslo. Najresnejši sad teh jubilejev pa je »Knjižnica bolgarskih zgodovinskih romanov«, ki jo je ustanovil mladi pisatelj P. Karapetrov. Doslej sta izšla dva zvezka, in sicer roman »Bogomil« P. Karapetrova (IX. stoletje na bolgarskih tleh) in »Car Simeon« Cvetana Minkova. Oba romana je kritika ugodno sprejela.

Tiskarski skrat je v petkovem »Kulturnem pregledu« zopet zasedal več nezmislov. Tako čitaj v članku »Literature malih narodov«: »Taki umetniki imajo (namestu nimajo) na ljudi itd., v notici »Karel Elgart Sokol« čitaj: »Spisal je tudi več gledaliških iger in se odlikoval kot fin, izobražen dramski kritik. Živel je v Brnu najprej kot učitelj, nato pa kot ravnatelj brnske dekliske šole.« V notici »Stoletnica Chabuliez« čitaj »danes že v največji in zenevski kalvinez«. Manjše napake si je gotovo popravil čitatelj sam.

Sloletnica Vojciecha Boguslawskiego. Poljaki so se spominjali dne 23. t. m. stoletnice smrti začetnika poljskega teatra Vojciecha Boguslawskiego. V črnih dneh poljske zgodovine je ta veliki moč ustvaril podlagu, na kateri se je razvijalo danes zelo bogato poljsko gledališko življenje. Teater je postal uteha ponižanemu narodu, vir novih pobud in nove vere. Boguslawski je delal skupno z genialnim Vyspianskim, ki je pisal za njegovo gledališče svoje globoke drame, v katerih so se duhovno prerajale generacije poljskih izobraženecov.

Srbski prevod Remarqueovega romana »Im Westen nichts Neues« je pravkar izšel v izdaji beogradskega založništva »Nolit«. Značilno je, da stane broširan izvod samo 28 Din. Ta prevod po vsej verjetnosti ni avtoriziran, odtod tako nizka cena.

Slovenska književnost v letu 1929.

Kaj res da, bratje, ni več sile v nas, da ni besedi naši več odjeka v slovenskih srcih, ki (že sita mleka domačih brd.) pijó le tuji kvas? —

Imeli smo Prešerna svetli glas, ki nam zapel je pesem v vek iz veka; imeli smo kofa Slovška smo in Kreka, ki prebudila sta slovensko nas.

Imeli smo Kopitarje in Skrabce in pračote vseh slovenskih ved; imeli Cankarje, ki so nam dali Hlapce,

in Otone že, mojstre vseh besed — Le mi, da smo odšli med drobne vrbce, ki so za orli izgubili sled?

Satyus.

„Ljubljanski Zvon“

Pravkar je izšel juljski zvezek »Ljubljanskega Zvona«. Naši častiljivi literarni reviji bi njeni prijatelji majo želeli, da bi izhajala brez zamud, ki niso v naših časih prav nič prikupne; torej prve dni v mesecu namesto zadnje!

Ta številka je opremljena z reprodukcijo slike Franca Kralja »Vaška slikar«. Razodeva vse značilnosti Kraljeve umetnosti; reprodukcije se nam vidi prav posrečene, ker daje vso razgibanost in plastično krepke obrise originala.

Na uvodnem mestu je izšel nekrolog dr. Gregorju Zerjavu (B. Borko). »Politik tiste ga kova, ki je dosegel v demokraciji tretje francoske republike tipično dovršenost: radikalnen, premočrten, vztrajen leader, ki z najglobljiim prepričanjem varuje svojo linijo in čistost svoje doktrine, je imel vsekdar veliko umeravanja za kulturne potrebe svojega naroda.«

Docent dr. A. Melik je prispeval članek »Ob desetletnici univerze v Ljubljani«. Pisec govori zlasti o namenu in naloga našega vseučilišča: »Ne gre tedaj samo za to, da univerza opremi mlade ljudi s primernim znanjem ter jih vzposobi za službo in za znanstveno delo, marveč gre še za to, da jih prekrvavi s svojo miselnostjo, da emanira po njih svojega duha širno rodne zemlje ter formira na ta način nove generacije, ki bodo šele dopolnile notranjo zgradbo narodne kulturne enote.« V zvezi s tem govori tudi o njé odnosu do jugoslovenstva: »Sloven-

ska univerza v Ljubljani nikakor ni v nasprotju z jugoslovenstvom niti s konvergentno razvojno linijo. Razvoj slovenske narodnosti je dosegel toliko stopnjo, kar o kakem nenadnem prekinjenju niti o možnosti tega ne more biti govora. Osnove današnjega razvoja so takšne, da bi opravičilo brezplodno delo, kdor bi skušal ovirati napredek na katerikoli področju slovenskega kulturnega udejstvovanja... Razvojna stopnja nam velava ravno obratno: saturirani sloven. kulturne razvojne težnje in možnosti in ustvarjati s tem duhovno vzporednost s Srbi in Hrvatci... Samo ob sebi umljivo mora biti, da vrši univerza sama poleg specifične slovenske funkcije tudi ulogo enega od najvažnejših skupnostnih faktorjev, da proučuje, poučuje in bodri jugoslovensko.

Zelo zanimiv in marsikomur nov svet poezije odpirajo prevodi iz sodobne španske lirike, ki jih je pripravil Alojz Gradnik. Juan Ramon Jimenez je zastopan s 7 pesmimi in Antonino Machado takisto s 7. Ni treba niti poudarjati, da so prevodi izborni in da z okusom avtorja »Kitajske lirike« izbrane pesmi nudijo čitatelju izreden užitek.

O velikem mojstru francoskega romana Balzacu, ki se je rodil pred 130 leti, je objavljen esej Janko Lavrina. Ta esej odkljuje vse vrline Lavrinovih člankov, ki so si pridobili v slovenskem svetu mnogo čitatelev.

Nadaljujejo se Antona Ocvirka »Pogovori s samim seboj«, ki so vzbudili po svoji aforistični klenosti in ostroumnosti že pred

mesecem pozornost vseh, ki se pri nas zanimajo za nove pojave.

Iz zapuščine pokojnega Srečka Kosovega je objavljena nežna varianta znanega (Richopinovega) motiva o zločinskem sinu in materinem sreju.

Prof. dr. M. Robič se oglašja z zanimivo razpravo »Motiv prevzetne deklacije v Prešernovih poezijah«, ki odprva pri nas še ne obdelano polje preiskovanja pesniških motivov. Razprava je pomemben prispevek k našemu prenosloviu.

Fr. Lipah, ki je spisal že več dobrih aktovk, je prispeval nov prizor »Gospod poročnik«.

Nadaljuje se roman Jožeta Pahorja »Serenissimac«.

Med književnimi poročili ocenjuje Mirko Rupel Kidričev »Zgodovino slovenskega slovestva od začetkov do marčne revolucije.« Recenzent posebno hvali način, kako pisec obravnava slovestno in kulturno zgodovino ter ustvarja na osnovi obsežnega materiala sintezo naše starejše kulture. Strokovnjaška ocena dr. Rupla potrjuje dosedanja priznanja o pomenu in vrednosti Kidričevega dela, ki je vzbudilo zanimanje tudi v širših krogih slovenskega izobraženstva.

Zanimiva je nadalje ocena Pirjeve-Glonarjeve izdaje Prešerna, ki jo je spisal novinec v naši kritiki Peter Paik. Vošnjakovo knjigo »U borbi za ujedinjeno narodno državo« ocenjuje Vladislav Fabjančič. Dobro je, da je povedal nekaj tudi o jezikovni strani te sicer lepe in zanimive knjige; čudimo se, da je dosedanja srbohrvatska kri-

tika šla molče preko tega. O Maleševih »Rdečih lučkah« poroča odklonilno Anton Ocvirk, ki tudi označuje »vsebinsko prazno in oblikovno nerazgibano« poezijo A. Peterlina - Batoga. O zbrikih spisih Borisa Stankovića piše B. Borko, dočim poroča Pavel Karlin v »Kroniki« o dveh zanimivih kolaboracijah v francoski literaturi.

Torej: vsebinsko prav pestra številka! (Ljubljanski Zvon se naroča pri upravi, Ljubljana, Prešernova ulica 54. Stane na leto 120 Din.)

Anatole France v luči novih sodb

Tudi pri nas znani francoski romanopisec Anatole France (v slovenskem prevodu m. dr. »Kuhinja pri kraljici Gosji nožice«, »Pingvinski otok«) je bil za življenja ljubljene francoskega občinstva. O njem so trdili, da združuje vse vrline Latinca v francoski duhovnosti. Po njegovi smrti (letos v oktobru bo pet let) so se jeli množiti kritični glasovi o avtorju Rdeče lilije in Epikurjevega vrta; k razočaranju širših vrst njegovih častilcev so pripomogli zlasti precej nediskretni spomini, ki so jih izdali razni ljudje, ki so imeli z njim stike. Tudi literarna kritika je čedalje bolj razkrivala pod bahavo klasično eleganco njegovega sloza zoženost izraza in neznamno invencijo. Potrjuje se to, kar je dejal nekoč v šali o samem sebi: Postal sem velik pisatelj zbog tega, ker sem bil vztrajen ko-

rektor. Torej pilo namestu invencije in originalnosti!

Ce pregledaš »Panoramo sodobne francoske književnosti« Bernarda Feyja, ki je izšla nedavno, spoznaš poglavitne ugovore, ki jih ima sedanja francoska kritika zoper poveljevanje Anatole Francea: Njegov uspeh gre predvsem na rovaš temu, da je večje posnemale tuja mnenja in se laskal povprečnemu okusu, potem temu, da si je umel napraviti dobro karjiero, da je imel nevisoko fantazijo, odprto neznanje in nekako eleganco praznote. Posmechoval se je simbolistom in vendar l. 1891. delil z njimi njihov triumf; napadal je Zolaja in obispaval s cveticami njegov grob; norčeval se je iz Francoske Akademije in postal član akademika. Ko se je izpremenil režim (1896—1910), je postal tudi on radikalni socialist; poveljeval je vojno, ko mu je to kazalo na bli pacifist, ko je to postalo moda; na stara leta se je prelevil celo v komunista, hkrati pa je užival vse spoštovanje in denarno blaginjo buroazije... Njegov svet je zelo preprost, sili majhen, brez sence, brez novih pojavov.

Vehikel del avtomobilizma avtomobilizma oddelka Vozovni OM Company D. D.

Dirka za veliko nagrado narodov

Kakor je bilo pričakovati, so se tudi letos na znanem dirkališču Nürburg sestali najboljši nevarni tekmeči, ki so spet hoteli odnesti lovorike in priznanje najboljših mednarodnih vozačev.

Lepo vreme je seveda samo pripomoček, da je ta prireditelj privabila nepregledno množico ljudstva, in če smemo verjeti nemškemu časopisu, je prisostvovali dirki skoraj 30.000 ljudi. Prav tako, kakor so bili na startu vozači različnih narodnosti, tako je bilo tudi med občinstvom zelo mnogo udeležencev iz Švice, Italije, Francije, Anglije, Španije in celo iz Amerike. Saj tudi ni čudno: med vozači, ki so se prijavili za tekmovalce, so bila imena svetovnega glasu, kakor Chyron, Caracciola, Rosenstein, Baron Rotschild in mnogo drugih.

Sama dirka je bila mnogo bolj zanimiva kakor pa lansko leto. Najbolje je startal Rosenstein, ki si je takoj v začetku zagotovil vodstvo cele skupine. Kmalu ga je prehitel Caracciola, ki je moral zaradi defekta skoraj potem zapustiti dirkališče. S tem so se seveda rešili vsi tekmovalci najbolj nevarnega konkurenta in borba se je razvila med Rosensteinom in Mombbergerjem. Proti koncu dirke je vse kazalo, da bo zmagal Rosenstein, vendar je zaradi manjšega defekta pri motorju prišel na drugo mesto, med tem ko je bil Mombberger prvi.

Se bolj interesantno pa je bilo tekmovalstvo v srednjem razredu, t. j. v razredu vozov od 1300 do 1500 kub. cm. Glavna bitka v tem razredu se je vršila med vozači Chyronom in Rotschildom. Chyron je vozil ves čas s svojim Bugattijem občudovanja vredno enakomerno. Dosegel je povprečno hitrost 107 km in v eni rundi je vozil celo s 112 km. Tudi drugi vozači so vozili večinoma s dvoliterskimi avtomobili Bugatti. Italijanski vozači so vozili z Alfa Romeo in Maserati. Vendar se jim letos ni posrečilo doseči pomembnejše hitrosti in tako je prišel kot prvi na cilj z

absolutno premočlo Chyron na Bugattiju. Tudi skupina avtomobilov najmanjšega razreda pod 1500 cm je startala z najrazličnejšimi vozovi. Razen poldrugiškega Bugattija smo videli na dirkališču tudi majhne DKW avtomobile in avtomobile znamke Amilcar, Talbot in »Z«, ki je imel pogon na sprednjih kolesih. Največ defektov je bilo v tem razredu in kljub temu, da je bilo precej konkurence, je zmagal Burgaller, ki je dosegel povprečno hitrost 94 km.

Kadar beremo o povprečnih hitrostih, ki so jih dosegli pri tem tekmovalstvu, ne smemo pozabiti, da proga Nürburg-Ringa ni ravna, ampak da pelje sicer lepa in urejena cesta po ostrih klancih in v še nevarnejši vrtljavi. Tako je ta proga tudi najboljša preizkušnja za vzdržljivost vozov in gumij; od vozačev pa zahteva, da popolnoma obvladajo tehniko vožnje v zavojih.

Grand Prix Francoske

Skoro istočasno s dirko na Nürburgu se je vršila dirka za veliko nagrado Francije. Med tem, ko je na Nürburg-Ringu šlo za tehnično rutino vozača, so na dirki za francoski grand prix dirkali vozovi lahko popolnoma razvili svojo hitrost.

Formula, po kateri so startali, je bila sledeča: Avtomobili niso smeli tehtati skupaj z rezervnim kolesom več ko 900 kg in niso smeli porabiti več ko 14 kg goriva in olja za vsakih 100 km. Glavni zmagovalec pri tej dirki je bil Williams na Bugattiju, ki je prevozil 605,320 km dirkalne proge s povprečno hitrostjo 133,029 km na uro. Drugi je prišel na cilj Beillot s Peugeotom s povprečno hitrostjo 132,390 km, tretji Connelli na Bugattiju s povprečno hitrostjo 132,326, četrti Divo na Bugattiju s 129,043 km, peti Sénéchal na Bugattiju s hitrostjo 121,685 km in Gauthier na Bugattiju s povprečno hitrostjo 115,067 km na uro.

Nega diferencialnega gonila

Med avtomobilisti prevladuje še danes mnenje, da se mazanje diferenciala in gonila motornih vozil vrši najbolje, ako se uporablja mast ali pa zmes masti in olja. Uporabljanje teh mazil pa nikakor ni v skladu s pravilnim in odgovarjajočim mazanjem omenjenih delov.

V začetku razvoja motornih vozil so se gonila mazala z mastjo. Vzrok za to je bil, da se pri svojem načinu obdelovanja materiala ni mogli konstruirati okrov diferenciala, ki bi bil popolnoma zaprt in bi ne izpuščal olja. Razen tega je zobato kolesje med vožnjo delalo precejšen hrup. S časom pa so konstruirali avtomobilov videli nedostatke uporabljanja take zmesi masti in olja, ki so povzročale: prvič več porabe moči, ker je odpor konsistentne masti večji kakor olja, drugič nezadostno mazanje teročin se delov in tretjič nezadostno razdelitev mazila. Na podlagi poskusov so ugotovili, da znašajo izgube moči pri uporabljanju zmesi masti in olja za mazanje gonila do 17 % celokupne motorne moči. Danes so okrovi konstruirani tako, da se lahko brez težav gonila mažejo z oljem.

Po današnjih konstrukcijah gonila mora olje odgovarjati sledečim zahtevam: Prvič mora mazilo tudi pri najtežjih pogonskih okoliščinah tvoriti na zobeh nepretrganoplast. Ta plast mora biti dovolj odporna proti udarcem ter mora ostati nepretrgana tudi pri močnih pritiskih, ki momentano ne nastopajo. Drugič mora mazilo popolnoma gotovo priti do skiznih in gibljivih ležajev, zato da je zamaženo zanesljivo delovanje teh delov. Tretjič mora imeti mazilo tudi odgovarjajočo stopnjo gostote, tako da se pri menjanju hitrosti zniža trenje zobatega kolesja na minimum.

Avtomobile kradlejo na debelo. Seveda ne pri nas, ker smo še veliki reveži. Pač pa so si Severni Ameriki lansko leto ukradli nič manj kakor 96.000 motornih vozil. Resnici na ljubo pa moramo povedati, da policija v Ameriki dobro funkcijonira, ker je njih od ukradenih avtomobilov 87.000 in jih je izročila pravih lastnikom. Manjka sicer še vedno 9000, vendar nas to ne sme zadržati, ker je v Ameriki v prometu 4 milijone avtomobilov in seveda je zelo težko izslediti vse ukradene avtomobile, ker jih tatovi zelo spretno predelajo, tako da se več ne pozna prvotna oblika.

Garaža z desetimi nadstropji. V Rimu bodo v kratkem začeli z graditvijo ogromne garaže, ki ne bo imela nič manj kakor deset nadstropji. Avtomobili bodo vozili v garažo po rampi v dvojni spirali. Graditve te velike garaže financirajo tovarna avtomobilov Fiat in Italijansko-ameriška petrolejska družba.

Rusija naroča tovarne avtomobile. Dunajske tovarne težkih tovornih avtomobilov Graf in Stift so prejele te dni od ruske vlade večje naročilo za tovarne avtomobile po 4 in 5 ton nosilnosti.

Ford hoče spet povečati produkcijo. Kakor smo pred kratkim poročali, se producira v Fordovih tovarnah v petih delovnih dneh (v tednu) po tri tisoč avtomobilov na dan. Ta produkcija se povečuje za sto avtomobilov od enega tedna do drugega. Vendar Ford s tem povikom še ni zadovoljen. Naročili imajo tam toliko, da jih sedaj komaj zmagujejo in Ford misli, da bo moral producirati na leto najmanj 1 milijon avtomobilov, da bo lahko pokrival povpraševanje po svojih avtomobilih v Ameriki in Evropi.

Dve novi tovarni avtomobili. Delniška družba, ki se peča s prodajanjem avtomobilov »Imperia« v Romuniji, namerava v bližini Bukarešte zgraditi svojo lastno tovarno. Prav tako je ustanovila praška Českomoravska Kolben-Danek svojo podružnico na Poljskem, ki bo v kratkem začela z graditvijo avtomobilске tovarne v bližini Krakova. Delniška glavica nove družbe znaša 2 milijona poljskih zlotov.

Srbiji. Radovedni sopotniki ga obkrožajo in izprašujejo, kako je tam dol. Rad jim je povedal. Dobrodušen Dunajčan ga potem vpraša, kaj si sedaj najbolj želi. Vojnik nekoliko pomisli, potem pa pravi: »Kaj bi si želel? No, eno klobaso, ki bi mi segala od levega ušesa do desnega.« »O, to pa takoj lahko dobiš,« se oglasio vsi navzoči. »No, prav,« pravi vojak, »toda levo uho imam na glavi, desno pa v Šabcu.«

Debeluasta gospa Urša Balon se vozi s vlakom. Že v tretji izginje z vso priljago iz kupeja, kadar se vlak ustavi, a ko gre vlak dalje, se vsa potna vrne in susede na svoji sedež ter obupno vzdihne. Sočuten potnik jo vpraša: »Kaj pa vam je, milostiva?«

»Oh,« pravi gospa Urša Balon, »že tri postaje se preveč vozim. Zaradi svoje debelosti moram izstopati zadenski, a kondukten misli, da vstopam in me vsakokrat prijazno porine nazaj v vagon.«

KOLESA SIVALNI STROJI GRAMOFONI

Najnižje
cene!
Velika
izbira!

TEHNIK
J. BANJAI

LJUBLJANA,
Pražakova ul. 19

Palaca „Ljubljanski dvor“

Socijalna politika

Važen socialno-gospodarski problem na Mednarodni konferenci dela

Cel mesec junij je zborovala v Ženevi vsakoletna plenarna skupščina Mednarodnega urada dela. Konferenci so prisostvovali delegati vseh držav, ki so članice Društva narodov. Tudi naša država je bila na konferenci zastopana po svojih delodajalskih, delojemalskih in vladnih delegatih s potrebnimi strokovnjaki.

Najvažnejšo točko letošnjih razprav je tvorilo vprašanje preprečevanja nezgod. To je aktualen problem, ki globoko posega v socialno in gospodarsko življenje vsake države. Problem je postal posebno občutljiv v času stremeljenj po ekonomizaciji in racionalizaciji celotnega gospodarstva. V gospodarstvu predstavljajo prav občutno breme neprestane obratne in poklone nezgode večjega ali manjšega obsega ter večje ali manjše intenzitete. Nezgode v množicah so na dnevnem redu. Danes usodepolna eksplozija tu, jutri tam, danes uničuje življenja požar, jutri plin, rušenje nadstropij, defekti strojev itd. Promet postaja grobnica težkih nesreč.

Vsaka posamezna država je v svojem socialno-političnem zakonodavstvu več ali manj že sama mislila na usodepolne posledice vedno večjega števila nezgod. Ni skoro države industrijskega značaja ali kjer se prehaja k gospodarstvu s stroji tudi v kmetijstvu (Danska), ki ne bi imela od vseh podrobnosti izdelan zakon o preprečevanju nezgod. Zakoni ne obsegajo samo predpisov tehničnega značaja o potrebi in napravi varnostnih naprav pri strojih, oni imajo tudi administrativne določbe najrazličnejših vrst, predvsem je vrejeno sodelovanje delavstva, pritožna pot, ingerenca inspekcije dela, razstavljanje strojev, obravnavanje nezgodnih slučajev, kazenske in materialne odgovornosti. Vse te podrobne mere države niso prišle pravih uspehov. Morali so zopet priti praktični Amerikanci; da so pokazali praktičnejša in učinkovitejša pota. Predvsem je tu potrebna vzgoja celotnega naroda. S to vzgojo se prične v šoli in pri otroških igrah in igračah ter se z njo nadaljuje s prvim dnem vstopa v delavnico. V Ameriki ni nobena narodna prostovoljna organizacija bolj razširjena in popolnejša, kakor vsenarodna organizacija za preprečevanje nezgod. Narodno gospodarstvo ima iz tega milijardne dobičke.

Nacionalne borbe proti nezgodam ne zadostajo. Zato je Mednarodni urad dela zgoraj ugotovili potrebo, da je to borbo treba internacionalno organizirati, postaviti na temelje internacionalnih konvencij. S tem delom je Mednarodni urad prišel že pred leti. V raznih publikacijah je razmišljal o problemu in objavil gradivo za dobro ureditev stvari. Lani pa je bilo vprašanje o tej stvari postavljeno na dnevni red. Po sklepu lanskoletnih posvetovanj je Mednarodni urad dela pripravil za letošnjo konferenco potrebno gradivo s pomočjo vprašanih pol na posamezne države. Tako je vse pripravljeno, da se važna socialno-gospodarska funkcija narodnega gospodarstva mednarodno uredi.

Pri nas je problem nenajet. Važen pa je tako, da bi privatna inenajeta mogla priti z delom vsaj tam, kjer itak samo privatna inenajeta more ustvarjati uspehe. Preprečevanje nezgod tvori važen del delovanja TOI in drugih gospodarskih organizacij. — djb.

Od solne zažarelosti, zdravo leže
hočete pač imeti. Vrgnite torej svoja telesa!

NIVEA-CREME

in potem ven na prosti, na zrak in solnce. NIVEA-KREMA olajši palci učinek solčnih žarkov in zmanjša nevarnost skaleče solnarice. Toda eno mora biti vaše telo! Nikdar ga ne smete mokrega izpostaviti solnim žarkom! In poprej ga vedno natretiti!

Samo Nivea-krema vsebuje krobo ne-žgajoči Escerit in v tem temeli njen učinek.

Doma po 15 s. 10 in 14. Tuba in škatla po 9 in 14 dinarjev.

Nova uredba o lovopustu

V začetku letošnjega leta so bili vsi pravi lovci, to so taki, ki jim je res za gojitve divjadi, zelo potrjeni. Vse je kazalo, da izide nov lovski zakon, s katerim bodo pokopani vsi njihovi ideali. Že je izgledalo, da bodo zmagali ljudje, ki nimajo niti pojma o lovskem gospodarstvu, ki nič ne vedo o škodi in koristi divjadi in nimajo srca za bitja mogočnega stvarstva.

Ali prišlo je drugače, spremenilo se je kar čez noč in vse demagoško, ki je hotelo izkoristiti lovstvo v svoje reklame, sebične svrhe, je padlo v vodo. Zmagala je ljubezen do prirode.

V sredini istega leta, ko smo pričakovali najhujše, je izšla nova uredba o lovopustu, ki jo mora vsak človek, ki si upa biti nazvan lovcom, pozdraviti z veseljem. V omenjeni uredbi so popravljeni vsi dosedajni nedostatki našega lovstva in na to uredbu smejo biti ponosni, vsi ki so količjak pripomočki, da je zagledala beli dan. Stari lovski zakon.

Stari zakon, to je bil bivši avstrijski, je bil v oni dobi, ko je bil sprejet, gotovo dober in za takrat primeren. Lovci so bili takrat po večini ljudje, ki jih je ljubezen do prirode privedla v zeleno bratovščino. Taki lovci so pazili na divjad in jo gojili. Zakon je bil moralen okvir, v katerem so delali, kakor se jim je zdelo primerno in pošteno z ozirom na divjad in na lovske sode. Že pred vojno in posebno pa po vojni, pa je število lovcev znatno naraslo. Lovstvo je postala moda in sicer prav draga zabava. Da bi bili stroški vsaj nekoliko pokriti so lovci začeli prirediti lovišča izkoriščati in šli do skrajnosti ter v zlo divjadi in solovcem precej širokogrudni zakon izkoriščali do skrajnosti. Če jih je kdo opozoril na njihovo nelovsko postopanje, so pač kratkoročno odgovorili, da je to in to po zakonu dovoljeno.

Najhujše je trpela od takih nemoralnih lovcev snjaj. Glasom starega lovskega zakona je bilo dovoljeno srno samico streljati skozi vse jesenske mesece, celo do novega leta. Mnogo naših lovcev je to izkoristilo. Ni jim bilo mar za prirodne žitke, da bi gledali srnjaka sredi cvetja, kaj šele, da bi odstrelili le tistega, ki bi se jim zdel primeren za odstrel. Poleti niso hodili na lov. Kdo neki bo vstajal zgodaj jutraj, ko je vendar tak prijetno doma v postelji! Nadalje pa se mora poleti na zalazu daleč streljati in sicer s kroglo, kar ni kar tebi nič. Pozimi vsega tega ni treba. Človek gre od doma, če ne drugače opoldne, se do čakališča pelje, temkaj sede na stol in čaka, da psi priženejo divjad. Ko pride pred lovca je že vsa izmučena. Lovci jo obsuje s šibrami, če jo dobro zadeje, je prav, če jo rani, pa tudi ni nesreča. Srečen je, da vidi kri. Za spomin na tak lov niso potrebne lovske trofeje, zadostuje dobro zalita večerja. Da divjad, obstreljena s šibrami mnogo trpi, to je pač postranska zadevščina. Samo da se lovec dobro počuti. Prav tako kakor se niso ozirali na divjad, niso prav nič mislili na lovske sode.

Pravi lovci so divjad gojili in le malo odstrelili. Skozi vso pomlad in poletje so divjad čuvali, pozimi pa krmili. Ali v hudih dneva se je divjad tupatam preselila. In komaj je srnjad prestopila mejo lovišča, že so prežali dobri sosede ter jo po lovski morali, z dovoljenimi ali nedovoljenimi sredstvi uničili. V lovskem zakonu ni bilo zapisano, da je uničenje sosedove srnjadi prepovedano! Lovci takega kova pa tudi niso prav nič pomislili, da so teseni in pozimi z enim strelom uničili vedno po dva, večkrat po tri, štiri do pet komadov srnjadi. Jeseni ustreljena srnja je že oplojena. Uničen je bil s srno bodoči prirastek dveh mladičev, večkrat v hudih zimah, kakor je bila pretekla, pa sta poginila tudi mladiča tekočega leta, ki sta bila še popolnoma navezana na mater.

Nova uredba o lovopustu.

V »Uradnem listu« ljubljanske in mari-borske oblasti, letnik II. št. 5, z dne 13. junija 1929, v uredbi št. 22, so pa vse prej mogoče tolerance starega lovskega zakona ukinile. Slovenski lovski krogi, katerim je mar gospodarski in sportni dobrobit našega lovstva, so podprli po pravih lovcih iz Hrvaške, na čelu jim naše SLD dosegli moderno lovsko uredbu, ki bo v par letih popravila stare grehe in tudi moralno vplivala na našo sedanjo in bodočo lovsko generacijo. Najvažnejša je pač točka glede srnjadi: S tem da je za dve leti in sicer do konca 1930. streljanje srni samice popolnoma zabranjeno, so naša lovišča rešena. Vsi tisti, ki niso pravi lovci, razoroženi in mnogi, ki niso bili lovci po čustvovanju, nego jim je bilo mar samo pobljanje in izkoriščevanje lova, bodo slekli lovske suknjice. Vstopili pa bodo na mesto njih taki ljudje, ki so do danes od daleč in morda celo z zaničevanjem gledali na lovstvo vobče. Kdor bo hotel loviti, bo moral v lovišče zgodaj jutraj in si v potu svojega obraza priboriti zaželjenega srnjaka ali pa ga privabiti na klic, za kar je seveda treba precej prakse. Največje zadostičenje so pa prejeli gojitelji divjadi, ki so

bili v zadnja letih gotovo upravičeno obupani in jeli popuščati od svojih dobrih manir. Sedaj pa njihove gojence tudi v so-sednjih loviščih štiti zakon.

Osnovatelji nove uredbe o lovopustu pa so se zavarovali tudi proti vsaki kritiki. Ker je bilo pričakovati, da bodo najboljši dvignili svoj glas baš tisti, ki so najmanj opravičeni in so lovstvo le izkoriščevali, je omenjeni točki 4 b) v uredbi dodan pristavek, po katerem veliki župan v posebnih primerih in sicer po zaslišanju SLD lahko dovoli kak odstrel divjadi, ki je po zakonu popolnoma zaščiten. To bi bilo v primeru, da bi bilo kje res preveč divjadi. Ali to pa ne bo potrebno v doglednem času. Na srnjadi bogata lovišča so povečini v dobrih rokah in taki zakupniki ali posestniki lovišč gotovo ne bodo imeli interesa streljati srn. Če pa bodo prošli za odstrel srn lovci, v čijih lovišča prihaja srnjad iz sosednjih lovišč, ali pa še celo zaradi tega, ker bo tekem teh let, ko se je odstrel srn popolnoma zabranil, potekla njih zakupna doba, bodo njih prošnje kot neosnovane kaj lahko zavrnjene.

Le žal, da bo ta doba popolne zabrane prekratka. Od 1. 1930. dalje bo odstrel srn dovoljen od 1. oktobra do 15. novembra. S tem pa je streljanje srn dovoljeno v dobi, ko navadno še ne zapade sneg, pa je tudi našim loviščem precej pomagano, kajti najbolj neusmiljeno so mesarili med divjadjo takrat, ko srnjad v debelem snegu ni mogla bežati.

Skrajšan odnosno spremenjen je lovopustni čas tudi za gamsove kozje, kar je gotovo le v dobrobit našega lovstva.

Ugodno je rešeno tudi vprašanje zajca in sicer v zadovoljstvo lovca in kmetja, ki sta se kaj rada zlasala zaradi večkrat zlobnega dolgovca.

S tem, da se sme zajca streljati šele s 1. oktobrom, je rešenih mnogo mladih zajčkov, katerim so bile drugače prezgodaj odstreljene matere. Kmetu pa je ugodeno s tem, da lovci pogostejše prihajajo na polje šele takrat, ko so že pospravljeni poljski pridečki.

Pa tudi s podaljšanjem odstrelnega časa zajcev v januar, je ugodeno kmetu. Baš takrat se lahko odstreliti tiste zlobne dolgozobe glodače, ki so se priselili v bližino sadovnjakov s hudobnimi nameni.

Nedostaki starega lovskega zakona pa so bili gotovo prav pametno upoštevani pri divji perutni. S podaljškom lovopustnega časa jerebice in fazanov je ustrezno lovci in kmetu. Dobri lovci so tudi že pred to uredbu pričeli po polju loviti šele v začetku septembra.

Kot nadomestilo za skrajšano lovno dobo na poljske jerebice je nova uredba vrnila našim lovcom pred leti veljavni lovodopustni čas za gozdne jerebe. Po novi uredbi se sme gozdna jereba samca streljati že s 16. avgustom. V tem času je večina gozdnih jerebov že popolnoma dorasla in posebno stari samci se takrat kaj radi odzivajo prevarujoči lovčevi piščalki. S skrajšanjem lovodopustnega časa pa lovstvo ni nič pridobilo, kajti baš v lepih jesenskih dneh, v prvi polovici novembra, ki je odpadlo tistim in dišalo po jeseni, je marsikak prijatelj prirode na jerebjem lovu užival lepe urice.

Nič pa ne bi bilo škodovalo, če bi se pričel lovopustni čas za divje peteline šele s 16. aprilom, kakor je to uvedlo SLD.

Pravilno je tudi urejeno zaradi brakod, to je konjenja divjadi s psi. Z novo uredbi so brakode zelo omejene in kar bo gotovo samo v dobrobit divjadi.

Sedaj bi bilo potrebno le še podaljšati zakupno dobo in sicer vsaj za deset let. V petih letih se lovišče šele komaj uredi. Ko pa pride to lovišče na dražbo, se takoj najdejo ljudje, ki skušajo dobremu gojitelju iztrgati, kar je dosegel z velikim trudom in navadno še večjimi stroški. Kakor hitro začetno kako boljše lovišče, že ga draže do neprimerno visokih vsot, ki jih hočejo kriti z izkoriščevanjem lovišča. Na ta način je navadno že tekem enega leta zopet vse uničeno. Če bi pa trajala zakupna doba 10 let, bi gojitelj imel priliko živjeti tudi sad svojega dela. Pri desetletni zakupni dobi bi si marsikdo premislil nepremišljeno dražiti, posebno tak, ki mu ni mar gojenja. Štiri ali pet let se že potopi s praznim loviščem, deset let plačevanja in nič vžitosti od lovišča pa najbolj zakrknjenemu nagajivcu preseda. Kakor hitro bo to doseženo, bomo imeli najnovjši lovski zakon. Naše lovske uredbe ugajajo tudi v ostalem delu naše države in ne bo dolgo, ko bo povsod upeljan zakupni sistem.

Salonit
cementno azbestni škrlj
je za pokrivanje zgradb najboljši material.

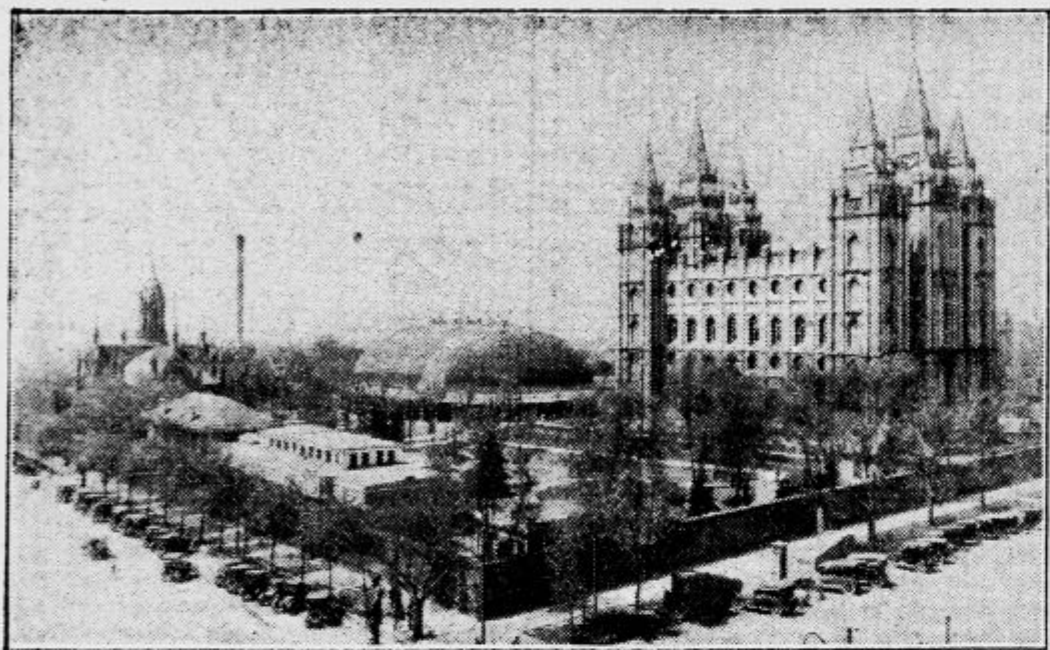
V „Novem Jeruzalemu“

Mesto »svetnikov sodnega dne« — Največji rudnik za baker na svetu — Ameriška delavnost in vztrajnost

Salt Lake City, 15. junija. Glavno mesto Mormoncev sem si predstavljati čisto drugače. Mislim, da pridem v puščavo, ležečo ob slavnem jezeru, kjer žive v nekako orientalsko eksotični naselbinji čudaki v svojih haremsih. Toda Salt Lake City, mesta Slanega jezera, je slično vsem drugim ameriškim mestom, ljudje pa tudi mislo drugačni od ostalih Američanov. V Zedinjenih državah, kjer obstoja popolna verska svoboda, je okoli 180 ver, večinoma krščanske sekte. Ena izmed njih je mormonska vera. Ustanovil jo je l. 1830, Jozef Smith, kateremu se je prikazal angel božji po imenu Mo-

stora za 10.000 ljudi; je popolna elipsa z dvema žariščema in zaradi tega ima uprav izredno akustiko. Menda je eden največjih avditorijev na svetu, dolg 250 čevljev, širok 150 in visok 80 (3,28 čevlja je en meter). Največja zanimivost so pa velikanske orgle, ki imajo 2000 piščalk ter sestoje iz sedem delov. Ko smo ogledovali ogromno poslopje, nam je orglarski umetnik zaigral nekaj melodij. Vtis je res izreden, od pianissima do mogočnega fortissima je nebroj prehodov, ki jih mora tudi nemuzikalen človek občudovati.

Prvi dan popoldne, ko smo dospeli v mesto, smo dobili povabilo za avdijen-

»Novi Jeruzalem svetnikov sodnega dne« — V sredi tabernakelj, desno tempel Mormoncev

gont, se večkrat razgovarjal z njim ter mu slednjič pokazal grč, kjer sta bili zakopani dve zlati plošči z božjimi postavami. Dva in dvajsetletni Smith je prevedel postave v angleščino, se smatral za božjega preroka ter sestavil novo ali bolje rečeno prenovljeno krščansko vero, ki je mešanica starega testamenta, krščanstva in domišljij nekega ustanovitelja. Živel je na vznožju Zedinjenih držav in dobil precej priveržencev. Ker pa so imeli Mormonci čudne običaje, pred vsem mnogoženstvo, so jih začeli preganjati, in tako so sklenili, da se izselijo daleč na zapad ter so si tu v brezmejnih, neobljubljenih deželah ustanovili novo domovino.

Na vozove, ki so jih vlekl voši, so naložili imetje, žene in otroke ter izginili proti zapadu. Prodrali so po puščinah in gozdovih počasi naprej. Leta 1847. so prišli na višino, ki se danes imenuje Emigration Canyon in tu je njih vodja Brigham Young, videč veliko dolino in v ozadju jezero, izgovoril znane besede: »This is the place!« (To je pravo mesto.) Tu so se naselili sredi neskončne puščine, kakih 30 km od Velikega slanega jezera. Reko, ki teče iz sladkega gorskega jezera po dolini

oo pri mormonskem papežu, ali bolje rečeno preroku, kakor ga imenujejo njegovi verniki. Z največjim zanimanjem smo odšli ob določeni uri v njegovo palačo, imenovano Church Office (cerkveni urad).

Poslopje je zgrajeno iz belega granita, v notranjosti pa obloženo z belimi in barvanimi marmornatimi ploščami. Ves ta kamen je domač, med tem ko so dragocene rezbarije in opaž iz egiptiskega lesa. Sprejemna soba je vsa iz pravega ahata.

Cerkveni predstojnik je osemdesetleten stari, a še zelo živahen in zgovoren. Sprejel nas je v družbi obeh svojih svetovalcev, prijaznih starih gospodov. Razlagali so nam svojo vero in nje prednosti pred ostalimi. Med drugim je eden dejal:

— Naša vera je najbolj zanimiva, ker je najbolj individualna. Njen smoter je izboljšanje osebnega mišljenja, njena ideja je večni napredek, zgrajen na kraljestvu Božjem na zemlji, na poslanstvu Jozefa Smitha.

To je glavna resnica mormonske vere. Verujejo, da je Bog popoln človek in da je človek Bog v embrionalnem stadiju.

Pripovedovali so nam, kako je Bog

pil proti njim. Danes so Mormonci v mestu v manjšini, pač pa imajo večino po vsej okolici, kjer so si tudi zgradili razkošna svetišča. Razširili hočejo svojo vero po vsem svetu in vzdržujejo v ta namen več misijonjskih postaj.

Naslednji dan smo si ogledali rudnik Bingham, kjer pridobivajo bakreno rudo, in sicer na prostem. Rudnik je podoben železokopu v Eisenerzu na Štajerskem. Odnášajo polagoma celo goro. Na šest in dvajsetih terasah razstreljujejo skalovje ter ga z gigantiskimi električnimi lopatami mečejo v vagona. Na vsaki terasi je nameščen tir. Nad 80.000 ton bakrene rude odpeljejo vsak dan, to se pravi več kakor so odpeljali dnevno za časa gradnje Panamskega prekopa. Občudovaje smo gledali neprestano kopanje in premikanje vlakov po terasah tega rudnika, ki je največji rudnik za baker na svetu.

V ozki dolini poleg rudnika je nastalo rudarsko mestce Bingham, kjer je tudi kakih 150 Slovencev ter nekaj Srbov in Hrvatov. Slovenci imajo svoje društvo in so večinoma samci. Zvedel sem to od g. Stampfla, Slovenca iz Ljubljane, ki me je prišel dan pozneje obiskat v hotel. Žal mi je bilo, da nisem prej zvedel, da imajo tu društvo, ker bi se bil rad sestal z njimi, a naslednji dan sem moral odpotovati.

Kraj Bingham leži 28 milj od Salt Lake City in ima samo eno cesto v ozki dolini, dolgo 3 milje. Tipično zapadno ameriško rudniško mesto.

Rudarska industrija tvori bogastvo države Utah. Vrednost pridobljene rude l. 1926. cenijo na 120 milijonov dolarjev, to je okoli 2.300.000 dolarjev na teden. V državi Utah je več premoga kot v Ruhrski kotlini v Nemčiji. Strokovnjaki so izračunali, da pri sedanjih uporabi Utah lahko zalaga vse Zedinjene države s premogom 250 let. Te številke kažejo je drobek zemeljskega bogastva Zedinjenih držav. Bakreno podjetje Utah Copper Company je od l. 1904. sem plačalo 170 milijonov dolarjev dividend. V državi Utah je 93 raznih rud.

Od tu smo se peljali v Saltair Beach, veliko kopališče poslopje ob jezeru, ki

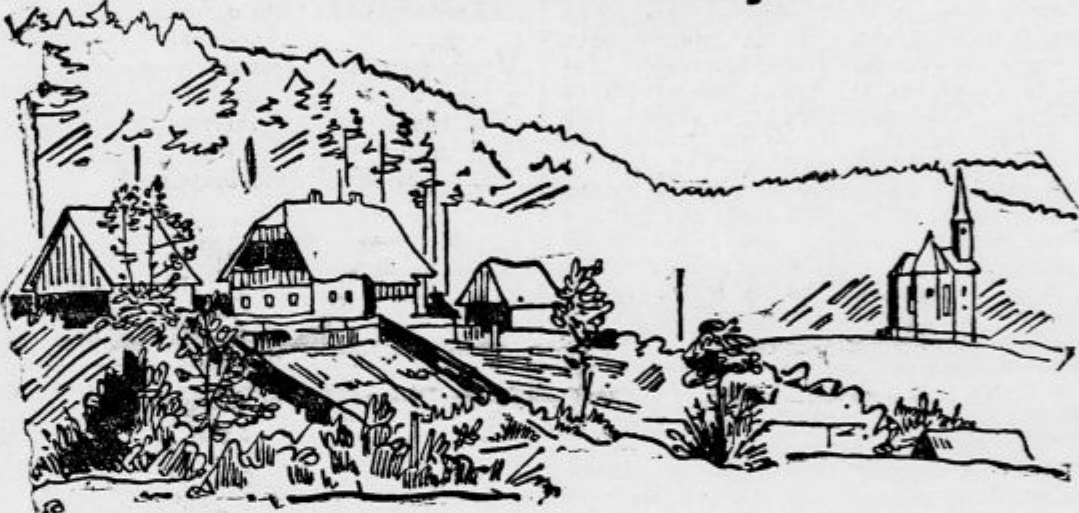
spomnja na kazne ob francoskih obalah. To je edina naselbina ob jezeru, ki je pusto in prazno kakor Mrtvo morje. Jezero je ogromno, meri 5640 kvadratnih km. Voda vsebuje do 27 odstotkov soli, ki jo ob bregu pridobivajo potom izpuhtevanja v nizkih gredah. Kopali smo se v jezeru, a kopelj ni prijetna. Res je, da se ni mogoče potopiti, toda tudi plavanje je skoraj izključeno, ker uhajajo noge neprestano nad vodno gladino. Voda je temna in trda, človek ima neprijeten občutek, da je v čudni tekočini. Gorje, če pride voda v oči, silno skeli! Treba je v tem primeru vtakniti prst v usta in z obilno slino izmisti sol iz očesa. Ponekod plavajo po gladini široki pasovi bele pene in iz jezera se dviga slana sopara. Jezero je le 2 do 3 metre globoko. Blizu kopališča je Antilopski otok, na katerem biva čreda bizonov. Southern Pacific železnica vodi preko jezera na 31 km dolgem nasipu, kojega gradnja je trajala pet let. Vozovi se po nasipu v smeri proti San Franciscu sem imel vtis, kakor da se vozim preko lagune v Benetke. Na vožnji sem občudoval čudovit solnčni zahod: ker je polno slane pare v zraku, nastanejo na nebu čudne barve, ki jih ni nikjer drugod opazovati na svetu.

Na zapadu jezera je velikanska puščina, a prišel bo čas, ko bodo vztrajni Američani spremenili potok namakanja tudi to deželo v rodovitno, obljubeno zemljo. Načrti za to so že napravljeni, delo bo stalo 15 milijonov dolarjev.

Sedaj je v državi Utah 30.000 farm, ki so pridelale l. 1928. poljskih pridelkov za okroglo 45 milijonov dolarjev. Investiranih je 30 milijonov dolarjev v ovčah in nad 23 milijonov dolarjev v goveji živini. Investicija 2 milijonov dolarjev v perutnini je tako dobra, da so izvozili l. 1928. za 6 milijonov dolarjev. Sena so pridelali istega leta 1.608.000 ton, rdečih jagod pa za več kot 30.000 dolarjev.

Pred petdesetimi leti pa je bila tu še skoraj povsod neobljubena puščava. Človek se divi tej delavnosti, energiji in vztrajnosti. Dr. Pavel Breznik.

Smolnik na Pohorju

Smolnik nad Rušami na Pohorju s svojo ljubko cerkvico in sv. Duh na Ostrem vrhu dolgočrtnega, muasto zverženega našega obmejnega Kozjaka, sta dobra sosedata prvi južno, drugi severno od ozke, a globoko izjedene zelene dolince s koroskih planin drveče Drave, preko katere se pozdravljata noč in dan prijateljsko leto za letom. Saj sta ločena in oddaljena drug od druge tako, da do spora med njima ne more priti. Ostri vrh, od Smolnika opazovan, tako strm, da misliš, da bi moral romar ali planinec, z lestvami ali vrvmi nadenj, se dviga smelo, ponosno in samozavestno proti nebu, kakor je to pač primerno za mejnik mladostne, čilosti prekipelave mlade države. To je utrdba od narave postavljena. Zdi se ti pa, da smatra svojega pohorskega sosedata, da je s svojimi 900 m višine jedva 40 m višji od njega, vseeno za nekaj precej nizkotnejšega in manj pomembnega Seveda, saj je on mejnik in stražnik na naši meji, ne pa Smolnik v varnem in mirnem pohorskem zatišju.

Da, Smolnik je že starejši, starodavnejši; rad premišljuje in se udaja svojim mislim in sanjam z nekim notranjim uživanjem.

Le stopi, prisediš iz Ruš ali Fale čez Globokarjev vrh, odkoder uživaš sijajen razgled na Dravo, falko graščino in falko elektrarno, na mično pokopališče, ki z živo mejo v štirikotu s slovensko lipo v vsakem kotu, obdaja smolniško cerkvico, pa te takoj objame njegova sanjovitost. Med grobovi z lesenimi nizkimi križi brez imen, a od narave bogato okrašenimi, in bujnimi planinskimi cveticami, celo z rjastim slečem, ki raste tudi še na bližnji nedostopni Jelenški peči, opaziš preprosto grobnico. V precej nerodnih verzih nam pove nagrobna plošča, da je tu ustanovitelj in graditelj cerkvice, Luka Hleb l. 1874 našel svoje zadnje počivališče; za njim pa njegova žena Ana. Ako hočeš videti pravi tip pristnega pohorskega kmetata, premožnega, solidnega, in podoba slovenske mamice, njega vredne, potem si moreš ogledati to sliko.

Hlebovi so izumrli; spomin na nje pa živi in bo živ. Ne le cerkva, ki so je postavili bo pričala o njih življenju in delovanju; tudi »Hlebov dom«, tri minute oddaljen od cerkvice in od Dravske podružnice SPD za planinski promet izbornu preurejen hrani in bo hranil spomin na nje. Gorenjak, Brodnar, Zvajgar, Arel, Jurko Celej, Harič, Globokar so lepo doneča imena slovenskih oratarjev-seljakov, ki so si tu v tem gorskem selišču pred sto in sto leti postavili svoje domove, hleve in stajale za svojo živino, za svoje sotrudnike, ki so z njim pričeli svet in ga obdelovali od roda do roda s trudom in muko, a z veseljem in ljubeznijo.

Ena najlepših in najprijaznejših izmed njih je Hlebovina. Zelene, sveže in mehke

tratiče se razprostirajo okoli doma, med njimi in visokim pristno pohorskim hlevom in te vabijo, da se uležeš in odpočiješ. Uspavajoče melodijno žuborenje gorskega studenca pa te zaziblje v prijetno uživanje krasne okolice. Globoko pod sabo gledaš kos Dravske doline, ki se kot srebrni pas vije skozi njo Drava; na njenem levem bregu leži Selnica, eno izmed najstarejših slovenskih selišč, kjer so že v 10. stoletju naši praočaki sadili vinsko trto in veselo prepevali lepe vinske pesmice. Gosti dim, ki se brez prestanka vali iz severnega obronka Pohorja v vzhodni smeri proti Sv. Urbanu, ti naznanja, da tam zadaj, kjer so nekdanji primitivnejši razmeri živeli Keltje in za njimi Rimljani, sedaj stoji moderna tovarna, ki sicer duši gorski zrak, ki pa ni mogla zadržati gorke in svele ljubezni čvrstih Rušanov do krvi in zemlje slovenske. Kakor petstoletne bukve tam gori na pohorski rebri, neomajno stoji in kljubuje viharju in času, tako so stali in stoje vedno z glavo pokonci, kot svobodni Slovani množje Rušani! V ozadju, proti severu, pa se dvigajo bregovi Kozjaka od tam, kjer se pod Sv. Urbanom, začetnikom naših vinogradov, začnajo že Slovenske gorice, do tja, kjer se na Ostrem vrhu dviga cerkev Sv. Duha, Veliki Boč, Jarčev vrh in Zavrčarjev vrh, vsi pokriti in ogrnjeni do slemena s temnimi borovimi in smrekovimi gozdovi v nižjih legah pa okrašeni z vinogradi, travniki, njivami in belimi hrani.

Nekdanji ni bilo tako mirno in tiho tu na Smolniku pri Hlebu. To je bilo tedaj, ko je bilo gori na Glazutu, dobro uro hoda od Smolnika, blizu Ploča Beigota, sto in sto delavcev, domačin in tujih nemških, iz sosednje Češke in Saksonske, zaposleni v pohorskih gozdovih in v tovarni za izdelovanje stekla. Tedaj je vladal v tem pohorskem sedlu velik promet. Nele gostilne, dobro idoče, tudi veliko trgovino so imeli Hlebovi; sto do stoindeset voznikov se je dnevno ustavljalo tu na svoji vožnji do li v dolino ali gori na Glazuto. Pa tudi množičevilni lesni delavci, drvarji so redno prihajali semkaj iz glazute v nedeljo, kakor danes planinci in izletniki iz mesta in doline, da se tu odpočijejo in okrepčajo. Naravno, da še danes v cerkvici Device Marije, kjer se vrši cerkveni shod 2. julija pohorski drvarji posebno slave sv. Roka, ki se je »usekal« s sekiro in nosi rano na nogi nad kolonom, s pobožno željo, da jih obvaruje slične nezdode.

»Hlebov dom«, ki ga sedaj vzorno, skrbno in za vsakega gosta ljubeznivo upravlja sestra Tončka in Rozika Dolinšek, doma na pristni pohorski kmetiji nad Rušami kakoršna je Hlebovina, nudi izletnikom skozi vse leto vse, česar so potrebni, naj se ustavijo tu samo za nekaj uric, ali naj že ostanejo tu za eno noč ali za več dni.

Sveži gorski zrak mirno življenje in zdrava, sveža gorska voda, skrbna postrežba, red snaznost, nizke cene, možnost najrazličnejših izletov na vse strani, na Klopni vrh, na Arinov in Jurkov vrh s sijajnim razgledom na Dravsko dolino, Maribor in Slovenske gorice, v Lobjnico k Velikemu Šumiku, od tam čez Kravji hrib na Glazuto, ali pod Ravbarske peč k Ploču (Belgotu) in dalje do Ruške kočice ali še lepše na Veliki vrh in k Sv. Trem kraljem; vse to bo brezdvomno v najkrajšem času znatno dvignilo število izletnikov, prihajajočih na Smolnik, pa tudi število stalnih poletnih gostov; žal ne bo nobenemu pač na vsak privabil novih.

Dr. Fr. Mušič.

O solnčarici

Zbog vplivanja solnčnih, osobito ultravijoličnih žarkov na nepokrito kožo, nastanejo na njej površne opekline kot jih imamo priliko opazovati posebno pri turistih-planincih in vobče pri ljudeh, ki se ali pod posebnimi pogoji prekomerno izpostavljajo solnčni luči, ali pa so za obsevanje premalo utrjeni ali zanje posebno občutljivi. Koža nabrekne, porde in je vroča, občutljiva ter boleča. Časih se pokažejo tudi večji ali manjši mehurčki na njej, kakor pri opeklinah po ognju. Po nekaj dneh se zapaljena koža začne luščiti in visi v cunjah vrh podlage. Nekatere tako opaljene osebe močno boli glava, srce jim mučno utripa, vzdiguje se jim in telesna njihova toplota se dvigne več ali manj visoko nad normalo. So opečenici, ki se čutijo težko bolne, drugi pa po boičenju in neprijetnostih v nekaj dneh ali tednih popolnoma okrevajo. Kjer je pa velika del kože opečen, je tudi smrt mogoča. Osobito jetičnike je zaradi povzročenih krvavitvev iz pljuč stalo nepredvidno in pretirano solnčenje že večkrat življenje.

Opekline ne nastanejo pri naših temperaturah nikoli zaradi solnčne vročine, ampak zaradi že omenjenih ultravijoličnih žarkov. Posledica tega učinkovanja na kožo so kemične spremembe predvsem v krvi, ali na kratko povedano: zastrupljenje.

O teh žarkih pa vemo, da ne morejo, kakor uče eksperimenti, kaj bolj globoko prodrati v tkanine. Na drugi strani pa vemo zopet, da v tropičnih deželah, kjer na primer zamorci, ki nosijo svoje glave nepokrite, a jih imajo zavarovane z lasmi, kot z gosto žimasto klobučevino, skoro nikoli ne obole zaradi osolnčenja, da pa je marsikakega gologlavega belokožca samo par minut izpostavljanja glave pekočemu solncu stalo življenje. Iz tega bi sledilo, da sta v takih primerih dve komponenti odločilni: žarki glede kože, glede razgrzevanja pa visoke solnčne temperature (krog in nad 70 st. C), ki okvarijo možganske opne in možgane same, če ni glava primerno zavarovana.

Svetlobna opalenja so odvisna samo od jakosti ultravijoličnih žarkov, ki jih gost, prašen, meglen, z vodo paro nasičen zrak, kakor znano, v veliki meri absorbira. Zato je njihov učinek v višinah, na gorah, n. pr. največji, posebno še, če jih sneg in led reflektirata. Z njimi se opečeš prav lahko pozimi in v okolici, katere temperatura je vse drugo nego poletna.

V vseh teh primerih bi se smelo v strogem primeru besede govoriti o solnčarici. Navadno se pa pod tem imenom razume vročinsko kap, ki je časih sicer lahko združena z osolnčenjem, a ima za nastanek vse druge pogoje, predvsem vročino, ki ni treba, da si jo navadno, biti uprav solnčarica. Taka kap lahko zadene tudi ljudi, ki delajo na primer na ladjah pri razvoženih parnih kotlih in pečeh pod njimi.

Bistvo tega obolenja je navadno prevročenje telesa, zbog česar se kri, ki je izgubila vodo, zgosti, ali ker zaradi zračka, prekomerno napojenega z vodenimi parami, telo ne more oddajati več vode, t. j. potu v toliki meri, kakor je treba. Tjer je mogoče hladiti telo z dotokom nove, mrzle vode, ne more priti do kapi niti ne v drugem primeru.

Iz tega je pa razvidno, da tudi nastanek vročinske kapi ni enoten. Enkrat nastane zbog pomanjkanja vode zgostitve krvi — taki ljudje se nehalo potiti —; drugokrat zastaja pot, ker je ventilacija preslabša (ti bolniki so od znoja premočeni). Kar je obema primeroma lastno, je kopičenje toplote, torej prekomerno pregrete telesa in krvi. Da iz teh vzrokov zadržano toploto še zvišuje, kakor se to dogaja pri poljskih delavcih, pri vojakih itd., je jasno. In v resnici takim bolnikom naraste temperatura na 40 st. in več stopinj, kar se časih, zlasti v tropičnih krajih, zgodi lahko tekom pol do ene ure.

Taki bolniki so rdeči v obrazu, respiracija je nagla in ječajoča, srce utriplje pospešeno, pupile so široke. Nekateri bolniki se naglo onesvestijo, delirirajo, dobe krčevite spopadke in srce jim omaga. Smrt nastopi lahko v par minutah.

Takega bolnika sleči, če treba do nagega, položi ga v senco in obiljaj ga z mrzlo vodo! Takemu daj tudi pitli, kolikor more, ali daj mu, da požira ledene koščke. Stavi mu tudi led na glavo. Puščanje ni umestno in nima smisla, daj se še vedno pogosto izvaja.

Profilaktično je skrbeti, da se težko delo vrši v urah, ko je velika vročina že minila, da paziš na dobro kožno ventilacijo s primerno lahko poletno, propustno, svetlo obleko, da ne delaš v gneči, ampak izoliran, nadalje da imaš na razpolago dovolj hladne vode. Ponesrečencem dajaj do zdravnikovega prihoda močne, mrzle črne kave, — alkohol je tudi tu, kakor povsod, škodljiv.

Dr. X.

Glavna ulica v Salt Lake City

Veliko Slano jezero, so imenovali Jordan, kajti tudi reka istega imena v Palestini teče iz sladkega jezera v slano Mrtvo jezero.

Ti prvi pionirji predstavljajo skupno idealnih, energičnih in neizčrpnih kolonistov, ki so v teku let potom namakanja spremenili puščino v lepo zeleno deželo. Od l. 1847. do l. 1869., to je do zgraditve železnice, je prišlo semkaj na tisoče neustrašnih mož, deloma peš, deloma na volovskih vpregah. Polagoma je nastalo več naselbin in stvorila se je država Utah (izg. juta).

Mormonci so zgradili Salt Lake City (izg. salt leik siti) po dobro premišljenem načrtu: zelo široke snazne ulice z javnimi vodnjaki, kjer se vsak lahko napije čiste in mrzle gorske vode, mogočna javna poslopja, obdana od velikih dreves, prostorni parki, lepe šole, univerza s krasnimi laboratoriji, kapitol, spomeniki, ceste z razkošnimi prodajalnami — človek ne bi mislil, da je v glavnem mestu »Svetnikov sodnega dne«. Tako namreč Mormonci imenujejo same sebe (Church of Jesus Christ of Latter Day Saints).

To je »Novi Jeruzalem« in njega največja znamenitost sta mormonski »Tabernakelj« in tempel. Tabernakelj je ogromna, okrogla dvorana, ki ima pro-

dal zlate plošče ustanovitelju in ginljivo je bilo, s kakšno otroško prepričano nam je »prerok« dejal:

— Četudi vi morda tega ne verujete, resnica je pa le!

Ta avdijenca pri vrhovnem poglavarju te čudne vere je bila prav zanimiva. V tempel pa nas niso pustili, tja smejo samo verniki.

Mormonci seveda že dolgo nimajo po več žen, ne samo, ker jim danes to ameriški zakoni prepovedujejo, temveč tudi, ker bi bil tak »sport« danes, pri velikih zahtevah, ki jih stavi ameriška žena na svojega moža, mnogo predrag.

Med mestnimi spomeniki je najzanimivejši spomenik galebom: na visokem marmornatem stebu kroglja in na njej dva galeba iz bron. Spomenik so postavili Mormonci galebom v zahvalo, da so jim v prvih letih po njih prihodu uničili velikanske roje kobilic. Pobijanje galebov se še sedaj kaznuje z globlo 50 dolarjev. Čudno je, da žive galebi na Velikem Slanem jezeru, v katerem ni rib. Hranijo se z žuželkami, ki jih love po okolici in z ribami iz reke Jordan.

Mormonci so imeli nekaj časa večino v mestu ter so imeli v rokah vso upravo, ker so pa vladali preveč strogo, so se ostali prebivalci zedinili ter nasto-

[illegible]

Michel Zévaco:

186

V krempljih inkvizicije

Zgodovinski roman.

»Govorite, gospod de Pardaillan.«
 »Rekli ste, da bivate že teden dni v tem kraju, ki bi bil pravi raj, če bi imel le malce več zraka in gibanja. Jelate, tako ste dejali?«
 »Tako sem dejal.«
 »Kak dan pa je danes?«
 »Sobota, gospod, ali mar ne veste?« je začudeno rekel Espinosa.
 »Prišli ste v ponedeljek. Zato menda ne pretiravam zelo, če pravim, da bivate tu že teden dni.«
 »Oprostite, da vztrajam. Ali zanesljivo veste, da je danes sobota?«

Espinosa ga je pogledal z osuplostjo, ki je naraščala od trenutka do trenutka. Videti je bilo, da se ga loteva nemir. Namestu odgovora je ponesel k ustnicam majhno srebrno piščalko in rezko zažvižgal. Na ta klic sta takoj prihitela dva menihi; Pardaillan je uganil, da sta morala čakati za vrati. Globoko sta se priklonila in obstala pred velikim inkvizitorjem, čakaje, da jima pove, kaj hoče.

»Kateri dan je danes?« je vprašal Espinosa.
 »Sobota, monsinjor,« sta kakor v en glas odgovorila menihi. Espinosa je oblastno mahnil z roko. Menihi sta ponovila svoj globoki priklon in molče odšla iz sobe.

»Zdaj vidite,« je dejal Espinosa in se obrnil k Pardaillanu, ki je sam pri sebi pomislil:

»Toda sem spal dva dni in dve noči, ne da bi kaj vedel o tem. Čudna reč! S kakim prekletim trupom me je napojil ta meniški

ščurek? Kaj kani z menoj in kakšno usodo mi je namenil?«

Videč, da ne reče ničesar, je Espinosa nadaljeval s skrbjo, ki je pričala, kako napeto ga opazuje:

»Ali je mogoče, da vas je vsa ta stvar tolikanj presunila, da ste se prestali zavedati časa? Kako dolgo pa mislite, da ste že tu?«

»Mislim sem, da tri dni,« je odvrnil Pardaillan, prediraje ga s svojim bistrim pogledom.

»Pa ne da bi bili bolni?« je nekam odkritosrčno vprašal Espinosa.

A v tem je opazil še nedotaknjeno kosilo in vzkliznil.

»Bog mi odpusti, saj vidim, da se še niste dotaknili jedi! Ali vam morda ne ugaja? Nemara bi si želeli drugačnih vin? Naročite si tisto, kar vam bo najbolj po godu. Častiti očetje, ki vas čuvajo, imajo od mene strogo povelje, da morajo zadovoljiti vsako vašo željo... samo izpustiti vas ne smejo, to se ve. Ne daj Bog, da bi moral mož, kakršen ste vi, stradati zaradi mene!«

»Nikar, gospod, nič ne skrbite zastran tega. Vaša ljubezniva pozornost me spravlja v zadrego.«

Če je bilo v teh besedah kaj posmeha, je bil tako dobro skrit, da se ga Espinosa ni zavedel.

»Že vidim, kaj vam je,« je rekel z očetovskim glásom. »Gibanja vam nedostaja. Človek vaše vrste se ne more sprijazniti s tem sedečim načinom življenja. Izprehod pod milim nebom bi vam gotovo dobro del. Ali bi se hoteli z menoj pošetati po samostanskih vrtovih?«

»To mi bo tem bolj prijetno, ker mi bo čast vašega spremstva slajšala užitek izprehoda.«

»Pojdva tedaj.«

Espinosa je vnovič zažvižgal na svojo srebrno piščalko. Spet sta stopila v sobo menihi in nepremično obstala pred velikim inkvizitorjem.

»Gospod vitez,« je rekel Espinosa in mahnil menihoma, naj odstopita, »če dovolite, pojdem naprej, da vam bom kazal pot.«

»Izvolite, monsinjor.«

To reki je krenil mimo menihov, ki nista trenila z očmi. Šele ko sta Pardaillan in Espinosa zavila po hodniku, sta se menihi pridružila dvema drugima menihoma, ki sta bila ostala zunaj, in vsa četvorica je jela od daleč tiho spremljati jetnika.

Sicer pa je videl Pardaillan na vseh koncih in krajih redovniške halje. Po hodnikih, po stopnicah, na dvorišču in pod velikimi drevesi na vrtu, povsod so smukali mimo njiju menihi, po dva in po trije namah, ter se klanjali velikemu inkvizitorju.

Pardaillan, ki je bil z nedoločnim upanjem pristal na ta izprehod, češ, morda se mu ponudi prilika, da postane svojemu vladnemu vodniku neprijeten spremljevalec, si je moral spriču tega priznati, da bi bil v takih okoliščinah vsak poizkus zaman.

In če bi se bil tudi otrese velikega inkvizitorja, kar je bilo razmeroma lahko, akoravno je bil Espinosa žilav in mišičast mož, kako naj bi si bil izsilil prosto pot iz samostana? Vsa vrata in vsi hodniki so bili po menihih zastraženi kakor v kaki trdnjavi.

Samo ptič bi bil mogel uiti. Pardaillan je izprevidel, da je najbolje, če do nadaljnjega ne poizkusi ničesar. Misli pa na svojo rešitev ni prestal. Vso pot, ko je stopal ob Espinosovi strani, je prežal na vse strani, vsak trenutek pripravljen, da porabi prvo priliko, ki se ponudi.

Pardaillanu se ni zdelo nič kaj podoba, da bi ga veliki inkvizitor iz samega človekoljubja vodil po lepih samostanskih vrtovih. Po pravici je domneval, da mora imeti Espinosa določeno, dobro pretehtano misel, s katero pride prej ali slej na dan.

Toda Espinosa je še vedno govoril o postranskih stvareh. Pardaillan je potrpežljivo čakal, da se odloči in reče svojo besedo. Bil je prepričan, da se inkvizitor ne bo poslovil od njega, ne da bi mu zadal udarec, ki mu ga je namenil.

Najtrpežnejši motocikli so le

B. S. A.

Pri takojšnjem plačilu znatno znižane cene. —

Zaloga rezervnih delov. — Zahtevajte cenike pri zastopstvu

B. S. A. Maribor, Trg Svobode 6. 9136

Peči sistema „Luc“

vseh velikosti izdeluje tvrdka Srebotnjak & Golob, Ljubljana, Puharjeva ulica št. 2. Prevzema tudi v popravilo in prezidavo vsakovrstne goru navedene peči in jih izvršuje strokovnjaško in po najnižjih cenah brez konkurence. 128-a

Ig. Deutsch i brat,
Zagreb, Marovska 20
 Zastopstvo in skladišče ŽAG

za farmanike, cirkularke in vse druge potrebščine v priznani najboljši kakovosti, na posebni patentirani način izdelane in pakirane. — Skladišče vseh tehničnih predmetov za vsako potrebo.

Underwood pisalni stroj uživa svetovni sloves

Preko 2.000.000 strojev v rabi. Najbolj vpeljan v uradih! Na zalogi pri

Gud. Barača, Ljubljana, Šelenburčeva ulica šte. 6
 Telefon šte. 2980

Cefir za srajce!

Najnovejši vzorci!

A. & E. Skaberné
 LJUBLJANA

DAME IN GOSPODJE!

Velika izbira vseh vrst nemških in francoskih gumijastih nogavic, gumijastih nogavic za bolne noge in krčne žile, trebušni pasovi iz najfinjšega blaga pred in po porodu. Za gospode gumijasti trebušni pasovi (Mars-Gürtel). Pri posebnih slučajih se izgotavlja tudi po meri. Samo pri trdki

G. Besednik in drug

LJUBLJANA, Prešernova ulica šte. 5.

Zahvala.

146a

Podpisani se zahvaljujem tem potom podpornemu društvu

„Ljudska samopomoč“ v Mariboru

za takoj izplačano podporo v pripadajoči meri po smrti mojega očeta g. Ivana Vrečko in priporočam to neprecenljivo društvo vsakomur v takoljni pristop.

Celje, dne 20. julija 1929.

RUDOLF VREČKO.

Suho

arnikovo cvetje

kupujemo vsako množino.

Ponudbe in vzorec poslati takoj na
 Betka Žagar, Sunja, Hrvatsko

Sivi lasje

so v resnici največji sovražnik mladosti, a gotovo kvarijo lepoto vsake dame

»EXCELSIOR - HENNE« od dr. Dorraine & Cie. Pariz, barva las, popolnoma in enostavno za vsakega posameznika. Ne maže, roke, glave niti perila. Popolnoma neškodljivo za lase in za uspeh vsakega jamčimo Garnitura 96 Din

CENTIFOLIA, kozmetički savod, Zagreb, Jurjeva 8

Zahtevajte brezplačne ilustrirane prospekte! 296-a

Za izvedno rentabilno industrijsko komercialno podjetje

ščemo kompanjona

s 600.000 do 800.000 Din gotovine. Ponudbe pod „št. 23“ na upravo lista.

Tečaj strojnega pletenja

se prične dne 8. avgusta do 8. novembra. Poučevalo se bo strogo strokovno, do popolne izdelave po krojih prav vseh v to obrt spadajočih del. Ker je neposredno pred sezijo, izrabite to ugodno priliko, pri skrajno znižanem honorarju. — Prijave sprejema do 8. avgusta: Učitelj Evg. Bonač, Streliška ulica št. 24.

Kompanjon s 40.000 Din

se išče za povečanje inštalacijske in klesarske obrti, in da bi vodil knjigovodstvo in račune. Stanovanje na razpolago, naslov v oglašnem oddelku »Jutra«.

Dogodke pred 10. leti!

popisuje dr. Ivan Lah v

Knjigi spominov

Broširana velja Din 30.—
 v platno vezana Din 40.—

Izdaja knjigarna

TISKOVNE ZADRUGE v Ljubljani
 Prešernova 54 (nasproti gl. pošte)

„Spectrum“ d. d.

tvornica ogledal in brusnega stekla

Ljubljana VII.

Celovška cesta 81. Tel. 2343

Zagreb, Osijek. — Središnica: Zagreb.

Zrcalno steklo, portalno steklo, mašinsko steklo 5–6 mm. ogledala, brusna v vseh velikostih in oblikah, kakor tudi brušene prozorne šipe, izbočene plošče, vstekljevanje v med. — Fina — navadna ogledala 82

Tito kapljice odpravljajo v 8 dneh za vedno tetovirano kožo, bradavice, madeže in poge. — Din 60.—

Zello-Punkt, mali duhoviti ortopedijski aparat, kateri tudi najgostje ne garantirano v kratkem času modelira, popravlja in v lepo in kakovostno formo — Stane 95 dinarjev

Nepovolne dlake po obrazu, rokah in nogah, kakor tudi teniske brke in brado odpravi za vedno »Rapipe No. 1« od dr. Dorraine & Cie. Pariz. Preko 30 let izkušeno sredstvo, katero momentano vija in odpravlja dlake v samem korenin Din 60. Za veliko provizije dajte na rokah, nogah in preb nam služ! »Rapipe No. 1«, 80 Din.

Piška in izpadanje las je največja nevarnost za mlado in staro v 24 urah zaustavimo izpadanje las za vedno, a odpravimo ves prhljaj, srbečico, ne smago in hrušče »Espancetie« od dr. Dorraine & Cie. Pariz, barva las, popolnoma in enostavno za vsakega posameznika. — Ne maže, roke, glave, niti perila. — Popolnoma neškodljivo za lase ter vsakemu jamčimo za uspeh. — Din 86.—

CENTIFOLIA, kozmetički savod, Zagreb, Jurjeva 8

Zahtevajte brezplačne ilustrirane prospekte!

Sivi lasje so v resnici največji sovražnik mladosti, a gotovo kvarijo lepoto vsake dame. »EXCELSIOR - HENNE« od dr. Dorraine & Cie. Pariz, barva las, popolnoma in enostavno za vsakega posameznika. — Ne maže, roke, glave, niti perila. — Popolnoma neškodljivo za lase ter vsakemu jamčimo za uspeh. — Din 86.—

CENTIFOLIA, kozmetički savod, Zagreb, Jurjeva 8

Zahtevajte brezplačne ilustrirane prospekte!

Vsakovrstne trgovske knjige, strace, mape, noteze, herbare in od emalne knjige, bloke, zvezke i. t. d.

nudim po skrajno ugodnih cenah!
 NA OBELO - - NA OROBN.

Anton Janežič
 LJUBLJANA Florjanska ul. 14

Knjigovoznica in črtnalica trgovskih knjig

Ure, zlatnino in srebrnino

kupite najboljšo in najcenejšo pri stari, priznani trdnici

H. SUTTNER,

Ljubljana, Prešernova ulica 4, poleg frančiškanske cerkve.

Največja in najsolidnejša razpošilnica. Razpošilja v vse kraje tu in iz tujine.

Zahtevajte

brezplačni cenik

H. SUTTNER, Ljubljana 4.

Lastna protokolirana tovarna ur v Švic, znamk

IKO, OMIKO, AXO

China srebrno jedilno orodje s 50-letno pisarno tovarniško garancijo.

Za večmesečno delo potrebujem

30 dobrih tesarjev

Zglasiti se je pri gradbenem podjetju

Ing. Josip Dedek,

v tovarni A Westen v Celju

Damski salon

s kompletno urejeno delavnico in velikim, zanesljivim krogom odličnih odjemalcev

dam ugodno v našem

v jugoslovenskem vele mestu. Le prvovrstni damski krojači in šivilje naj pošljejo ponudbe pod značko »Zanesljiva eksistenco« na Publicitas d. d. Zagreb, Gunduličeva 11.

Polnojemnik

214

rabljen, pa samo v dobrem stanju, brzotekoč, širina 70 — 80 cm,

kupi

Paromlin i Pilana Grubišnopolje.

Najboljši v materialu in konstrukciji in najlepši v opremljenosti

šivalni stroji in kolese

„Gritzner“ in „Adler“

za dom obrt in industrijo le pri

IOS. PETELINC

Ljubljana

zalog Prešernova

spomenika ob vodi

posk. vezano brezplačno

Večletna garancija

Zahtevajte ponudbe

HUMANIK

UGODNA PRILIKA ZA NAKUP ČEVLJEV RAZLIČNE I ZDELAVE

CELJE: Aleksandrova cesta 1
 PTUJ: Slovenski trg »Petovla«

LJUBLJANA: Dunajska c. 1a »Petovla«
 MARIBOR: Gosposka ulica 17

Oblastveno koncesionirana šoferska šola

I. GABERŠČIK, bivši komisar za šoferske izpite, Ljubljana, Bleiweisova c. št. 52. Praktični in teoretični pouk na podlagi najmodernejših pripomočkov. Prihodnji redni tečaj prične 1. avgusta. Podučujem tudi privatno.

HLADILNICE

za domačo uporabo poceni na obroke dobite pri „DRAVI“ d. d. Maribor. Meliska c. 91

Kostanjev taninski les

in smrekovo skorjo
kupujem stalno najugodnejše
Ernest Marinc, Celje
Zrinskega ul. 4. — Telefon 136.

Siguren obstoj!!!

Stara, dobro vpeljana galanterijska engro trgovina s potovalnim avtom je radi družinskih razmer ugodno naprodaj event. bi lahko pristopil družabnik. Potreben kapital Din 300—400.000.—. Avto se tudi posebej proda. — Ponudbe na M. Končnik, Maribor, Slovenska ulica 28.

Preselitev trgovine!

FRANC ERJAVEC »pri zlati lopati«, Ljubljana, vjudno naznanjam, da sem preselil svojo trgovino z železnino v Wolfovo ulico 12 (preje Sever & Co.)

Zahvaljujem se p. n. občinstvu za doslej izkazano mi zaupanje ter prosim, da mi isto še nadalje ohrani.

Z odličnim spoštovanjem

FRANC ERJAVEC.

Lutz in Monolit peči

Šamotež najcenejša, prvovrstna Šamota za peči in štedilnike
Elektromotorji Venz Altona Bahrenfeld
Ing. GUZELJ, Ljubljana VII.
Jernejeva cesta št. 5. Telefon št. 3252

„Hermetic“

najboljše

steklenice
za konzerviranje sadja
dobavlja

„Čehostaklo“

Ljubljana, Komenskega ulica 20

Slabi zobje

kvarijo najlepši obraz. Neprijeten duh ust je zopr. Obe hibi odstranite z uporabo krasno osvežujoče Chlorodont-paste. Zobje dobijo krasen sijaj slonovine, posebno z uporabo zobčaste Chlorodont-ščetke, ker ista čisti zobe tudi na njih stranicah ter odstranjuje ostanke jedi, ki povzročajo gnulobo. Poskusite najprej z malo tubo Chlorodont-paste, ki stane Din. 8.—, Chlorodont-ščetka za otroke, za dame (mekhe ščetke), za gospode (trde ščetke). Pristno samo v originalnem modro-zelenem omotu z napisom Chlorodont. Dobiva se povsod. — Pošljite nam ta oglas kot tiskovino (omot ne zalepiti) dobili boste brezplačno eno poskusno tubo za večkratno uporabo. Tvoznice Zlatorog, Oddelek Chlorodont, Maribor. 9

Strešna opeka

patent BOHN, VINKOVCI, zastopnik:
„MATERIJAL“ dr. z o. z., Ljubljana,
Dunajska cesta št. 36. Telefon 27-16

H L O D E

vseh vrst, posebno smrekove in jelkove, v vsaki množini proti takojšnjemu plačilu kupimo.

ZASTOPNIKE

za nakup lesa za razne rajone v Sloveniji sprejememo. Ponudbe na Fr. Gorjanc & Cie., Kranj. 9159

Sadje in zelenjad
vsake vrste vkuhavajte samo
v originalnih weck-ovih pri-
pravah za vkuhanje. Zahtevajte
WECK-A

pri vseh trgovcih. Tovarniška zaloge FRUCTUS, Ljubljana, Krekov trg 10. — Zastopstvo v Mariboru: Carl Lotz in Pinter & Lenard, Celje: Josp Jagodič.

TRGOVEC,

absolvent višje trgov. šole z večletno prakso, srednje starosti,
išče zaupno mesto

pri večjem podjetju s kavicjo do Din 400.000 eventualno pristopi kot družabnik. Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod »Resnost«. 9191

Najboljše tamburice

Farkaševga in sremakega sistema izdeluje in razpošilja ob jamstvu

stara hrv. tvornica tamburic

Stjepan M. Glig

SISAR 610

Kačičeva 174 (Hrvatska)

Cenovnik tamburic pošljem na zahtevo zastopni. Odlikovan z 2 zlatima kolajnima.

Naznanilo.

Vsem cenj. naročnikom si dovoluujem tem potom vjudno naznaniti,

da sem prevzela po pokojnem soprogu FRANCU SAJOVICU

tapetniku v Ljubljani, Stari trg št. 6

delavnic, katero bodem v popolno zadovoljnost vseh cenj. odjemalcev še nadalje vodila.

Za vsa v to stroko spadajoča dela se priporočam

SLAVKA SAJOVIC
Ljubljana, Stari trg 6.

Jarmenik

visoke kapacitete, vseh vrst stroji za obdelavo lesa, stroji za lupljenje, Remscheidsko orodje, D. R. P. Žage izdelek Koll & Co., nudi najceneje

Gozdarski tehnik K. Nagel, Wien

Telefon N 28-9-58.

Naslov za SHS:

Resljeva cesta 9/I

Ugašuje ter popravlja klavirje in harmonije strokovna tvrdka

G. Jurasek

Ljubljana, Ključavničarska ulica 3/II, vhod Medni trg št. 32 in Cankarjevo nabrežje št. 13. 136-a

LOKOMOBILE

ASSMANN I STOK DER CANNSTATT

JARMENIKI

GEHR. LINCK OBERKIRCH

MOTORJI na sesalni plin Diesel

MAG ZAGREB, VLASKA UL 53

Kupim stalno

Kostanjev taninski les

smrekove skorje cele in drobljene, rabljene sode od stroj in jedilnega olja po najugodnejših cenah, takojšnje plačilo

FRANC OSET, Sv. Peter v Sav. Dol.

Ocarinjenje

vseh uvoznih in izvoznih in tranzitnih pošilk oskrbi hitro, skrbno in po najnižji tarifi RAJKO TURK, carinski posrednik, LJUBLJANA, Masarykova cesta 9 (nasproti carinarnice). Revizija pravilnega zaračunavanja carine po meni deklariranega blaga in vse informacije brezplačno.

Mladost, svežost, lepota!

CREME
DARUVARY

Najbolj dovršen proizvod moderne in znanstvene kozmetike. Kar po prvi uporabi postane koža sveža, mehka in fina, odstrani vso nečistost, mozolje, spuščanje, pege, rdečico nosu in drugo. Na zahtevo smo razposlali okoli 30.000 poskusnih puščic ter na temelju tega prejeli mnogo priznanj in nad 20.000 naročil. Ne verujte nikomur, ampak zahtevajte brezplačno poskusno puščico, da se prepričate. Pošljemo Vam jo brezplačno, ako nam pošljete za stroške v znamkah Din 2.—. Originalne trioglate puščice dobite po ceni od Din 15.— v vsaki boljši strokovni trgovini. S pošto pošljete: 112-a

Apoteka BLUM, Subotica 3.

FIGOL
APOTHEKA
DE SEMELIC
DUBROVNIK 2.

UREDITE SVOJO PREHRANO IN IZGILNILE BODO VAŠE BOLEČINE.

Bolečine v želodcu in črevesju, zapeka, glavobol, naval krvi v glavo, nervoznost, nespanje, hemoroidi, slab tok imajo svoj izvor v slabi prebavi. Uredite svojo prebavo s preizkušenim eliksir »FIGOL«, pa bodo minile vaše bolečine. »FIGOL« eliksir ureja prebavo in vam povrne zdravje. »FIGOL« izdelate in pošljite po pošti proti povzetju z navodilom o uporabi lekarna 233

DR. SEMELIC, DUBROVNIK 2.

Originalni zavojček 3 steklenic s ovčjem in poštino vred Din 105.—, 8 steklenic 245.—, 1 steklenica Din 40.—.

Mnogoštevilne zahvalne izjave dokazujejo vsak dan o uspešnem delovanju »Figola«.

Tovarniški sodarice in likerja, kakor tudi brezalkoholnih pijač nabavljajo svojo potrebo stro in cene pri

DESTILERIJI d. d.

Prva jugoslovanska tovarna cene na rum in likerja, steklene in st. ul.

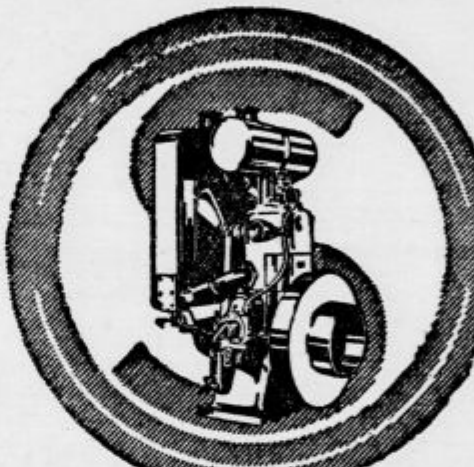
ZAGREB, B. cesta 35, poštanški prebise 143.

Ceniki in navodila brezplačno. 6791

Zastopstvo na Slovenijo pri št. Emerik Zelaka, Ljubljana 7.

Simmeringer

Wien-Simmering, Hauptstrasse 38-40

Benzin Benzol Motoren

Zastopstvo:

Ingenieurbiro

Julius Breitwieser

Zagreb, Frankopanska 8

Ant. Rud. Legatov enoletni trgovski tečaj v Mariboru

(odobreno od Ministrstva trgovine in industrije v Beogradu)

Učni predmeti:

Enostavno, dvostavno in ameriško knjigovodstvo,
Trgovsko računstvo,
Slovenska korespondenca in tona del,
Srbohrvaški jezik in korespondenca,
Nemška trgovska korespondenca,

Gospodarski zemljepis, Blagovnanstvo, Slovenska stenografija, Strojepisje, Lepopisje, Slovenski jezik, Nemški jezik, Italijanski jezik, Nemška stenografija.

Začetek dne 2. septembra 1929.

Lastni internat in lastni šolski buffet. Letni izpiti in izpričevala pod državnim nadzorstvom.

Prospekti in vpisovanja v trgovini tvrdke

9190

ANT. RUD. LEGAT & Co., Maribor, Slovenska ul. 7, telef. 100.

Najpopolnejši Stoeper šivalni stroji

za šivilje, krojače in čevljarje ter za vsak dom. Preden si nabavite stroj, ogledajte si to izrednost pri tvrdki

Lud. Baraga, Ljubljana.

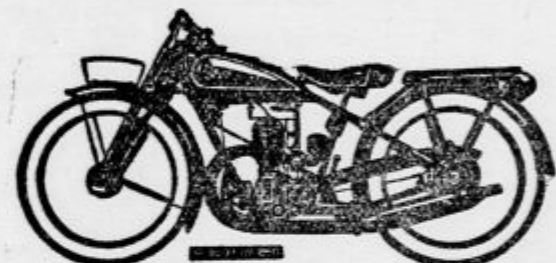
Šelenburgova ulica 6/L.

Brezplačen avus 15-letn. garancija

Telefon št. 980.

Dvokolesa najboljših svetovnih znamk v veliki izbiri, zelo poceni. Najnovejši modeli otroških vozičkov od preprostega do najfinejšega, in igralni vozički v zalogi. Več znamk šivalnih strojev najnovejših modelov, deli in pnevmatika. Ceniki franko. Prodaja na obroke. »TRIBUNA« F. B. L. tovarna dvokoles in otroških vozičkov, Ljubljana, Karlovska cesta 4.

Motorno kolo „Puch“, nova tipa, 250 ccm, dobite pri tvrdki ALOJZ USSAR, trgovina s šivalnimi stroji, kolesi in motorji, Maribor, Gosposka ulica 20.

145a

Zahtevajte v vseh trgovinah samo:
Jugobanat-patent-moko
ker boste potem
s svojim pecivom zadovoljni!

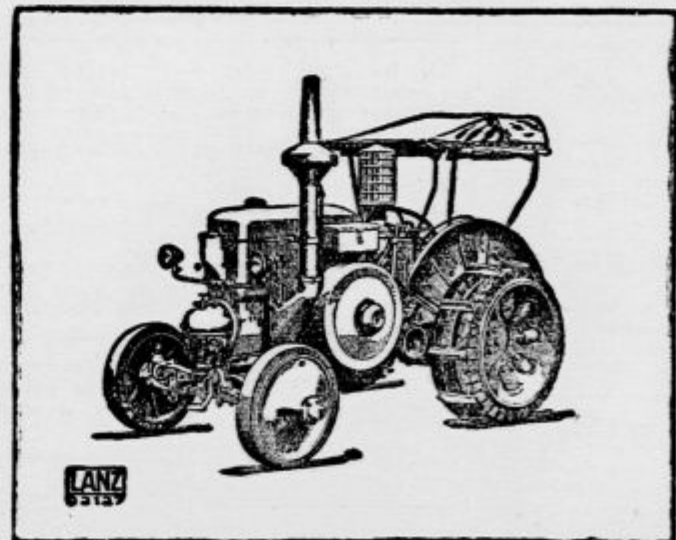
Henrik Lanz Mannheim

v Evropi največja, najstarejša in najbolj delazmožna tvornica za:

mlatilnice,
stiskalnice za slamo,
dovlačilce za surovo olje za
kmetijstvo in industrijo.

Obratne delavnice obsegajo 500.000 m². — Silotvorna centrala: 7.500 HP. — Izdelovanje dlažk. — Dosedanje dobave čez 1.000.000 strojev. Prometni Bulldog 15-30 HP.

9117-a

Najprimernejši za Slovenijo, dela z najcenejšo obratno snovjo in nudi najbolj mnogostransko sposobnost. — Lastnik tega prometnega Bulldoga je zaščiten pred škodo, ki jo povzročata pomanjkanje časa in moči

AGRIKULTURA SOMBOR

Jugoslovanske generalno zastopstvo tvrdke HENRIK LANZ, MANNHEIM.

Jugoslovanski generalni zastopnik:

LADISLAV BACHRACH, sedaj na Bledu, Parkhotel.

Išče se zastopnik za Slovenijo.